

RAFINĂRIA „STEUA ROMÂNĂ” DIN CÂMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE

ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI
ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Document susținut de Fundația Pro Patrimonio

Coordonator:

Arh. **Șerban Sturdza** - specialist atestat MC

Colaboratori:

Ist. Mădălin Focșa

Arh. Ștefana Pascu

Aprilie 2024 - August 2025

CUPRINS

1. INTRODUCERE	3
1.1. Obiectul și obiectivele studiului	4
1.2. Premisele studiului	10
1.3. Metoda de lucru	12
2. ANALIZA ISTORICO-ARHITECTURALĂ	13
2.1. Contextul istoric	14
2.2. Zonificarea și analiza componentelor:	34
2.2.1. Platforma rafinației de petrol	35
2.2.2. Zona rezervoarelor-depozit	40
2.2.3. Zona administrativ-tehnică veche	44
2.2.4. Zona Casei cazanelor	50
2.2.5. Secția Parafină – zona fabricii	53
2.2.6. Grădina de rezervoare	59
2.2.7. Rafinația de uleiuri	64
2.2.8. Secția Parafină – zona auxiliară	68
2.2.9. Zona distilării în vid	76
2.2.10. Zona atelierelor metalurgice	82
2.2.11. Zona Expediție – Triaj	87
2.2.12. Platforma instalației de bitum	91
2.2.13. Zona administrativ-tehnică nouă	94
2.2.14. Platforma distilării atmosferice și în vid	98
2.2.15. Platforma auto	105
2.2.16. Canalele de conducte	107
2.2.17. Stâlpii vechi de iluminat	107
3. EVALUAREA GLOBALĂ	108
3.1. Principii	109
3.2. Evaluarea pe componente	112
3.3. Evaluarea ca ansamblu a rafinăriei	137
4. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	143
4.1. Concluzii	144
4.2. Recomandări	151
5. BIBLIOGRAFIE	156
6. PLANȘE	162

I. INTRODUCERE

1.1. OBIECTUL ȘI OBIECTIVELE STUDIULUI

Documentul de față reprezintă un studiu istorico-arhitectural de fundamentare a evaluării resursei culturale pentru **Rafinăria „Steaua Română”** din municipiul Câmpina, județul Prahova.

Studiul este înaintat Ministerului Culturii prin Direcția Județeană de Cultură Prahova, ca documentație istorică pentru dosarul de clasare a obiectivului **Rafinăria „Steaua Română”** în Lista Monumentelor Istorice.

Documentul – realizat pro bono – este o analiză obiectivă a ansamblului sus menționat și este înaintat cu scopul de a fi folosit (de către serviciul deconcentrat al Ministerului Culturii) drept documentația istorică a dosarului de clasare în Lista Monumentelor Istorice.

Obiectivul *Rafinăria „Steaua Română” din municipiul Câmpina* (Calea Doftanei nr.15, 15D; str.Hasdeu nr.84, 84F; str.Bobâlna nr.32)¹ se află în procedură de clasare în Lista Monumentelor Istorice, din data de 9 decembrie 2021. În incinta rafinăriei nu mai au loc activități economice din anul 2019, când acestea au încetat în contextul falimentului ultimului operator.

Menționăm că obiectivul *Ansamblul căii ferate „Linia 312 Câmpina-Câmpinița-Telega”, jud. Prahova*, ce separă spațial cele două platforme ale rafinăriei, fiind legat funcțional și istoric de aceasta, se află de asemenea, încă din data de 4 noiembrie 2021, în procedură de clasare în Lista Monumentelor Istorice.²

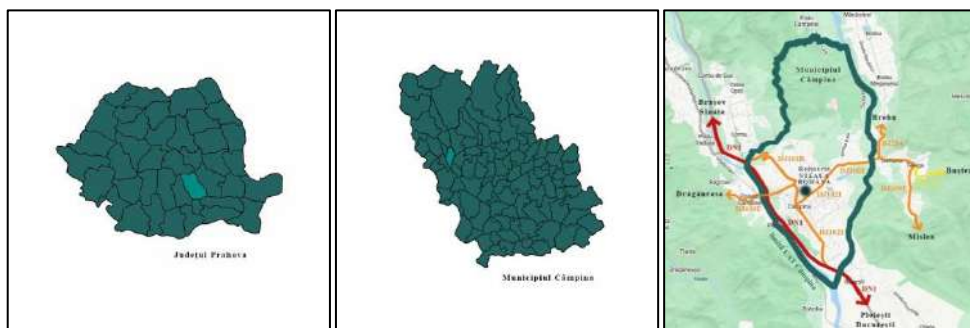
În cursul anului 2024 la Comisia Națională a Monumentelor Istorice (CNMI) a fost analizată documentația DTAD în vederea avizării desființării construcțiilor de pe una dintre parcelele rafinăriei (NC 29252), pentru care s-au emis următoarele rezoluții în luna iulie 2024: „*Un ansamblu industrial care a evoluat coerent timp de 125 de ani nu poate fi obiectul unor demolări punctuale. Prin urmare este necesară clasarea ca ansamblu cu componente identificate precis și doar apoi se poate lua în considerare eliminarea etapizată a*

¹ La momentul declanșării procedurii de clasare, obiectivul avea (în cartea funciară) adresa unică *str. Calea Doftanei nr.15*, care includea cele două platforme adiacente, respectiv platforma principală și „Grădina de rezervoare”; începând din anul 2023, platforma principală a rămas cu adresa *Calea Doftanei nr.15*, iar „Grădina de rezervoare” are adresa *str. Bobâlna nr.32* (acest areal neavând acces din Calea Doftanei); alte trei parcele cadastrale de la marginea platformei principale își schimbaseră adresele cândva după 2020, dar fără a fi actualizate în cadastru până acum: *str. Calea Doftanei nr.15D*, respectiv *str. B.P.Hasdeu nr.84* și *str. B.P.Hasdeu nr.84F*.

² Pentru această cale ferată s-au emis, pe 19.08.2025, certificate de urbanism în vederea desființării liniilor de circulație, cu excepția segmentului central (din dreptul rafinăriei și fostei fabrici de acid sulfuric), după ce în 2023-2024 fusese demolat întregul pod feroviar peste Prahova, ce conecta linia la rețeaua feroviară națională.

componentelor care, dovedite ca fiind lipsite de orice valoare culturală, rămân neclasate.” (Secțiunea Evidență). Plenul CNMI relua aceeași exprimare și adăuga că „este necesară completarea documentației tehnice conform normelor metodologice de clasare și inventariere, astfel încât să poată fi analizată ca subiect de evidență în cadrul CZMI, SE-CNMI și a plenului CNMI.”

Rafinăria „Steaua Română” se află în intravilanul municipiului Câmpina, în zona central-nordică a localității, și este înconjurată în principal de țesut urban tradițional (doar spre nord orașul dezvoltându-se abia în ultimul secol). Din punct de vedere geografic, rafinăria se află la altitudinea de cca 435-445m, pe un teren plat, cu o ușoară înclinație spre vest, aparținând bazinului hidrografic al pârâului Curiacu (fir de apă puternic antropizat și rămas în sistemul de canalizare subterană), afluent de stânga al râului Prahova.

Rafinăria din Câmpina a fost construită în 1897 și a funcționat încă de la început pe cele două areale învecinate, respectiv platforma principală și platforma *Grădina de rezervoare*, separate de imobilul proprietatea Statului aferent fostei căi ferate Câmpina-Telega. Platforma principală a rafinăriei are ca vecinătăți:

- la N: fosta cale ferată Câmpina-Telega,
- la E: aleea Ulmet și zonă rezidențială,
- la S: str. Calea Doftanei,
- la V: str. B.P.Hasdeu.

Platforma principală este accesibilă pe latura de sud din Calea Doftanei, unde are două intrări, una pietonală și auto (inclusiv tehnologică) și una strict tehnologică. Pe latura de vest, din strada B.P. Hasdeu, există un acces pietonal și auto tehnologic. Tot din strada Hasdeu, însă pe latura de nord, există un acces pietonal și auto (inclusiv tehnologic). Platforma principală a avut și un acces feroviar tehnologic, pe latura de nord: triajul și

linia de cale ferată încă există (nefuncționale de câțiva ani), deși segmentul dinaintea intrării în dreptul rafinăriei a fost demontat neautorizat în iulie a.c.

- Platforma „Grădina de rezervoare” are ca vecinătăți:
 - la N: str. Bobâlna și zonă rezidențială,
 - la E: societatea Electroulaj și zonă rezidențială,
 - la S: fosta cale ferată Câmpina-Telega și str. Rampei,
 - la V: firma Pasedo SRL.

Grădina de rezervoare are accese pietonale și auto (inclusiv tehnologice) pe laturile de sud și nord, din străzile Rampei, respectiv Bobâlna.

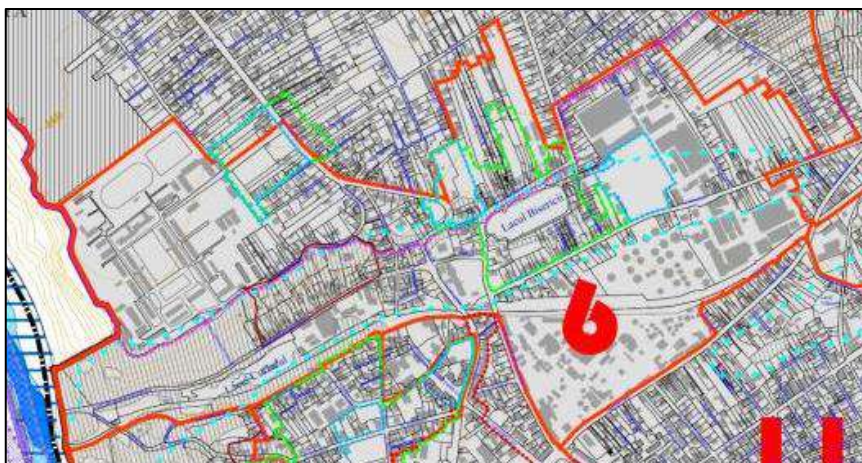
Suprafața totală a rafinăriei (incluzând ambele platforme menționate) este de cca 17,3 ha, ansamblul fiind constituit din peste 360 de construcții (clădiri și instalații exterioare) - vezi Anexa 6.1 „Raportul construit-neconstruit”. Întregul ansamblu se află în proprietate privată (vezi Anexa 6.2 „Regimul juridic”) - 27 de parcele cadastrale, deținute de următorii patru proprietari (dintre care primul deține aproape 98% din suprafață):

- **Ecogen Power SRL** – suprafața totală 168.976 mp:
 - Nr.cad. 20604 (S = 1526 mp),
 - Nr.cad. 20610 (S = 44672 mp),
 - Nr.cad. 21437 (S = 2313 mp) – parcelă cu o singură construcție necadastrată,
 - Nr.cad. 21439 (S = 2036 mp),
 - Nr.cad. 21440 (S = 2862 mp) – parcelă fără construcții,
 - Nr.cad. 21442 (S = 2997 mp) – fără construcții după recenta desființare,
 - Nr.cad. 21443 (S = 16984 mp),
 - Nr.cad. 21445 (S = 1600 mp) – fără construcții supraterrane,
 - Nr.cad. 22806 (S = 7040 mp),
 - Nr.cad. 28593 (S = 2377 mp),
 - Nr.cad. 28618 (S = 1485 mp),
 - Nr.cad. 28620 (S = 4973 mp),
 - Nr.cad. 28625 (S = 4801 mp),
 - Nr.cad. 29239 (S = 1900 mp),
 - Nr.cad. 29252 (S = 3000 mp),
 - Nr.cad. 29253 (S = 1988 mp),
 - Nr.cad. 30003 (S = 2172 mp) – parcelă din triajul de cale ferată,
 - Nr.cad. 30004 (S = 7822 mp) – parcelă din triajul de cale ferată,
 - Nr.cad. 30005 (S = 812 mp) – parcelă din triajul de cale ferată,
 - Nr.cad. 31985 (S = 3557 mp),
 - Nr.cad. 31989 (S = 573 mp),
 - Nr.cad. 32124 (S = 19592 mp),
 - Nr.cad. 32125 (S = 287 mp) – parcelă cu construcții necadastrate,
 - Nr.cad. 32126 (S = 31005 mp),
 - Nr.cad. 32127 (S = 602 mp) – cu o parte dintr-o construcție necadastrată;
- **Fix Import Export SRL** – Nr.cad. 28594 – supr. totală 1412 mp;

- **Mihai Bogdan George** – suprafața totală 1418 mp:
 - Nr.cad. 28619 (S = 855 mp),
 - Nr.cad. 28626 (S = 563 mp);
- **Zone Construct SRL** – Nr.cad. 29256 – supr. totală 947 mp.

Pentru construcțiile de pe cele 17 parcele notate cu roșu există intenții birocratice de demolare, astfel: pentru parcela cadastrală 20610, proprietarul a cerut (și primit pe 10.04.2023) un certificat de urbanism în vederea desființării tuturor construcțiilor existente; același lucru pentru parcela cadastrală 29252 (certificat eliberat pe 27.02.2024), precum și pentru parcelele cadastrale 20604, 21439, 21443, 22806, 28593, 28618, 28620, 28625, 29253, 21441 (între timp dezmembrată în 31985, 32126 și 32127) și 29255 (între timp dezmembrată în 31989, 32124 și 32125). Aceste ultime 11 certificate de urbanism în vederea desființării construcțiilor cadastrale (cu două excepții³), eliberate pe 23.08.2024 cu condiția realizării unui PUZ de zonă construită protejată, au fost atacate în instanță de proprietar⁴ în noiembrie 2024.

Conform reglementărilor din Planul Urbanistic General (PUG) și din Regulamentul Local de Urbanism (RLU) ale Municipiului Câmpina, aflate în vigoare⁵, rafinăria se află în intravilanul U.A.T. Câmpina, în UTR nr.6, zona funcțională ID „unități industriale și de depozitare”, subzona ID1b „unități predominant industriale”(vezi extrase în figurile alăturate).

³ CF 21441-C4 (azi 31985-C1) și CF 29255-C3 (azi 31989-C1) - pe planșele studiului prezent: C51-53-54-55, respectiv C4.

⁴ Vezi dosarul nr. 4757/105/2024 în portalul instanțelor de judecată (<https://portal.just.ro>).

⁵ Actualizate ultima oară prin HCL nr.15/2013, cu valabilitatea prelungită prin HCL nr.38/2023.

Rafinăria e înconjurată în cea mai mare parte de căi publice de comunicație, dar și de proprietăți private din aceeași zonă funcțională industrială (în ce privește platforma din strada Bobâlna), sau de proprietăți private aflate în zona mixtă de dezvoltare (pe mici porțiuni).

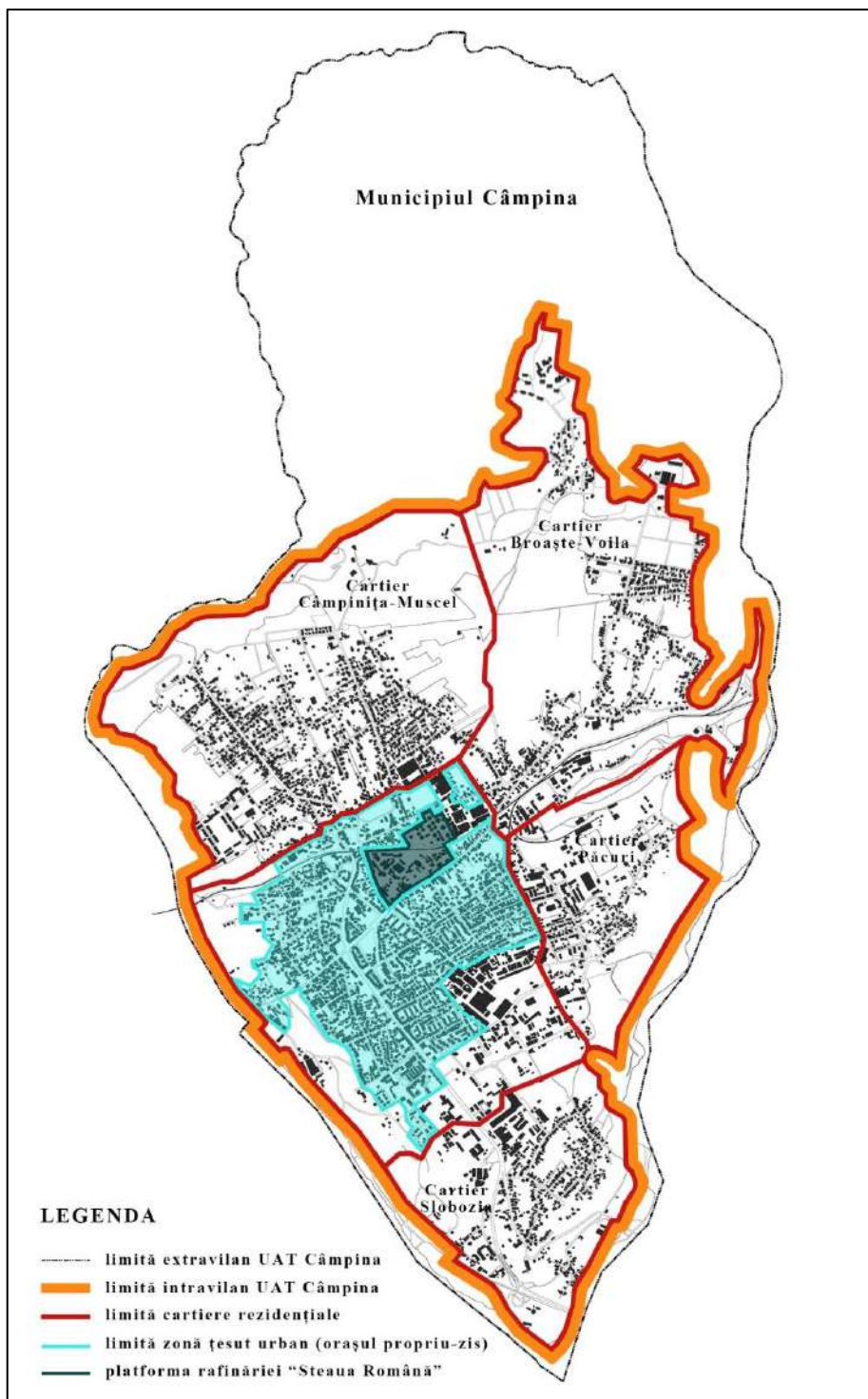
Regulamentul Local de Urbanism indică următoarele utilizări admise: activități productive desfășurate în construcții industriale mici și mijlocii, destinate producției, distribuției și depozitării bunurilor și materialelor, și activități comerciale care nu necesită suprafețe mari de teren. Se mai admit parcaje; stații de întreținere și reparații auto; stații de benzină; comerț, alimentație publică și servicii personale; locuințe de serviciu pentru personalul care asigură permanența sau securitatea unităților. Utilizările admise cu condiționări se referă la condiția diminuării poluării și sunt acestea: producție manufacturieră; depozite și complexe vânzări en-gros cu excepția celor care utilizează substanțe explozive sau toxice conform prevederilor legale; depozite și complexe vânzări en-detail numai pentru produse care nu pot fi transportate la domiciliu cu autoturismul propriu sau cu taxi. De asemenea, în cazul conversiei funcționale se recomandă reabilitarea și adaptarea clădirilor industriale abandonate.

Utilizări interzise: localizarea activităților poluante și care prezintă risc tehnologic; amplasarea unităților de învățământ preșcolar, școlar și gimnazial, a serviciilor publice sau de interes general și a spațiilor pentru sport în interiorul limitelor în care poluarea depășește concentrația maximă admisă; amplasarea locuințelor, cu excepția locuințelor de serviciu.

Începând cu anul 2019, în urma modificărilor Legii nr.50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, **Rafinăria „Steaua Română” din Câmpina a primit protecție juridică din punct de vedere cultural**, prin reglementarea categoriei de protecție locală (prin PUG).⁶

⁶ Art.10(a) impune avizul Ministerului Culturii pentru obținerea autorizației de construire/definiție la „construcțiile cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită, stabilite prin documentații de urbanism aprobate”. Or, Memoriul PUG în vigoare stabilește (pe baza studiului istoric de fundamentare avizat de minister în 2006) chiar **proponeri de noi obiective pentru a fi clasate ca monumente istorice, printre care și rafinăria** - cu rezervoarele, instalațiile și construcțiile sale (vezi pag.16-17 ale Memoriului).

1.2. PREMISELE STUDIULUI

Argumentele ce fundamentează demersul de față sunt următoarele:

1. Arealul de 17,3ha se află în centrul orașului, însă în prezent este disociat de acesta, atât din punct de vedere al accesibilității, cât și funcțional și social (*vezi planul din pagina precedentă*). În acest context, în lipsa unor reglementări urbanistice care să stabilească direcțiile optime de integrare în oraș a ansamblului, acesta va deveni un obstacol în calea dezvoltării urbanistice coerente a orașului.
2. Ansamblul are un caracter aparte, prin funcțiunea industrială pe care a avut-o neîntrerupt timp de aproape 125 ani, și anume aceea de prelucrare și rafinare a țițeiului. Valoarea culturală complexă a Rafinăriei „Steaua Română” din Câmpina va fi detaliată în cuprinsul studiului de față.
3. Ansamblul nu a fost evaluat în mod judicios și exhaustiv. Rafinăria ocupă o suprafață de 17,3ha și numără peste 360 de clădiri, ziduri, instalații, bazine și rezervoare, la care se adaugă sistemul de conducte de transport al produselor petroliere, conductele și sistemele de utilități, calea ferată industrială și triajul c.f. Deși întreaga suprafață a fost recent cadastrată (*vezi extras mai jos*), **numeroase construcții existente pe teren au fost omise din cadastrul digital ANCPI și nu apar în extrasele de carte funciară**. Aceste structuri sunt în prezent cele mai vulnerabile, mai ales că în ultimii ani au fost desființate patru astfel de construcții, cu instalațiile aferente⁷. De asemenea, nu există relevee ale tuturor componentelor ansamblului, în lipsa acestora o evaluare corectă și completă neputând fi realizată. În prezent nu se cunosc în mod exhaustiv elementele valoroase din punct de vedere istoric, arhitectural, tehnic, nici pericolele legate de siguranța infrastructurii existente (probleme de rezistență a construcțiilor, probleme legate de ecologizarea ansamblului în urma poluării istorice, etc).

⁷ În situația de a fi omise de la cadastrare mai sunt încă aproximativ 70 construcții (clădiri și instalații exterioare), dintre care unele cu certă valoare culturală.

4. Cele două platforme ale rafinăriei nu sunt întreținute corespunzător. Deși se află în conservare, peste 90% din suprafața ansamblului nu este întreținută. **Majoritatea clădirilor este lăsată să se degradeze, cu probleme vizibile la învelitoare și sistemul de evacuare a apelor pluviale (care pătrund și înăuntru pe alocuri).** Vegetația nu este curățată și îndepărtată, unele dintre clădirile mai mici fiind aproape complet ecranate de plante, ierburi, dar și de copaci tineri, creșcuți spontan.
5. Nevoile actuale de dezvoltare ale orașului Câmpina (la nivel de țesut urban, legături funcționale, circulații locale sau de tranzit, o viitoare politică macro-economică favorabilă) nu au fost încă evaluate și impun urgent analize, studii și reglementări, mai ales la nivel de PUG - documentație aflată în curs de reactualizare.

1.3. METODA DE LUCRU

Studiul urmărește evaluarea valorii resursei culturale prin raportarea la toate elementele care constituie ansamblul rafinăriei, dar și prin raportarea acesteia la contextul ei urban și zonal⁸.

Cercetarea se fundamentează pe analiza amănunțită și corelarea următoarelor elemente:

- Informațiile din sursele primare: fotografiile de epocă (inclusiv aeriene, chiar și aerofotograme), planuri și alte reprezentări cartografice de epocă, descrieri din publicații de epocă⁹, documente arhivistice din fonduri și colecții publice¹⁰ sau private;

- Informațiile din literatura secundară (materiale despre istoria arhitecturii și industriei, materiale ce valorifică istorie locală / orală, etc);

- Informațiile orale din interviuri luate foștilor angajați sau altor factori de decizie și cunoscători ai rafinăriei și evoluției acesteia;

- Situația recentă in situ (inclusiv documentare fotografică), cunoscută atât pentru ultimii ani de activitate ai rafinăriei¹¹, cât și pentru perioada actuală – mărturii ale ultimilor lucrători, precum și imagini obținute personal sau prin colaboratori în perioada 2021-2025, mai ales cu ocazia permiterii accesului public de către principalul proprietar actual (mai 2022¹² și respectiv octombrie 2023¹³).

- Planul Urbanistic General al Municipiului Câmpina și Regulamentul Local de Urbanism - documentații aprobate.

- Extrase de Carte Funciară ale parcelelor care compun platforma rafinăriei „Steaua Română”.

- Studii și proiecte diverse care au vizat obiectivul (inclusiv documentații oficiale având ca beneficiari pe foștii proprietari).

⁸ În sensul în care existența rafinăriei influențează și determină dezvoltarea urbanistică și socio-economică a orașului Câmpina și chiar a întregii sale zone de influență.

⁹ Publicațiile consultate, fiind rarități, se află mai ales la Biblioteca Academiei Române.

¹⁰ Principalele fonduri consultate se află la Arhivele Naționale Prahova.

¹¹ Prin intermediul imaginilor publice aeriene (ex. Google, 2012-2013) și de la sol (fotografiile pentru licitația din cadrul procedurii de insolvență), sau al fotografiilor realizate de colaboratori ce au avut acces în incintă în perioada 2013-2017.

¹² Evenimentul „Rafinăria deschisă” organizat de Ecogen Power SRL în colaborare cu Grupul de inițiativă civică „Rafinăria la prezent”.

¹³ Concursul foto „Portretul unei rafinării centenare” organizat de Asociația „Câmpina curată” împreună cu Ecogen Power SRL.

II. ANALIZA ISTORICO-ARHITECTURALĂ

2.1. CONTEXTUL ISTORIC¹

Rafinăria din Câmpina (județul Prahova), în prezent aflată în conservare, este unul dintre puținele obiective industriale românești care au avut un rol de pionierat în economia mondială. Cu o funcționare de 122 ani aproape neîntreruptă (1897-2019), rafinăria a reprezentat coloana vertebrală a economiei locale, pe care continuă s-o influențeze indirect și în prezent. Existența sa va avea astfel un impact și asupra viitorului socio-economic al întregii zone – cu atât mai mult cu cât, după încetarea activității, rămân provocările gestionării prezenței sale fizice, cât și ale ecologizării arealului pe care îl ocupă. Patrimoniul ei mobil și imobil sunt elemente palpabile și foarte complexe, cu mare potențial de valorificare prin conversii funcționale, ce ar putea totodată să contribuie nu doar la păstrarea identității culturale împreună cu patrimoniul imaterial, ci să constituie și un posibil motor de relansare a atractivității zonei.

Platformă industrială cu tradiție în domeniul petrolier, rafinăria din Câmpina a rămas în prezent cea mai veche din România² și probabil unica rafinărie europeană aflată în mijlocul unui oraș – drept pentru care este o prezență vie în mentalul comunitar. Deși patrimoniul cultural de factură industrială are un limbaj arhitectural aparte, fiind conceput să răspundă necesităților funcționale, valoarea sa memorial-simbolică este foarte mare: comunități întregi rezonează la nivel personal cu el. Astfel, încetarea definitivă a funcționării rafinăriei „Steaua Română” de la Câmpina (2019) a generat neliniște în rândul opiniei publice locale și nu numai³. Aceasta pentru că destinele mai multor comunități din zona de influență a Câmpinei au fost legate de longevivul obiectiv industrial; ele vor continua indirect să fie influențate și pe viitor, prin faptul că existența acestei rafinării a generat în Câmpina o puternică tradiție industrială, perpetuată până azi de cele mai puternice companii active aici⁴.

¹ O versiune incipientă a acestui subcapitol a fost publicată de unul dintre colaboratorii studiului de față ca articol de autor în *Anuarul Societății de Științe Istorice din România – filiala Câmpina*, nr.12 (2021), p.246-265.

² Rafinăria Astra de la Ploiești reclama o vechime și mai mare (1880), însă nu mai păstra nimic din fabrica inițială, înlocuită complet după 1906 - spre deosebire de cea din Câmpina, care a conservat componente din toate epocile, după cum vom arăta mai departe.

³ În presa centrală cazul a răzbătut abia la începutul anului 2021, odată cu declararea falimentului operatorului rafinăriei (de exemplu pagina de internet *economica.net* în data de 19.02, postul tv Digi24 pe 3.03 sau postul radio Europa FM pe 23.04).

⁴ Principala companie din Câmpina (a treia din județ ca importanță) precum și alte două aflate și ele între primele 50 din județ, își datorează azi existența – ca și alte uzine active

Câmpina, localitate atestată documentar la anul 1503, se individualizează între orașele României prin două elemente identitare de patrimoniu istoric economic: pe de o parte comerțul augmentat de **vama Prahovei** (instituție ce a coagulat așezarea în Evul Mediu și a ridicat-o la statutul urban în Epoca Modernă); pe de altă parte, bogatul **zăcământ petrolifer** din subsol. Prin exploatarea și prelucrarea acestuia din urmă, orașelul a cunoscut o transformare impetuoasă și efervescentă în pragul Epocii Contemporane, dezvoltându-se rapid și câștigându-și un renume european. Acest element identitar a fost consolidat de funcționarea aici a celei mai mari și moderne rafinării din Europa începutului de veac.

Apariția la Câmpina a acestei mari fabrici de distilare și rafinare modernă a țițeiului, în anul 1897, a devenit și o bornă în evoluția urbanistică a Câmpinei: cu acel moment se încheie epoca așa-zis pitorească, patriarhală, a orașelului de vilegiatură, stațiune balneo-climaterică, și începe era efervescentă a unui oraș modern, dinamic, industrializat, la început chiar cosmopolit: Câmpina a păstrat până la noi exemple de arhitectură variată, în ton cu vremurile și rapida îmbogățire a locuitorilor săi – un Belle Époque epatant, al contrastelor spectaculoase.

Fondarea rafinăriei a fost consecința unui moment-cheie pentru economia națională: Legea Minelor din 1895, reformă modernizatoare a Vechiului Regat, prin care s-a permis intrarea marelui capital străin în exploatarea subsolului. În același an lua ființă la București societatea „Steaua Română”, cu capital majoritar austro-ungar (în special fondurile Băncii Ungare de Comerț și Industrie – entitate privată din Budapesta). Ce a determinat compania să-și facă în zonă rafinăria a fost bogăția zăcământului din schela Câmpina (prima schelă petrolieră din țară⁵ - 1890), ce era deja cunoscută prin spectaculoasele erupții ale sondelor instalate aici în ultimul deceniu. Erupțiile respective au devenit atât de emblematică pentru Câmpina, încât aveau să fie ilustrate pe stema orașului din perioada interbelică – un scut albastru având ca unică mobilă o sondă de țiței aflată în erupție. De altfel, zăcămintele eruptive au fost specificul zonei Câmpina, aici petrecându-se prima erupție de sondă din România (1883, Drăgăneasa⁶). În împrejurimile orașului există numeroase situri legate de exploatarea țițeiului (schelele

aici în ultimele decenii – tocmai impulsionării de către rafinărie a dezvoltării unor ramuri industriale conexe (ex. utilaj petrolier) sau coagulării locale a unui know-how specific (*Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 a Municipiului Câmpina*, p.62-63).

⁵ Arhivele Naționale Prahova (ANPH), fond Schela Câmpina, introducerea inventarului.

⁶ Nicolae Geantă: „Schela Drăgăneasa înainte de Primul Război Mondial. Locul primei erupții de sondă din România”, în *Anuarul Societății de Științe Istorice din România – filiala Câmpina*, nr.12 (2021), p.223-230.

istorice Câmpina, Poiana-Vrăjitoarea/Pițigaia, Drăgăneasa⁷, Buștenari⁸), unele păstrând chiar instalații istorice funcționale.

Valoarea de azi a rafinăriei este dată de istoria ei bogată, evenimentele traversate și simbolistica puternică. De la epoca glorioasă în care era vârful tehnologiei de rafinare europene, a trecut - prin momentele distructive ale anului 1916 - spre anii interbelici plini de stabilitate și prestigiu (în care capitalul majoritar a devenit cel autohton); au urmat bombardamentele din Al doilea Război Mondial, când rafinăria a fost una dintre țintele principale ale atacurilor anglo-americane. În fine, naționalizarea din 1948 a pus capăt investițiilor cu capital străin și a avut ca urmare scoaterea treptată a rafinăriei câmpinene din grupul celor competitive, datorită politicilor economice comuniste.

Fig. 1: Impactul vizual al vechiului turn de răcire de la colțul rafinăriei a lăsat până azi urme în mentalul toponimic urban, deși puțini localnici și-l mai aduc aminte.

Sursa: Muzeul Național al Țăranului Român (Arhiva de Imagine, fond Eugenia Ionescu)

⁷ Vezi teza de doctorat a lui Nicolae Geantă, *Impactul geografic al industriei petroliere asupra municipiului Câmpina și a spațiului său adjacent*, București, 2009.

⁸ A se vedea pentru aceasta monumentală lucrare a lui Gheorghe Bilgă, *Buștenari – un important centru al petrolului românesc (1857-1948)*, Târgoviște, 2023.

Deși multe generații de localnici (și nu numai) au cunoscut rafinăria în detaliu, prin faptul că aveau pe cineva din familie angajat acolo, totuși datorită faptului că platforma rafinăriei a fost (mai ales în ultimele șapte decenii) un spațiu închis publicului, aflat în spatele unor ziduri, această mare fabrică din inima orașului a rămas pentru mulți o necunoscută. La aceasta se adaugă și natura tehnică a componentelor, nu foarte ușor de înțeles pentru publicul larg. S-a vehiculat deseori, datorită numeroaselor încercări prin care a trecut rafinăria în istoria ei, ideea falsă că ar fi fost distrusă și refăcută radical, îndeosebi în urma bombardamentelor din război. O analiză atentă poate revela însă multe surprize. De asemenea, s-a popularizat eronat ideea că epoca de glorie a rafinăriei ar fi fost perioada interbelică, și nu cea antebelică (așa cum vom demonstra); această „mutație” a avut loc și pentru că memoria colectivă este destul de scurtă, dar și datorită faptului că generalizarea efectelor majore de bunăstare în sânul comunității a avut loc într-adevăr între cele două războaie.

În cele ce urmează, pe baza documentelor din arhive și a altor surse primare, vom creiona o evoluție în timp și spațiu a ansamblului rafinăriei, pentru a limpezi o serie de clișee și mituri care s-au perpetuat în spațiul public, din lipsa cercetărilor⁹, și pentru a fundamenta evaluarea obiectivă a valorilor din arealul studiat, ca resursă culturală.

Țițeiul exploatat la Câmpina începuse să fie prelucrat industrial imediat după ce pionierul petrolului local, ardeleanul Dimitrie Hernia, cumpărase de la principele Dimitrie Știrbey în 1880, fâșia de teren de 300ha dintre Prahova și Doftana, care se afla între oraș și cătunul Slobozia; Hernia trimitea păcura extrasă din puțurile săpate de el, la rafinorii din Brașov, cu care avea relații – deși rafinării existau de mai multă vreme și la Ploiești. După moartea lui, moștenitorii au construit în zona Bucea prima rafinărie locală (1886) și apoi primele sonde pentru extracția mecanică a țițeiului¹⁰.

Imediat după înființarea societății Steaua Română, aceasta a luat în arendă exploatarea de la Câmpina, inclusiv rafinăria Hernia, iar în anul următor a început să cumpere moșia, făcând noi sondaje și măbind producția, astfel că în scurt timp a fost nevoie de mărirea capacității de rafinare. Cum însă rafinăria a

⁹ Precizăm că nimeni nu a realizat până la noi o astfel de analiză, inclusiv din cauza faptului că arhiva de la Câmpina a societății „Steaua Română” (ce fondase și operase rafinăria în prima jumătate de veac a existenței sale) fusese predată Arhivelor Naționale încă din anii '70 (noi fiind de regulă primii cercetători trecuți în foile de folosire ale dosarelor fondului). Arhiva centrală a societății a rămas în capitală până în anul 1993, iar după doar un deceniu de timidă deschidere n-a mai putut fi cercetată (fiind gestionată azi de către OMV).

¹⁰ Virgiliu Tacit: *Contribuțiuni la studiul exploatarea de petrol din România. Câmpina* (București, 1911), p.38-40.

fost înconjurată rapid de sonde și prezenta risc sporit de incendiu, a apărut necesitatea construirii unei noi rafinării. Steaua Română avea nevoie să exporte cu celeritate produsele prelucrate, așa că s-a folosit de oportunitatea existenței căii ferate Câmpina – Telega (ce traversa orașul, paralel cu zăcămintul de țiței, la cca 1 km spre nord). Obținând autorizație de la Prefectură pentru a construi noua fabrică în punctul „la Cărmidărie”¹¹, societatea a început însă lucrările într-un alt loc, mai aproape de centrul orașului. Comunitatea și autoritățile locale s-au împotrivit, temându-se de riscurile funcționării unei „fabrici de petrol” în oraș, și invocând încălcarea legislației. În cele din urmă însă, interesele economice au prevalat, și autorizația a fost emisă la 6 martie 1897, când șantierul era deja în toi¹². Lucrările au durat doar câteva luni (fiind realizate cu banii băncii maghiare, dar cu tehnologie austriacă și germană), astfel că la 19 iulie noua rafinărie era terminată și aștepta punerea în funcțiune¹³, care a avut loc la data de 1 octombrie 1897¹⁴. Capacitatea inițială de 200 tone/zi a fost dublată anul următor, ceea ce a transformat-o scurt timp în **a doua mare rafinărie din lume**¹⁵. Vechea rafinărie Hernia din schela Bucea a mai continuat să funcționeze și ea încă un deceniu¹⁶.

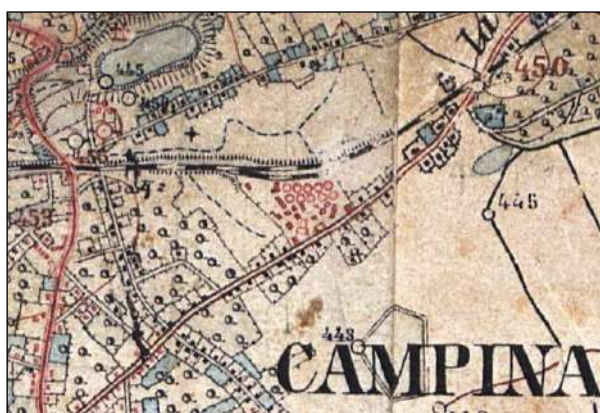

Fig. 2: Arealul rafinăriei inițiale (figurile roșii din centrul imaginii)¹⁷

¹¹ „Cărmidăria” se afla dincolo de marginea estică de atunci a orașului, aproape de crucea împroprietăririi clăcașilor (vechi hotar între Câmpina și cătunul Broaște), cam pe unde șoseaua spre Telega traversează linia și azi.

¹² Vezi ziarul local *Câmpina*, nr.210 / duminică 23 februarie 1897, p.1, precum și documentele de la Arhivele Naționale Prahova (ANPH), fond Primăria Câmpina, ds. 1/1897, din perioada 8 februarie – 6 martie 1897.

¹³ ANPH, fond Primăria Câmpina, ds.1/1897, f.144.

¹⁴ *Adevărul*, 14 aprilie 1898, p.2.

¹⁵ *România economică*, numerele din 10 și respectiv 17 octombrie 1899.

¹⁶ *** „*Steaua Română*” *Câmpina 1895-1995. Istoria unei rafinării centenare* (București, 1995), p.17.

¹⁷ Harta militară topografică a României, foaia XXXVI (fragment) - 1898; sursa: Agenția de Informații Geospațiale a Apărării „General de divizie Constantin Barozzi” - București.

Perimetrul inițial al rafinăriei a fost surprins în detaliu de către topograful Institutului Geografic al Armatei, într-o foaie de hartă topografică la scara 1:20.000, ridicată pe teren în anul 1898 (fig.2).

Așadar, suprafața rafinăriei la înființare era de aproape 3ha și se afla în partea de răsărit a actualului perimetru, între șosea și calea ferată, loc unde Steaua Română a suplimentat șinele, pentru a face un triaj ce s-a păstrat până azi. După cum se observă, în acea zonă deja existau parcele cu locuințe de-a lungul drumului spre Telega. O vâlcea cu apă temporară ce se distinge în zona mediană a rafinăriei de azi, arată că terenul era ușor înclinat către NV, apa scurgându-se probabil pe lângă calea ferată spre valea Curiacului; în rest, aproape jumătate din actuala platformă a rafinăriei era plantată pe atunci cu pomi fructiferi (livezile și grădinile localnicilor de pe străzile adiacente). Revenind la nucleul rafinăriei, observăm că amplasamentul rezervoarelor care se pot desluși lângă linie și-a păstrat până azi funcționalitatea (chiar acolo există azi Parcul de rezervoare „de depozit”, și nu este exclus ca unele dintre ele să dateze chiar de atunci, de la fondarea fabricii¹⁸). De asemenea, agitatoarele din zonă se află pe aceleași locuri ca în secolul al XIX-lea. Tot dintre clădirile nucleului inițial, s-a mai păstrat până azi Casa centrală a pompelor (la nord de fostul laborator), surprinsă și în imaginea din timpul construirii rafinăriei:

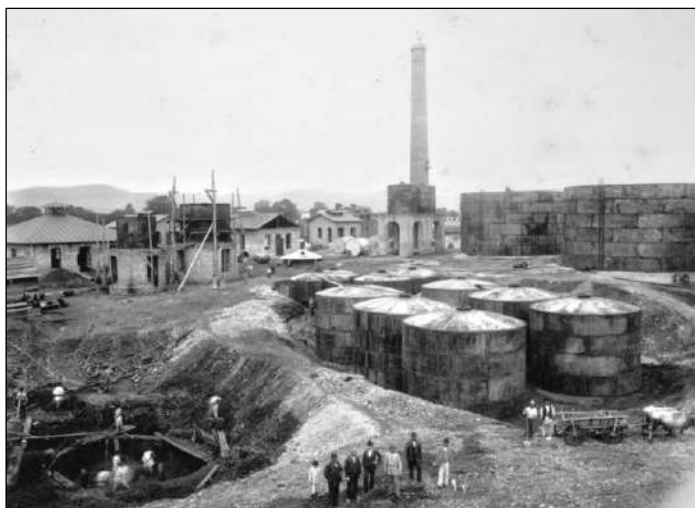

Fig. 3: Prima fotografie cunoscută a rafinăriei (1897), cu agitatoarele și unele rezervoare aflate în construcție. Sursa: „Petroblog” (furcuta.blogspot.com)

¹⁸ Comparațiile imaginilor aeriene actuale cu planuri de arhivă din epoca antebelică și interbelică, arată că din cele 11 rezervoare existente azi în acea zonă, 9 au aceeași amprentă la sol ca în 1939, iar 6 dintre ele chiar aceeași amprentă la sol ca în anul 1908.

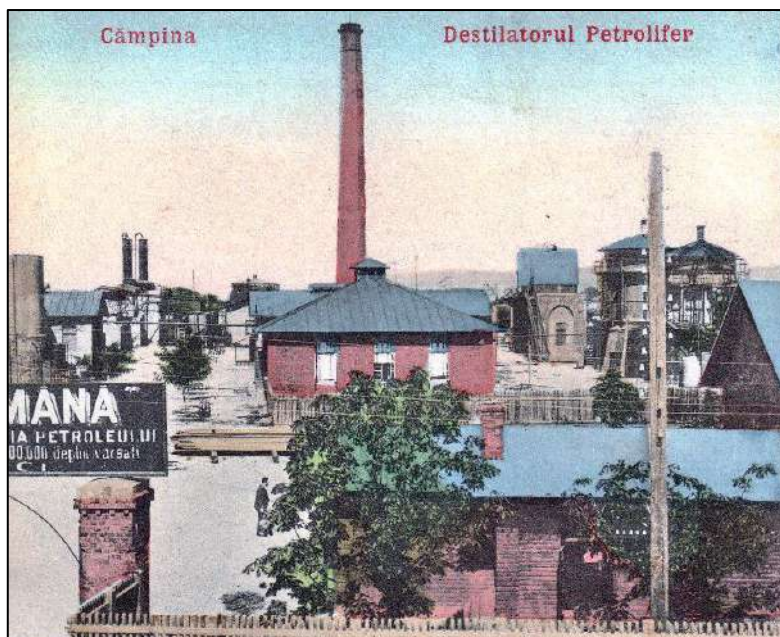

Fig. 4: Imagine din epocă (ante 1904) ce surprinde nucleul primar al rafinăriei de azi, privit de la poarta din str. Telegii (Calea Doftanei actuală); casa din mijloc era „Laboratorul Central” (pe locul căruia se află azi clădirea administrativă de birouri); coșul de cărămidă din plan secund, aflat aproape de liniile ferate, avea să dispară după 1962.

Sursa: „Petroblog” (furcuta.blogspot.com)

Banca maghiară ce era acționar majoritar a dat faliment în anul 1902, din cauza investiției exagerate și riscante în rafinărie (pe fondul crizei economice românești din 1901). Soluția salvatoare a fost preluarea capitalului de către prestigioasa bancă berlineză Deutsche Bank, care după îndelungi negocieri a decis să investească în petrolul românesc, ce promitea foarte mult. Anul 1903 aducea deci un eveniment de mare importanță în istoria rafinăriei: a fost momentul în care, devenind acționar majoritar, banca germană a făcut la Cămpina ample modernizări, mărin­d capacitatea rafinăriei și extinzându-i suprafața (către centrul orașului) cu noi și noi instalații, pe parcursul anilor 1904-1905¹⁹. Astfel, până în 1906, suprafața rafinăriei crescuse de aproape cinci ori, ajungând să ocupe aproximativ aceeași întindere pe care o are și azi; aceasta arată amploarea și monumentalitatea ei la origine, când era un adevărat colos industrial, mai ales raportat la micul orașel patriarhal. Mai mult, extinderea s-a făcut chiar

¹⁹ *** „Steaua Română” Cămpina 1895-1995..., p.17; *România economică*, 6 nov. 1905, p.3; Constantin Alimăneștianu, *Patruzeci de ani în industria petrolului din România 1866-1906*, în „Convorbiri literare” nr.3-5/1906, p.452.

spre centrul orașului, ajungând până la strada Agriculturii (azi B.P.Hașdeu)²⁰. Printre casele de pe acea stradă, vecine cu rafinăria, s-a aflat și casa familiei Ghenoiu (curând înglobată fabricii și dispărută în preajma războiului), unde locuise cu chirie mai mulți ani pictorul Nicolae Grigorescu, înainte de a-și construi vila de pe buza platoului Câmpinița²¹.

Extinderea rafinăriei a avut loc și peste calea ferată, unde s-a cumpărat o fâșie de teren pentru un mare parc de rezervoare apărut în 1904, ce avea apoi să se dezvolte treptat. Astfel a ajuns rafinăria de la Câmpina, cu ajutorul investițiilor germane, **cea mai mare și modernă din Europa**²². La rândul său, profitul Stelei Române din acei ani a fost decisiv în consolidarea întâietății Deutsche Bank în spațiul central-european, până azi petrolul românesc fiind recunoscut ca principalul factor de impulsionare a celei mai dinamice epoci din istoria celebrei bănci - supranumită „era Gwinner”²³ (după numele finanțistului ce o conducea, care a fost în anii 1903-1918 și președintele consiliului de administrație al Stelei Române).

Fig. 5: Arthur von Gwinner (1856-1931): „creierul” Deutsche Bank, avea să fie unul dintre inițiatorii ideii unei Europe unite. Sursa: <https://commons.wikimedia.org>

²⁰ ANPH, Primăria, ds.5/1909, *planul Câmpina* (reprezentând momentul 1907-1908); cartea poștală „Câmpina. Marea fabrică de rafinărie de petrol”, cca 1906.

²¹ Ion T. Șovăială: *Câmpina - pagini dintr-o istorie în date* (București, 2015), p.54; ANPH, fond Steaua Română - Serviciul Topografic, ds.1/1900 (planul „Câmpul Păcurilor”).

²² Tacit: *op.cit.*, p.5; *L'indépendance Roumaine*, nr.9247 din 22 august 1906. Capacitatea ei era de 516.890 tone pe an (cf. Constantin Hălăceanu: *Fabricile de petrol din România față de legea de contingentare din 1908*, București 1908) - ceea ce o situa pe locul 4 în lume, după trei mari giganti ai epocii: două rafinării americane și cea rusească din Baku (Asia).

²³ Werner Plumpe, Alexandre Nützenadel, Catherine R. Schenk: *Deutsche Bank. Die globale Hausbank 1870-2020* (Berlin, 2020), p.136-147.

Marea extindere a rafinării de la Câmpina a determinat probabil chiar introducerea în România a producției cazanelor - și în general metalurgiei dedicate industriei petroliere -, prin fondarea la București în anul 1904 a primei fabrici din domeniu, ce avea să devină curând legendara uzină „Vulcan”; e un fapt cunoscut că aceasta a construit multe dintre instalațiile, cazanele și rezervoarele rafinării de la Câmpina²⁴.

După ce în anul 1906 societatea făcuse la Câmpina și o fabrică ce producea principala substanță din procesul de rafinare, acidul sulfuric, a venit anul marelui Congres Internațional al Petrolului (al treilea din istorie și cel mai de succes din perioada antebelică), ce a fost găzduit de România. Cu acel prilej, în ziua de 24 august 1907, zeci de specialiști în petrol din toată lumea au vizitat Câmpina, vestită pe plan mondial pentru schela și mai ales rafinaria ei. O descriere din presa locală a epocii arată cum congresiștii, conduși de Anghel Saligny și Ludovic Mrazek și ghidați prin rafinărie de către directorul acesteia, Schaarschmidt, au „rămas uimiți de modul cum funcționează” și „toți au fost unanimi în a recunoaște că rafinaria societății Steaua Română este unică în Europa”²⁵. Mai mult chiar, un mare geolog american, David T. Day, a declarat cu acel prilej că nu exista asemenea nivel înalt al activității de cercetare nici în rafinăriile din Statele Unite²⁶. Tot în incinta rafinării li s-a oferit și prânzul înalților oaspeți, precum și un mare banchet seara. În acea vară la Câmpina mureau marile personalități naționale Nicolae Grigorescu și B.P. Hasdeu; primul urmărise în ultimii trei ani de viață, din cerdacul vilei sale cu vedere spre rafinărie, creșterea spectaculoasă a colosului industrial, cu halele și furnalele sale zidite în cărămidă de meșteri italieni²⁷. Câțiva ani mai târziu însuși regele Suediei, Gustav al V-lea, invitat de Carol I la Sinaia, avea să viziteze Câmpina și rafinaria ei modernă²⁸.

1909 este anul în care Steaua Română a devenit foarte profitabilă pentru acționarii germani, crescând spectaculos și producția rafinării; erau de altfel și anii de vârf ai producției de țiței a schelei Câmpina. Datorită dezvoltării producției, s-a extins rapid și rețeaua de distribuție în Occident, favorizată de Dunăre, pe care se transportau produsele până în Germania. Pentru navigația pe apă, Steaua Română și-a construit în șantierele navale germane de la Marea Nordului, propriile tancuri petroliere: primul dintre ele

²⁴ *Argus*, 26 oct.1925, p.5 (fotografia este de la Câmpina); numărul special pe 1929, p.12; *** *Istoria tehnicii și a industriei românești* (coord. Dorel Banabic), vol.1 (București, 2019), p.176.

²⁵ Ziarul local *Viitorul*, nr.15 / sâmbătă 15 septembrie 1907, p.1.

²⁶ *Vezi revista britanică The Petroleum Review*, nr.407/1907 (14 septembrie), p.144-145.

²⁷ Silviu Dan Cratochvil: *Monografia orașului Cîmpina* (Câmpina, 1990), p.71.

²⁸ Șovăială: *op.cit.*, p.117.

Mai mult, întregul oraș a cunoscut avantajele tehnicii moderne datorită investițiilor Stelei Române: curentul electric a fost folosit în premieră mondială la foraje de sonde (1899)³¹, Câmpina a fost printre primele orașe iluminate electric (1908), iar rafinăria și clădirile Stelei din oraș au fost legate de o rețea telefonică (1915)³²; au apărut și automobilele, Steaua Română având înmatriculate trei dintre primele cinci automobile din județ³³. Însă cel mai mare impact s-a simțit în explozia demografică fără egal în istoria României: triplarea populației orașului în primul deceniu al noului secol – fenomen care a adus cu el și globalizarea culturală, Câmpina devenind poate cel mai cosmopolit oraș al Vechiului Regat, cu comunități foarte dinamice dintr-o mulțime de țări ale Europei și nu numai. Cea mai puternică minoritate a fost cea a germanilor (cu școală proprie și două comunități confesionale mari)³⁴, urmată în primă fază de cele ale italienilor (mulți ajunși pe valea Prahovei de ceva vreme, lucrând în construcții) și polonezilor (veniți din Galiția cu experiență în industria petrolului); ulterior, cei din urmă au lăsat locul olandezilor (angajați mai ales ai concurentului Astra Română, după 1910). Ungurii și austriecii au fost și ei prezențe importante antebelice.

Construirea rafinăriei “Steaua Română” la Câmpina a generat apariția în oraș a numeroase unități industriale cu obiecte de activitate conexe domeniului: Centrala termoelectrică Doftana (1899 - azi deținută de Ecogen Power SRL, proprietarul principal din rafinărie), Atelierele „Astra” de la Poiana Câmpina (1899 – azi Petroutilaj³⁵), Atelierele „Creditul Petrolifer” / „Concordia-Electrica” (1904 - azi uzina Electroutilaj³⁶ aflată în imediata vecinătate a rafinăriei), Uzina electrică (1905 - azi Concordia), Stația de pompe a rafinăriei (1906 - azi proprietate privată), Fabrica de acid sulfuric (1906 - demolată), Turnătoria „Zipser” (1907 - azi Neptun SA³⁷), Atelierele

³¹ *Timpul*, joi 24 iunie 1899, p.1-2.

³² Arhiva Steaua Română SA, *Planul liniilor telefonice* (1915).

³³ *Monitorul Județului Prahova*, nr.23 / 12 sept. 1915. Vezi și *Cotidianul*, marți 30 aprilie 1996, p.4 (cu fotografia din 1907 a unui automobil din Câmpina).

³⁴ Câmpina era chiar un fief filogerman în preajma războiului, fapt explicabil prin existența pe care și-o câștigau și mulți localnici români de pe urma investițiilor Deutsche Bank.

³⁵ La Poiana Câmpina, pe lângă fostele Ateliere Astra, mai există și uzina Petroutilaj-3DRD, încă activă, ce moștenește șantierul societății petroliere „Regatul Român” care a făcut pionierat în epoca antebelică.

³⁶ Aici în prezent au loc ample demolări – a fost recent eliminată inclusiv o mică hală istorică (singura rămasă dinaintea naționalizării), cu arhitect cunoscut, care nu a beneficiat de protecție legală, deși ar fi fost ușor de integrat în noile planuri ale beneficiarilor printr-o conversie funcțională.

³⁷ Aici atelierele istorice au fost demolate, deși fuseseră conservate timp de un secol.

Centrale „Steaua Română” (1910 - azi Schlumberger-Cameron / Confind SRL / Cazmetal Prod SRL), Uzinele Chimice (1945 – azi Arta Lemnului SA), Întreprinderea de Reparații Auto și Turnătoria Centrală (ultimele două, apărute în perioada comunistă, fiind azi demolate aproape complet, deși au fost fabrici emblematice pentru întreaga zonă).

Izbucnirea Primului Război Mondial a făcut să crească și mai mult exportul produselor rafinării de la Câmpina, în contextul mecanizării armatelor. Importanța strategică a petrolului românesc era enormă, și avea să influențeze mult geopolitica și evoluția războiului: cele două alianțe combatante s-au luptat pentru acapararea câmpurilor petrolifere și rafinăriilor românești. De aceea Puterile Centrale au vizat cu prioritate cucerirea Munteniei în 1916.

Între timp, Steaua Română fiind companie cu capital german – deci inamic – fusese pusă sub sechestru de autoritățile române. În acest context, echipajul condus de lt.-col. englez John Norton-Griffiths, ce avea misiunea să distrugă instalațiile și rezervele de petrol pentru a nu fi folosite de germani, a operat cu succes și la Câmpina. Rafinăria „Steaua Română” a fost parțial devastată într-o acțiune contra cronometru, prin demontări, incendieri și alte metode, în noaptea și dimineața zilei de 23 noiembrie 1916, după ce trupele românești în retragere evacuasera localitatea, și chiar în timp ce primele trupe austro-ungare își făceau intrarea în oraș. Unul dintre cei care au condus operațiunea, spionul britanic John Scale, avea să dea următoarea mărturie despre atmosfera în care a lucrat:

„Totul era cuprins de fum gros, o pâclă stacojie, în timp ce flăcări înalte se înălțau într-un zgomot asurzitor la zeci de metri în aer deasupra noastră. Norii amenințători se lăsau încet în jos, întunecând totul în jur. Căldura era sufocantă, nu era nicio adiere de vânt, doar rafale de aer fierbinte rezultat în urma exploziilor, care îți tăiau respirația, în timp ce petrolul negru cădea pe pământ în ploaie. Bubuituri îngrozitoare, care zguduiau totul în jur, se succedau cu rapiditate, în timp ce rezervoarele supra-încălzite explodau și împrășcau în aer petrolul aprins la sute de metri distanță. Bucăți mari de metal încovoiate vuiau în aer și se prăbușeau apoi pe pământ într-un zgomot asurzitor, în timp ce o ploaie nesfârșită de obiecte ceva mai mici zăuia peste tot în jur. Din când în când se zăreau dealurile rubinii printre palele de fum gros, și acest lucru era o amintire revigorantă a faptului că lumea încă mai era intactă la câțiva kilometri distanță. Nu-mi venea să cred că tot acest infern îl produseseșăm cu mâinile noastre, de parcă am fi readus la viață un vulcan ce erupea furios.”³⁸

Cu toate acestea, amploarea pagubelor a fost la rafinăria din Câmpina cu mult mai mică față de cele de la Ploiești. Raportul detaliat al

³⁸ Michael Smith: *Six. The Real James Bonds 1909-1939* (London, 2011); traducere manuscrisă a fragmentului: prof. Cristina Mioara Diaconu, 2017.

Comisiei Mixte pentru Constatarea Pagubelor, arăta după război că două treimi din pagube erau numai distrugerile provocate rezervoarelor (majoritatea fiind afectate). Restul, în cea mai mare parte, erau deteriorări ale unor instalații-cheie (precum cazanele cu aburi, bateria de distilație continuă, instalații ale fabricii de parafină); dar niciuna dintre ele nu a suferit distrugeri în proporții mai mari de 30%³⁹. Dovadă că, după instalarea ocupației germane, rafinăria a fost repusă în funcțiune în numai două-trei luni, și toată producția extrasă de ocupanți din Muntenia, în cei doi ani de administrație, a putut fi prelucrată la Câmpina și în rafinăriile de la Ploiești⁴⁰. Importanța Câmpinei pentru germani a mai fost confirmată odată în toamna anului 1917, când însuși împăratul Wilhelm al II-lea al Germaniei, venit special în România, a vizitat schela Câmpina și rafinăria, alături de celebrul mareșal August von Mackensen; ziarele epocii remarcă primirea călduroasă, făcută mai ales de comunitatea germană din oraș, la care se adăugau austriecii și ungurii, poate și români filo-germani.

Fig. 7: Vizita kaiserului în rafinăria de la Câmpina, 23 septembrie 1917.

Sursa: www.iwm.org.uk

³⁹ Arhivele Naționale Centrale (ANC), fond Ministerul Industriei și Comerțului – Comisia Mixtă pentru Constatarea Pagubelor Cauzate Industriei de Petrol din România în urma Distrugerilor din 1916, ds.12/1920, f.1-5.

⁴⁰ Gabriela Pascu: „Administrația militară în Câmpina în timpul Primului Război Mondial 1916-1918”, în *Anuarul Societății de Științe Istorice din România – filiala Câmpina*, nr.3 (2012), p.121, 124.

După întoarcerea sorților în război și revenirea autorităților românești, Steaua Română a reintrat sub sechestru, iar în cursul anului 1919 capitalul ei a trecut în mâinile învingătorilor din război: majoritatea a devenit românească (rod al politicii liberale „prin noi înșine” și demersurilor lui Brătianu), restul fiind împărțit în mod egal unor acționari englezi și francezi. În 1922, cu ocazia Încoronării suveranilor României întregite, rafinăria a fost vizitată de către generalul Berthelot și mareșalul Foch (comandantul suprem al Forțelor Aliate)⁴¹. Războiul schimbase multe: începea o altă eră pentru rafinărie, tot de dezvoltare, dar în același timp începea să apună epoca ei de supremație continentală, vreme în care fusese în centrul atenției.

Deși schela Cămpina nu mai era așa de bogată, rafinăria a continuat să fie importantă pentru că prelucra țiței adus pe conducte din schele mai depărtate, însă mai bogate. După refuncționalizarea instalațiilor antebelice, începând cu 1922 au fost îndeșite componentele rafinăriei. Au apărut astfel instalații de distilare, cracare, rectificare, astfel că rafinăria a depășit un milion de tone prelucrate anual, chiar în timpul marii crize economice⁴².

Fig. 8 / 9: Bateria „Allan” pentru distilarea țițeiurilor parafinoase, pusă în funcțiune la 1927, care a fost distrusă în Al Doilea Război Mondial. Sursa: „Petroblog” / Studenți aflați în practică în cadrul rafinăriei, la 1936. Sursa: ANPH, fond Eremia Grigorescu – Decebal Grigorescu, fotografii, ds.175

⁴¹ Șerban Băleanu, Alin Daniel Ciupală, Silviu Dan Cratochvil, Eduard Gabriel Iosifescu: *Cămpina, o istorie în imagini. 1503-2003* (Cămpina, 2003), p.128.

⁴² *** „Steaua Română” *Cămpina 1895-1995*, p.17-18. Recordul de prelucrare a fost de 1,35 mil. tone - în anul 1931 (vezi *Monitorul Petrolului*, nr.13/1935, p.920-921).

Fig. 10. Platforma rafinării și triajul ei feroviar (1929). *Sursa: Muzeul Național al Petrolului*

După ce a trecut cu bine prin criză, rafinăria de la Câmpina avea să fie arătată cu mândrie în anul 1933, de către regele Carol al II-lea, cumnatului și omologului său iugoslav, Alexandru al II-lea⁴³, care a fost foarte interesat de noile instalații de fabricare a parafinei. Configurația rafinăriei devenise în anii '30 tot mai aglomerată, dominată de instalații moderne complicate, cele mai multe importate din Occident (în special din mediul anglo-american). Unele erau deja înconjurate cu ziduri înalte ca de cetate, care să limiteze distrugerile colaterale în cazul unor explozii. Sugestivă este imaginea aeriană luată dinspre răsărit (fig.10).

Una dintre instalațiile cu o poveste incredibilă a fost realizată în 1937 după un proiect al industriașului american Arthur McKee, al cărui nepot avea să fie unul dintre piloții care au bombardat rafinăria în anii '40. Este vorba despre instalația DV1 (distilare în vid), care a supraviețuit în mare parte războiului, fiind reparată după bombardament și modernizată în 1984 și 2006⁴⁴. După căderea comunismului, pilotul respectiv a revenit la bătrânețe în România și a vizitat rafinăria, fiind uimit să regăsească în funcțiune după atâtea decenii instalația, cu clădirile și rezervoarele ei⁴⁵.

⁴³ Ziarul local *Strada*, nr.8-9 / ianuarie-februarie 1933, p.1.

⁴⁴ Documentele de vânzare ale lichidatorului CITR Muntenia, 2015 (<https://sales.citr.ro>).

⁴⁵ Conform mărturiilor culese prin interviuri orale (vezi și reportajul Digi24 din 3.03.2021).

Unul dintre puținele planuri interbelice întregi găsite în arhivele publice până acum este un plan de situație din anul 1939, cu ajutorul căruia se pot face reconstituiri, și care ne oferă informații asupra aspectului rafinăriei în ajunul marilor distrugerii provocate de război. Odată cu intrarea țării în sfera de influență a Germaniei, Steaua Română și rafinăria ei au lucrat la maximă capacitate pentru asigurarea nevoilor industriei și apoi ale frontului, departe de tulburările războiului, până când, în vara lui 1943, liniștea și prosperitatea Câmpinei au fost întrerupte brutal de primul bombardament aerian, executat de americani.

Operațiunea „Tidal Wave”, bombardarea obiectivelor petroliere prahovene de la joasă înălțime în duminica de 1 august 1943, avea să rămână cel mai cunoscut dintre bombardamente, datorită caracterului său de pionierat și spectaculozității. Acest atac aerian asupra Câmpinei a fost documentat într-o carte scrisă de către un localnic, pasionat cercetător⁴⁶. Orașul era apărat de un formidabil sistem de artilerie antiaeriană germano-român, coroborat cu aviația de vânătoare a Axei, încă puternică la acel moment. Acea misiune a fost în ansamblu un semi-eșec pentru aviația americană, căci a produs prea mici pagube în raport cu pierderile enorme suferite. La Câmpina totuși, escadrila 789 „Sky Scorpions” și-a făcut mai bine datoria: au fost lovite bateriile de distilare Stratford, Shell, instalația McKee, fabrica de parafină, rafinația de uleiuri, fabrica de asfalt și chiar Casa cazanelor (în total, 74 bombe au căzut numai în rafinărie). Însă după cinci luni, se prelucra din nou la o capacitate de 2/3 din cea anterioară bombardamentului.

Raidurile anglo-americane care au urmat în anul următor au fost chiar și mai ample: 5-6 mai (65 bombe într-un atac de noapte și unul de zi, cu pagube însemnate în grădina de rezervoare, la bateria de distilare Dubbs, la magazia de materiale, biroul central, ateliere sau casa de pompe a secției I); 10 august (59 bombe) și 18 august (74 bombe). Ultimele două atacuri, despre care nu prea există evaluări datorită evenimentelor tulburi ce-au urmat, au scos complet din uz rafinăria⁴⁷.

⁴⁶ Victor Dumitru: *Ținta roșie. Rafinăria „Steaua Română” Câmpina, 1 august 1943. Documente, argumente, mărturii* (București, 2004).

⁴⁷ Pagubele sunt rezumate într-un raport american disponibil pe internet (la adresa <https://cgsc.contentdm.oclc.org> – biblioteca digitală a „Combined Arms Research Library” din Fort Leavenworth, Kansas); pentru atacurile din mai 1944, pagubele sunt detaliate mult mai amănunțit la ANPH, fond Steaua Română – Rafinăria Câmpina (inv.1102), în ds.49/1944, f.3-51.

Fig. 11: Urmările ultimului bombardament: Casa cazanelor și Fabrica de asfalt, grav avariate. Sursa: foto.agerpres.ro

Ce a urmat, se cunoaște: lovitura de stat a regelui Mihai din 23 august 1944 a surprins atât pe aliatul german cât și pe dușmanul sovietic, deschizând calea unei ieșiri onorabile din război a României. Oprirea activității în cadrul rafinăriei de la Câmpina nu a fost însă de lungă durată, dovadă că după doar patru luni de refaceri a fost pusă din nou în funcțiune. În anii 1944-1950 multe instalații și clădiri au fost reparate, iar unele au fost refăcute parțial, însă destul de puține au avut nevoie de refacere totală: rezervoarele, biroul central, expediția de butoaie sau rafinația de uleiuri⁴⁸. Războiul lăsase urme adânci în economie, iar noii ocupanți sovietici exploatau irațional rafinăria, astfel că ea a rămas curând în urmă din punct de vedere tehnologic. Naționalizarea din 1948 a pus capăt existenței de peste jumătate de secol a societății „Steaua Română”⁴⁹.

Deceniile care au urmat, în economia planificată comunistă, au avut un impact economic redus asupra rafinăriei de la Câmpina, deoarece prioritățile ramurii erau marile combinate petrochimice, în care era investit profitul tuturor unităților de profil. S-a redus gama produselor, unicul beneficiar fiind depozitul de carburanți din Câmpina, și nu s-au mai făcut

⁴⁸ *** „Steaua Română” Câmpina 1895-1995, p.26-27.

⁴⁹ *** „Steaua Română” Câmpina 1895-1995, p.29, 32.

modernizări serioase⁵⁰. Pe de altă parte, această situație a favorizat conservarea principalelor componente istorice ale ansamblului, asupra cărora nu s-a mai intervenit masiv, astfel că rafinăria de la Cămpina a ajuns în pragul secolului XXI un adevărat muzeu în aer liber al industriei petroliere.

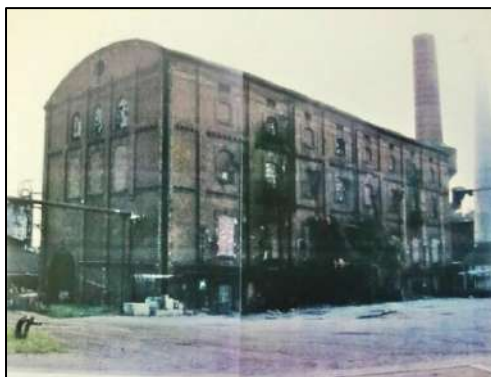

Fig. 12 / 13: Hala Rectificației de benzină și coșul Casei cazanelor (ambele din 1905), surprinse înainte de demolare. Sursa: PUG mun.Cămpina, dosar aviz CNMI

În schimb, realitățile haotice ale actualei economii „de piață” au făcut ca în ultimele două decenii să dispară, fără motivații pertinente, elemente considerate o emblemă, ce dădeau personalitate întregului oraș: celebrele coșuri de fum din cărămidă⁵¹, două hale înalte ridicate odată cu acestea, sau fabrica de butoaie. Desființarea lor a avut loc în ciuda faptului că fuseseră deja semnalate (ultima numită chiar expres) în studiul istoric de fundamentare a Planului Urbanistic General al orașului, pentru a fi clasate ca monumente istorice și conservate⁵². Comanditarul acestor demolări, făcute chiar în perioada când clădirile împlineau un veac de existență, a fost operatorul rafinăriei, SC „Steaua Română” SA (firmă înființată în 1990 prin privatizarea societății de stat ce administrase rafinăria după 1948); ea nu avea legătură cu marea companie care făcuse odinioară istorie în lumea petrolului mondial, ci doar îi folosea numele și principala moștenire materială.

Obiectiv industrial reprezentativ pentru epopeea exploatării „aurului negru” românesc, rafinăria din Cămpina rămâne un simbol al modernizării României și un reper identitar național. Fiind înconjurată de țesut urban, normele de mediu europene nu ar mai fi permis oricum

⁵⁰ *** „Steaua Română” Cămpina 1895-1995, p.35, 37.

⁵¹ Cratochvil: *op.cit.*, p.71. Mai precis, ultimul segment rămas (2/3 din coșul principal).

⁵² SC Consproiect SA Ploiești: PUG municipiul Cămpina. Documentație obținere aviz CNMI (dosar aflat la Primăria mun. Cămpina, Serviciul Urbanism, elaborat cca 2002-2004).

funcționarea ei deplină, sau ar fi obligat-o să se reprofileze radical. Însă înainte de impunerea acestor norme, rafinăria a avut de suferit din cauza politicii economice a statului (de pildă nereturnarea în 2008 de către ANAF a TVA-ului datorat pe aproape un an). Aceasta după ce, timp de jumătate de secol, politicile economice dezavantajaseră micile rafinării⁵³. La finalul activității ei, rafinăria “Steaua Română” avea în componență trei secții tehnologice și prelucra în principal țiței de tip parafinos selecționat (tip C) și neparafinos (tip A3) provenit din schelele din țară.

*

În concluzie, prin analiza comparativă a surselor documentare cartografice și fotografice disponibile până în prezent, suntem în măsură să clasificăm construcțiile și instalațiile istorice principale care au supraviețuit și au ajuns până la noi, în următoarele șase mari categorii temporale:

- **Epoca pionieratului, a rafinării inițiale (1897-1903):** Casa centrală de pompe, clădirea de alături pentru atelier și pompe, două rezervoare de depozit, laboratorul tehnic;

- **Epoca antebelică, a capitalului german (1904-1918):** Casa cazanelor („inima” rafinării, cu adăugiri și refaceri ulterioare, mai ales în partea nordică), clădirea de rafinație a parafinei, atelierul de reparațiuni din str.Hasdeu, nucleul fabricii de parafină, rezervoare ale secției de parafină, rezervoarele de țiței de depozit (lângă calea ferată), clădirea extracției și unele rezervoare din jur, unele agitatoare, o parte a locuinței personalului din Calea Doftanei, partea veche a cuvei rezervoarelor de ulei, casa de distribuție a distilației uleiurilor, o parte a Grădinii de rezervoare de peste calea ferată, rezervoarele rafinației cu plumbit și alte câteva construcții;

- **Epoca refacerilor cu capital românesc (1919-1933):** Cazangeria cu fierăria, strungăria și biroul atelierului, rezervoarele rafinației de ulei, rezervorul P-XII din str.Hasdeu, casa de pompe și recepție (la bateria cu vid), corpul preselor Craig de la fabrica de parafină, o porțiune din zidul de protecție al bateriei de crackare Dubbs cu clădiri și instalații ale acesteia, unele rezervoare din Grădina de peste calea ferată, rezervoarele stațiilor de incendiu, unele agitatoare, casa de transformator;

⁵³ În ultima perioadă s-a ajuns și la desființarea unora, precum Astra, Onești, Dărmănești sau Suplacu de Barcău (ultima totuși reactivată recent).

- **Epoca modernizărilor tehnologice occidentale (1934-1948):** Coloana de distilare în vid McKee, birourile de la poartă (refăcute parțial după bombardamente), clădirile de deparafinare/rafinare a uleiurilor, baia și garajele din Calea Doftanei, magazia de materiale și tâmplăria din str.Hasdeu, laboratorul central (azi clădirea administrativă), casa de pompe DAV-Brunn, clădirea sudației (refacere a uneia mai vechi), depozitele rafinației de parafină, remiza de pompieri cu locuință, rezervoare ale parcului-depozit, remiza de locomotive din triaj, precum și o parte din grădina de rezervoare de peste calea ferată;

- **Epoca economiei centralizate comuniste (1949-1989):** Platforma de distilare atmosferică și în vid (cu refolosire a elementelor bateriei Dubbs), răcitorul și rezervoarele D.A.V., platforma instalației de bitum și clădirea multifuncțională de alături, mașina de vid, depozite în str.Hasdeu, instalații pe platforma rafinației de ulei, instalația de ape reziduale, cea de tratare a apelor uzate, diverse rezervoare și agitatoare;

- **Epoca recentă, neo-capitalistă (1990-2019):** Instalația de demineralizare, instalația de desalinare, instalația de răcire la D.V.1, coșurile noi (metalice), cazane și barăci noi, și mai ales marea instalație de hidrofinare (cea mai nouă, eliminată însă recent).

2.2. ZONIFICAREA ȘI ANALIZA COMPONENTELOR

Pentru a facilita analizarea apariției, evoluției și specificului fiecărui element constitutiv al ansamblului rafinării, am realizat o zonificare a acestuia ținând cont atât de cronologia dezvoltării teritoriale, cât și de criteriul funcțional (legat de fluxul tehnologic); împărțirea a fost facilitată în bună parte și de dispoziția aleilor principale care deservește circulația auto și pietonală între diferitele secții. Astfel, au rezultat 15 zone funcționale, pe care le vom detalia în cele ce urmează, într-o ordine care ține cont în general de perioada apariției celor mai vechi componente ale fiecărei zone. Iată rezumativ zonele, în ordinea propusă:

- A. **Platforma rafinației de petrol** (aflată în estul ansamblului)
- B. **Zona rezervoarelor-depozit** (idem)
- C. **Zona administrativ-tehnică veche** (idem)
- D. **Zona Casei cazanelor** (poziționată în centrul rafinării)
- E. **Secția Parafină – zona fabricii** (în partea vestică)
- F. **Grădina de rezervoare** (peste calea ferată, în nord-est)
- G. **Rafinația de uleiuri** (aflată în zona central-vestică)
- H. **Secția Parafină – zona auxiliară** (la marginea de vest)
- I. **Platforma distilării în vid** (aflată în partea sudică a rafinării)
- J. **Zona atelierelor metalurgice** (la marginea de sud-vest a ansamblului)
- K. **Zona Expediție - Triaj** (desfășurată pe direcție est-vest, între calea ferată la nord și restul platformei rafinării la sud)
- L. **Platforma instalației de bitum** (în partea central-sudică)
- M. **Zona administrativ-tehnică nouă** (la marginea de sud)
- N. **Platforma distilării atmosferice și în vid / D.A.V.** (în sud-vest)
- O. **Platforma auto** (în zona centrală a rafinării)

Precizăm că primele trei zone se suprapun aproximativ peste arealul inițial de la fondarea rafinării (1897), după care urmează zonele în care rafinăria s-a extins prin marea modernizare de la 1904-1905.

Indicativele folosite mai departe pentru identificări sunt vechile numere cadastrale, din ultimii ani de funcționare ai rafinării¹. Acolo unde mai multe elemente importante erau cadastrate sub un singur indicativ, am completat indicativele cadastrale cu litere/cifre care să individualizeze

¹ Am preferat raportarea la ele, pentru că sunt numerotate continuu, în timp ce numerele cadastrale actuale se repetă, deoarece la cadastrarea digitală a fost păstrată împărțirea în mai multe parcele, chiar în interiorul proprietății deținute de aceeași persoană juridică; în plus, planurile de bază folosite pentru planșele noastre au fost planurile cadastrale din anii 1999 și 2003, realizate de Rafinăria Steaua Română S.A.

componentele. De asemenea, **recenta cadastrare s-a făcut cu omisiuni ale unor clădiri sau instalații existente**, acestea fiind astfel cele mai vulnerabile construcții; de aceea, le vom menționa aparte mai jos (lângă indicativul cadastral actual, care desemnează în cazul lor numai parcela). Ordinea prezentărilor în cadrul fiecărei zone respectă în linii mari apariția cronologică a construcțiilor, ținând cont și de importanța lor.

2.2.1. Platforma rafinației de petrol (A)

Rafinația de petrol și benzină și-a păstrat de-a lungul timpului funcțiunea inițială, fiind martor al întregii istorii a rafinăriei. Este practic cea mai veche instalație din cuprinsul rafinăriei (1897), datorită căreia aceasta era numită inițial „Distilatorul de petrol”.

Platforma rafinației de petrol. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

A.1. Casa centrală de pompe

Indicativ plan studiu	C131 + 131-Z
Indicativ cadastral actual	21443-C10
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1897
Datate intervenții ulterioare	Între 1931 și 1943 – schimbare acoperiș
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Transport materie prima si produse finite intre rezervoare și instalații
Utilaje la interior	?

Casa centrală de pompe este singura dintre clădirile datând de la 1897 care și-a menținut într-o proporție însemnată caracteristicile inițiale. Apare într-o fotografie rară din timpul construcției nucleului inițial al rafinăriei.

Orice rafinărie trebuia să aibă pompe cu abur, care serveau la vehicularea prin conducte (între instalații și rezervoare) atât a materiei prime (țițeiul adus din schele, de la puțuri și sonde), cât și a diverselor produse rezultate în cursul proceselor de prelucrare. Prin urmare, clădirea care găzduia

aceste pompe a fost între primele construite, în centrul rafinăriei inițiale (pentru eficiență). Ridicată în stilul „Fin de Siècle” specific arhitecturii industriale, cu cărămidă aparentă; are regim de înălțime parter, plan în formă de L și o suprafață construită de aproape 300 mp. Planurile de situație din toate epocile, coroborate cu fotografii din perioada

interbelică demonstrează faptul că nu s-a intervenit asupra casei de pompe decât după incendiul din anul 1931; atunci s-a modificat acoperișul într-unul de tip terasă. În această formă, clădirea a supraviețuit bombardamentelor (avea acum un plafon din beton armat): deși rapoartele de avarii din arhive arată că ar fi fost masiv deteriorată în mai și august 1944, totuși aerofotogramele de la finele anului 1944 o arată intactă – stricăciunile vor fi fost rapid reparate. A traversat apoi întreaga epocă comunistă, păstrându-și aceeași funcțiune de casă a pompelor până la încetarea activității în rafinărie.

A.2. Casa atelier-pompe

Indicativ plan studiu	C130 + C130-Z
Indicativ cadastral actual	21443 (construcție omisă la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1897
Datare intervenții ulterioare	Ante 1907 (extindere spre S); cca 1910 (zidurile laterale)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Transport materie primă și produse finite între rezervoare și instalații
Utilaje la interior	?

Casa pentru atelier și pompe a fost construită în 1897, având inițial plan pătrat, extins la plan dreptunghiular până în anul 1907. De asemenea,

zidurile ridicate în prelungirea fațadei vestice a clădirii, atât spre nord cât și spre sud (pentru delimitarea la vest a platformei Distilației de țiței), au apărut și ele înainte de anul 1916.

Este posibil ca inițial în clădire să fi funcționat chiar birourile Distilației de țiței („bateria veche”), sau ale instalației de neutralizare a produselor albe și producere a dezemulsionantului (construită în 1908 și refăcută / reorganizată în 1947).

În 1937, clădirea adăpostea pompe (în partea de sud) și un atelier (în partea de nord, cea inițială). În intervalul 1939-43 a apărut o extensie nordică, parțial dispărută ulterior. Din perioada comunistă, clădirea a fost vestiar.

Având așadar un nucleu din secolul al XIX-lea, construcția, amplasată pe dreapta aleii principale ce pornește de la poarta mare, a supraviețuit până în prezent, conferind unicitate mondială rafinăriei.

A.3. Agitatoarele

Indicativ plan studiu	C129-A-1...A-4, C129-A-7...A-11
Indicativ cadastral actual	21443-C9
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1905 (A-1...4, A-7...9); Post 1962 (A-10, A-11)
Datate intervenții ulterioare	Cca 1927 (reconstr.A-8); post 1962 (reconstr.A-9)
Tipologie	Instalație
Flux tehnologic	Petrol
Utilaje la interior	-

Distilația primară de țiței, dominată de primul coș al rafinăriei (care a dispărut după 1962), includea de la început și inconfundabilele agitatoare – cazane la înălțime, susținute de structuri din zidărie, care au fost refăcute mereu pe aceleași locuri. Cele din 1897 nu mai există, dar este foarte posibil ca unele dintre cele existente să păstreze încă părți interbelice sau chiar antebelice.

În 1947 aici a luat ființă instalația AFPE. În prezent, mai există șapte agitatoare istorice, dispuse pe două șiruri: 1, 2, 3, 4 (toate

antebelice) / 7 (antebelic), 8 (reconstruit în perioada interbelică) și 9 (reconstruit după 1962). Alte două agitatoare (10 și 11, din extremități) au apărut după anul 1962, primul chiar pe locul coșului de cărămidă din 1897.

A.4. Rezervorul M, cu zid de protecție

Indicativ plan studiu	C129-M + C129-M-z
Indicativ cadastral actual	21443-C9
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1926
Datare intervenții ulterioare	Între 1941 și 1943 (zidul)
Tipologie	Rezervor + Zid
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Precursorul marelui rezervor „M” de lângă calea ferată a fost ridicat inițial la începutul secolului al XX-lea (ante 1904). În 1926-1927 a fost refăcut la forma de azi, iar între 1941 și 1943 a primit un zid de incintă protector; avea să fie totuși ocolit de bombele Aliaților.

A.5. Rezervoarele din est

Indicativ plan studiu	C129-R-1...R-9
Indicativ cadastral actual	21443-C9
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1931 (R-4,5,6,9); post 1962 (R-1,2,3,7,8)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervoare
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Pe latura de est a platformei Rafinației de petrol, se află mai multe rezervoare de diferite forme și mărimi. R4, R5 și R6 (foarte probabil și R9) sunt interbelice (având indicativele istorice An2, An1, L17 și respectiv „Regal”), iar restul au apărut la o extindere a platformei din perioada comunistă (oricum după 1962; totuși R-1 și R-2 par a fi interbelice, probabil mutate aici după 1962 din altă zonă).

A.6. Instalație lângă A-1

Indicativ plan studiu	C129-I
Indicativ cadastral actual	21443-C9
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1939 (mai probabil după 1937)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Instalație
Flux tehnologic	
Utilaje la interior	-

A.7. Bazinul T.III

Indicativ plan studiu	C129-T.III
Indicativ cadastral actual	21443-C9
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1927
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Bazin
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

A.8. Vestiar (C128 / CF 21443-C9)

Construcție apărută în cursul anului 1944, alipită împrejurii nordice a rafinării și zidului de protecție al rezervorului M.

A.9. Casă de pompe (C127 / CF 21443-C8)

O casă de pompe ce a fost construită în epoca comunistă, fiind alipită la vest zidului de protecție al rezervorului M.

2.2.2. Zona rezervoarelor-depozit (B)

Parcul de rezervoare pentru țiței este primul parc de rezervoare al rafinăriei, surprins în fotografia de la construcția rafinăriei (1897) și marcat chiar pe planul topografic din 1898. Amprentele la sol ale unora dintre rezervoare, foarte exact desenate în planul din 1908 și identice cu ridicările topografice recente, sugerează că este posibil ca unele dintre acestea să dateze chiar din secolul al XIX-lea.

Toate aceste rezervoare cu certă valoare istorică au fost utilizate pentru depozitarea țițeiului venit de la sonde, ce aștepta să fie prelucrat, dar și pentru păstrarea diverselor produse rezultate din prelucrare, înaintea încărcării în vagoanele-cisternă cu care erau expediate. În anii '40, rezervoarele au fost înconjurate cu ziduri puternice din beton, de cca 1m grosime, care constituie o mărturie spectaculoasă a perioadelor de război, la care rafinăria a trebuit să se adapteze pentru a putea continua să funcționeze.

Zona rezervoarelor-depozit. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

B.1. Rezervorul B

Indicativ plan studiu	C133-B	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1897	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.2. Rezervorul C

Indicativ plan studiu	C133-C	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1898	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.3. Rezervorul H

Indicativ plan studiu	C133-H	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908 (indicativ inițial N)	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.4. Rezervorul T.I

Indicativ plan studiu	C133-T.I	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.5. Rezervorul T.II

Indicativ plan studiu	C133-T.II	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.6. Rezervorul L

Indicativ plan studiu	C133-L	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908	
Datare intervenții ulterioare	Probabil refăcut ante 1927	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.7. Rezervorul E

Indicativ plan studiu	C133-E	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1916	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.8. Rezervorul A

Indicativ plan studiu	C133-A	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1922	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

B.9. Rezervorul Raky

Indicativ plan studiu	C133-Raky	
Indicativ cadastral actual	21443-C11	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1898 (rezervorul inițial)	
Datare intervenții ulterioare	Între 1941 și 1943 – reconstr.	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Rezervorul „Raky” și-a luat numele de la celebrul inventator și petrolist german Anton Raky, cel care în 1907 organizase un impresionant banchet în cinstea delegaților Congresului Internațional de Petrol ce vizitaseră rafinăria.

B.10. Zidurile de protecție ale parcului de rezervoare-depozit

Indicativ plan studiu	C133-Z-a, Z-b, Z-c, Z-d (patru segmente)
Indicativ cadastral actual	21443-C11
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Între 1941 și 1943
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Ziduri
Flux tehnologic	Protecție împotriva propagării incendiilor
Utilaje la interior	-

B.11. Stația de pompe „Foamite” nr.1

Indicativ plan studiu	R-U-1, R-U-2 (două rezervoare) + C138 (casa de pompe)
Indicativ cadastral actual	21443-C14 (rezervoarele sunt omise la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1929
Datare intervenții ulterioare	Relocare în intervalul 1944-47
Tipologie	Rezervoare + casă pompe
Flux tehnologic	Acid (R-U-1) și leșie (R-U-2) Stingerea incendiilor
Utilaje la interior	-

B.12. Rezervorul I (C133-I / CF 21443-C11)

Rezervorul antebelic inițial a fost distrus de bombardamentul din mai 1944 și înlocuit la 1945 cu actualul rezervor, adus din schela Bucșani.

B.13. Rezervorul Bleicher nou (C133-BL / CF 21443-C11)

Rezervorul Bleicher inițial s-a adăugat după 1916 vechiului parc de rezervoare. Avea să fie distrus complet în bombardamentul din mai 1944 și înlocuit apoi cu cel actual.

B.14. Casa PSI (C136) și Separator (C137)

Construcții minore din epoca comunistă (C136) și din anii '40 (C137). Numere cadastrale actuale: CF 21443-C12, respectiv CF 21443-C13.

2.2.3. Zona administrativ-tehnică veche (C)

Se desfășoară în dreapta porții principale de acces a rafinăriei, de-a lungul Căii Doftanei, și cuprinde clădiri (mai toate de interes) și câteva instalații. Parcela din capătul ei de răsărit nu a făcut parte din rafinăria inițială. Arealul a avut ca specific și activitatea de cercetare, aici existând cele mai mari laboratoare ale rafinăriei, care au făcut istorie, ducând uzina în fruntea activității științifice mondiale în domeniul prelucrării petrolului.

Zona administrativ-tehnică veche. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

C.1. Laboratorul central

Indicativ plan studiu	C132
Indicativ cadastral actual	28625-C9
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Boceanu
Anul/perioada construirii	1946 (clădirea inițială 1897)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Cercetare / administrativ
Utilaje la interior	?

Laboratorul central este una dintre puținele clădiri ale rafinăriei vizibile din spațiul public. Ea reprezintă o reconstruire postbelică a Laboratorului central al rafinăriei – care a fost printre primele construcții apărute după fondarea rafinăriei la 1897. Clădirea inițială, având un plan dreptunghiular,

regim de înălțime subsol și parter, apare în primele fotografii și pe planurile inițiale ale rafinăriei. Avea să fie etajată în jur de 1910.

Laboratorul Central va fi fost locul unde specialiștii americani constatau uimiți în anul 1907 o activitate de cercetare științifică mai serioasă decât în orice rafinărie din Statele Unite (*The Petroleum Review*, nr.407/1907). A fost un vârf de lance al modernității rafinăriei timp de jumătate de secol, până ce bombele Aliatilor din al Doilea Război Mondial l-au distrus aproape în totalitate. După război, a fost reconstruit pe vechile fundații, fiind chiar extins în suprafață și înălțime (autorizația de construcție a fost emisă în septembrie 1946).

Noua clădire, cu trei niveluri supratere și mansardă, a fost proiectată în 1945, în stilul regionalismului modern, de către arhitectul Ion Boceanu, angajat al Stelei Române la acel moment. Este posibil să se fi refolosit subsolul / fundațiile clădirii originare de la finele secolului al

XIX-lea. Aici a funcționat mereu Laboratorul Central al rafinăriei, dar și unele birouri administrative – cu timpul devenind principala clădire administrativă. Este una dintre construcțiile rafinăriei aflate în stare foarte bună de conservare, având o mare valoare istorică, arhitectonică și memorial-simbolică, iar volumetria modernă și calitatea construcției permit consolidarea și refuncționalizarea sa.

C.2. Locuința nr.III / Remiză pompieri

Indicativ plan studiu	C141-C140
Indicativ cadastral actual	28594-C3, 28594-C2
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Boceanu (pentru Remiza pompieri)
Anul/perioada construirii	1911 / 1948 (Locuința / Remiza pompieri)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Locuire / Intervenție incendii
Utilaje la interior	?

Aflată în colțul de răsărit al rafinăriei, locuința nr.III este o clădire binecunoscută comunității, care, spre deosebire de majoritatea clădirilor

rafinăriei, este vizibilă din spațiul public, fiind chiar cap de perspectivă al străzii Petru Rareș.

Clădirea a fost ridicată de Rafinăria „Steaua Română” în anul 1911, ca locuință de serviciu, pe o parcelă achiziționată după 1908, care nu făcuse parte din arealul inițial al rafinăriei. Arhitectura sa cu elemente de tip „Fachwerk”¹ tipice unui curent romantic din epocă – arhitectura istoristă (stil *neo-Tudor*) – o individualizează în cadrul orașului acum, ca și la momentul construcției. Într-un inventar din 1922 se menționa că avea postament din piatră și acoperiș din tablă de eternit. În 1930-1931, era împărțită în trei apartamente, cu numerele poștale 25-27-29. La 1939, doar apartamentul vestic mai era locuință, restul fusese transformat în infirmerie. Partea central-estică a clădirii, reprezentând aproximativ două treimi din suprafața sa, a fost grav avariata de bombardamentele din Al Doilea Război Mondial.

Înainte de naționalizarea din 1948, Steaua Română a refăcut radical porțiunea distrusă a casei, de această dată în stil modernist, cu cadre din beton armat și zidărie, după proiectul arhitectului Ion Boceanu. Destinația noului corp de clădire, ridicat pe fundația casei inițiale, a fost aceea de remiză pentru pompieri. În

capătul estic, noua clădire are pivniță, iar la etaj un apartament de locuit, care a fost folosit în perioada comunistă chiar de conducerea rafinăriei. Tot în perioada comunistă s-a realizat și o extindere spre nord a corpului vechi. În ultimele decenii, în corpul vechi au funcționat un dispensar, cu spălător și cămin, în timp ce în corpul nou era „formația PSI”.

Atât aripa dinspre vest (C141), ridicată în 1911, cât și reconstrucția modernistă a aripii dinspre est (C140) își păstrează arhitectura și elementele caracteristice stilurilor în care au fost construite. Acest imobil a fost martor al devenirii rafinăriei, a rezistat agresiunii războiului și trecerii timpului și a adăpostit numeroase funcțiuni, având astfel un potențial identitar, socio-cultural, turistic și economic însemnat.

¹ În rafinărie a mai existat o casă cu etaj construită în acest stil, astăzi dispărută.

C.3. Laboratorul tehnic

Indicativ plan studiu	C151
Indicativ cadastral actual	28593-C1
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1900
Datare intervenții ulterioare	1933 (renovare, schimbare acoperiș)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Cercetare
Utilaje la interior	Mașini pentru analiza țiteiului și cifrei octanice a benzinei

Activitățile de cercetare s-au realizat cu precădere în arealul inițial al rafinăriei, unde au existat de-a lungul timpului mai multe laboratoare. Laboratorul tehnic ar mai putea păstra elemente de la începutul secolului al XX-lea. Într-o fotografie de la începutul anilor 1900 se distinge capătul vestic al unei clădiri lungi, identificată și pe un plan de situație din 1908. În perioada antebelică, această clădire a găzduit Infirmeria rafinăriei și Administrația țiteiului. În preajma anului 1920, infirmeria a fost înlocuită de Laboratorul tehnic și o magazie.

Datorită degradării clădirii (care se distinge în fotografia aeriană din 1929 și pare să fi fost realizată în stilul arhitecturii industriale „Fin de Siècle”), în 1933 societatea „Steaua Română” a decis înlocuirea ei cu una nouă. Până la urmă a avut loc doar o transformare a vechii clădiri, prin demolarea jumătății estice și refacerea restului rămas cu acoperiș de tip terasă, din beton – așa cum se distinge pe planul de situație din 1939 și pe aerofotogramele din timpul războiului, și cum se deduce din inventarul rafinăriei de la 1941.

Aici a funcționat neîntrerupt timp de un secol Laboratorul Tehnic al rafinăriei. Dintre utilajele sale valoroase, foștii angajați își amintesc despre „mașina” pentru analiza cifrei octanice a benzinei și cea pentru analiza țiteiului înainte de a intra în fabricație.

C.4. Rafinația cu plumbit – platforma rezervoarelor

Cele patru rezervoare suspendate au fost ridicate cândva pe la 1916 (fiind atestate de o fotografie aeriană din toamna aceluși an) și aparțineau în epoca interbelică instalației pentru rafinat benzina cu plumbit și sulf.

Indicativ plan studiu	C150-L.I...L.IV	
Indicativ cadastral actual	21443-C19	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1916	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervoare	
Flux tehnologic	Depozitare	
Utilaje la interior	-	

C.5. Clădire poartă-pontaj

Indicativ plan studiu	C153	
Indicativ cadastral actual	28593-C3	
Proiectant/Constructor	Arh. I. Marin	
Anul/perioada construirii	1947	
Datare intervenții ulterioare	2009 (închidere terasă)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Administrativ	
Utilaje la interior	?	

Construcție ridicată inițial în 1943, dar distrusă de bombardamentele din august 1944. A fost reconstruită în 1946-1947, inițial având un turn cu ceas, care însă a dispărut apoi. În epoca recentă latura estică, ce fusese o terasă deschisă acoperită, a fost închisă.

C.6. Stația pompe flotații (C146) cu anexe (C142-1...5)

A fost construită în 1968, retehnologizată în 1997 și face parte din instalația de tratare a apelor uzate. Nr.cad. actual al corpului principal: CF 21443-C15. Construcțiile-anexă ale acesteia, aflate imediat la sud (C142-2...5 și C146) sunt toate patru **reintabulate**, figurând în parcelele cadastrale CF 28593 și CF 21443. Pe locul anexelor au existat până în 2002-2005, magaziile și baia funcționarilor – corpuri construite în jurul anului 1930, pe locul unui fost grajd, ridicat în intervalul 1915-1922 și a unei clădiri ce data de la sfârșitul secolului al XIX-lea² și avusese aceeași funcțiune de baie și magazie pentru materiale de construcție³. Orientarea piezișă față de stradă, pe direcție N-S, a acestei prime structuri a fost preluată atât de clădirea ridicată în 1930 (masivă, cu etaj), cât și de construcțiile actuale care au înlocuit-o.

² Figurează pe planul topografic militar din 1898.

³ Anterior adăpostise „Secția Construcții și magazia” (1922) / „Construcția de binală” (1915) / „Atelierul vechi” (1908) / „Baia și Turnătoria” (1907).

C.7. Instalația deshidratare mîl (C148 / CF 21443-C18)

Instalație minoră ce datează din perioada comunistă.

C.8. Remiza PSI (C139 / CF 28594-C1)

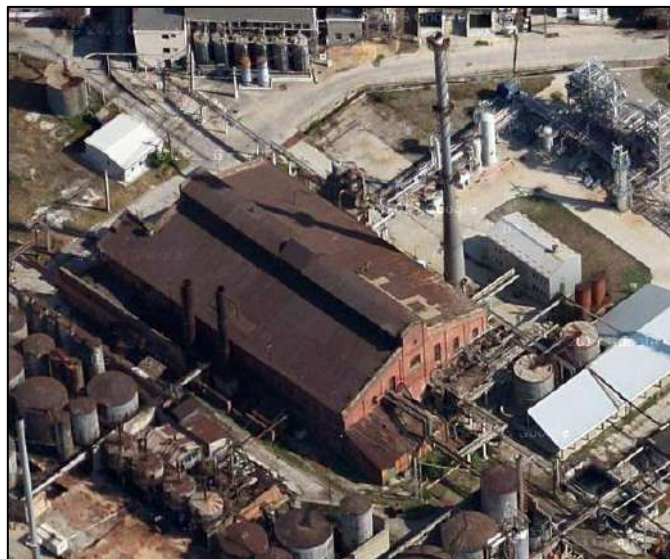
Se află în curtea din spate a locuinței cu remiză pompieri (C141-C140) și este o construcție ridicată în perioada comunistă.

C.9. Casa reglare gaze (C152 / CF 28593-C2)

Casa de reglare a gazelor este o construcție postbelică, amplasată la sud față de Laboratorul tehnic.

2.2.4. Zona Casei cazanelor (D)

Probabil primul loc în care s-a construit la marea extindere din 1904-1905, a fost centrul noului areal, deoarece trebuia început cu o mare hală pentru cazanele de aburi (încălzite pe bază de păcură). Aceasta alimenta cu energie întreaga rafinărie proiectată, iar zona ei funcțională mai cuprinde doar câteva anexe din jur.

Zona Casei cazanelor din centrul rafinăriei. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

D.1. Casa cazanelor

Indicativ plan studiu	C51, C54; C53
Indicativ cadastral actual	31985-C1
Proiectant/Constructor	Arh. Nicolae Săvulescu (pentru renovarea din anii '40)
Anul/perioada construirii	1904
Datare intervenții ulterioare	1925 (supraînălțare și extensii), 1928 (extindere și compartimentare), 1943-44 + 1995 (reparații)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Alimentare abur / energie electrică
Utilaje la interior	Turbine Brown Boveri; cazane de abur Babcock-Wilcox

Casa cazanelor („Kesselhaus” în limba germană), ridicată la 1904 în centrul noului areal de extindere, era însăși inima rafinăriei - o hală pentru marile cazane ce produceau aburul care punea în mișcare turbinele, pompele și motoarele din întreaga uzină.

Având o suprafață construită de peste 2500 mp, este făcută din cărămidă, în stilul arhitecturii industriale „Fin de Siècle”, cu un luminator pe coama acoperișului. Meșterii zidari italieni i-au înălțat și un mare coș de zid, lângă fațada sudică, ce domina orașul și devenise emblematic, supraviețuind războaielor și cutremurelor. Deși era o adevărată operă de artă inginerescă, coșul de zid a fost demolat în anul 2005.

Casa Cazanelor a fost supraînălțată în jurul anului 1925, când s-a realizat și o anexă joasă în sud, pentru atelierul de lăcătușerie – azi birouri și vestiar (C53). Apoi capătul de nord (C54) a fost transformat în uzină electrică, fiind extins și colțul vestic al clădirii (1928). În anii '30, pe latura vestică au fost adăugate două coșuri metalice. Clădirea a

suferit avarii în timpul bombardamentelor din 1943, extremitatea sa nordică fiind ulterior refăcută în stil modernist în perioada septembrie 1943 – aprilie 1944, după proiectul arhitectului bucureștean Nicolae Săvulescu¹. Din epoca comunistă, sala principală (C51) a fost numită centrală termică (CET).

Aspectul actual al Casei Cazanelor poartă cu el amprenta epocilor prin care a trecut această construcție masivă, fără de care nicio instalație a rafinării nu putea funcționa. Păstrează la interior cazane și turbine interbelice.

D.2. Zid de protecție al Casei cazanelor

Indicativ plan studiu	Z-51/54
Indicativ cadastral actual	31985-C1
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1941-1943 (posibil proiect neterminat)
Datare intervenției ulterioare	
Tipologie	Zid
Flux tehnologic	Protecție împotriva propagării incendiilor
Utilaje la interior	-

¹ Diplomat la Belle Arte în Paris și autor, printre altele, al bisericii mănăstirii Dervent (CT).

D.3. Coșul CET

Indicativ plan studiu	C51-C	
Indicativ cadastral actual	32126 (constr. omisă la cadastrare)	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 2000	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Instalație (înălțimea peste 70m)	
Flux tehnologic	Alimentare abur / energie electrică	
Utilaje la interior	-	

Coșul metalic al Centralei termice a fost ridicat la cumpăna mileniilor, devenind, ca și predecesorul său din zid, parte integrantă a siluetei de tip industrial a orașului Câmpina.

D.4. Cameră utilități (C55 / CF 31985-C1)

O extensie adosată în epoca comunistă, ce a unit platforma cu coșuri de pe latura vestică a Casei cazanelor, cu zidul exterior de protecție.

D.5. Rezervoare CET (C51-R1, C51-R2 / CF 32126)

Două rezervoare din perioada comunistă ce deserveau centrala termică, amplasate în dreptul colțului estic al Casei cazanelor. Sunt **omise la cadastrare**.

D.6. Extensie la colțul de V al Casei cazanelor (C54-E)

Anexă joasă pentru post trafo la uzina electrică, făcută în perioada comunistă între Casa cazanelor și zidul ei de protecție. CF 31985-C1.

D.7. Instalație pe latura de NE a Casei cazanelor (C51-I)

Instalație din perioada comunistă aflată lângă Casa Cazanelor, **omisă la cadastrare** (parcelele CF 32126 și 32127).

D.8. Baracă cu cazan abur (~~BCA~~ / CF 21442)

Construcție din 2007, ce găzduia un cazan de abur marca ICI Caldae. Era **omisă la cadastrare** și a fost eliminată recent (2024).

2.2.5. Secția Parafină – zona fabricii (E)

Alături de Casa Cazanelor, o emblemă a rafinăriei câmpinene este Fabrica de parafină, poate cea mai longevivă unitate de producție, care a valorificat mai bine de un secol țițeiul parafinos de la schelele din zona Câmpina-Buștenari-Băicoi. Fabrica a apărut în 1904-1905, în contextul extinderii rafinăriei prin investițiile acționariatului german, având mai multe clădiri cu instalații și un parc propriu de rezervoare. După naționalizare, aici s-a continuat cu succes activitatea, rafinăria din Câmpina ajungând în cele din urmă unicul producător național de parafină.

Zona fabricii de parafină. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

E.1. Fabrica de parafină: corpul principal

Indicativ plan studiu	C27-CP; C27-T, C27-FG
Indicativ cadastral actual	32124-C16
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1905
Datare intervenții ulterioare	1926 (extindere), 1944-46 (refacere cu transformare)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	Prese-filtru, cristalizatoare, transportoare, pompe ș.a.

Corpul principal al fabricii de parafină avea la origine trei compartimente: casa mașinilor la vest, cristalizatorii la est (singurul compartiment păstrat – azi jumătatea vestică a corpului actual) și presele de

filtru (alipit la sud, mai înalt – azi un corp secundar). În timpul Primului Război Mondial, s-au făcut reorganizări, presele „reci” de parafină ajungând în compartimentele de la nord. În anul 1926, pe latura estică a fost alipit un nou corp, cu etaj (și arhitectură funcționalistă), pentru instalația preselor „Craig”.

La bombardamentul din 1943, clădirea a fost grav afectată; fabrica era una dintre țintele Aliatilor, parafina fiind necesară la transportul și păstrarea armamentului. Astfel, în anii 1944-1946 cea mai mare investiție din rafinărie s-a făcut pentru refacerea acestei clădiri: partea veche a fost restrânsă (instalându-se în ea presele Craig noi) și a ajuns sub același acoperiș

cu corpul din 1926, iar pe locul porțiunii eliminate din vest au apărut două extinderi mai joase pentru **topitor** (C27-T) și **fabrică de gheață** (C27-FG).

În interiorul Fabricii de parafină s-au păstrat multe utilaje istorice, printre care spectaculoasele prese de filtrat parafina.

E.2. Fabrica de parafină: corpul secundar

Indicativ plan studiu	C27-CS; C26
Indicativ cadastral actual	32124-C16, 32124-C15
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1905
Datare intervenții ulterioare	1924 și 1943 (extinderi), 1945-46 (refaceri acoperiș)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	Compresoare „York” de amoniac

În corpul secundar al Fabricii de parafină (cu etaj parțial), inițial s-au aflat presele de filtru. În timpul Primului Război Mondial, în locul preselor s-a mutat Casa mașinilor, care a primit la 1924 o anexă parter spre SE (etajată la scurtă vreme). Pe la 1925 a fost alipită către NE o fabrică de oxigen. În fine, în colțul de sud a fost

alipită la 1943 clădirea unui transformator (azi stație trafo - C26). Fiind afectată de bombardamentul din 1943, i-a fost reconstruit parțial etajul în 1945-46. După 1989 s-a renunțat însă iar la etaj, demolându-se complet și capătul estic etajat (ce data din 1905); totodată a fost eliminată și fabrica de oxigen. Partea ce a rămas până la noi este cea mai mare parte din parterul corpului inițial Prese-filtru (azi Casă de mașini – C27-CS) cu anexa acestuia din 1924, plus transformatorul adosat în 1943. La interior se păstrează utilaje rare: compresoarele de amoniac.

E.3. Rafinația de parafină și depozitele ei

Indicativ plan studiu	C32
Indicativ cadastral actual	32124-C18
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1905
Date intervenții ulterioare	1924 (extindere); 1944-48 (refaceri acoperiș, extindere)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	Prese de parafină pentru formă finală (ș.a.?)

Din ansamblul fabricii de parafină face parte și clădirea Rafinației de parafină, pusă în funcțiune tot la 1905 (odată cu marea extindere). Aceasta a fost ridicată lângă calea ferată, paralel cu aceasta, pentru a simplifica procesul de expediere a parafinei. Clădirea din cărămidă, în stilul arhitecturii industriale

„Fin de Siècle”, este o hală cu etaj (în partea de vest, unde se desfășura procesul propriu-zis de rafinație), respectiv subsol și parter înalt (în partea sa centrală și estică, unde inițial avea loc procesul de „trecere în forme” a parafinei). Clădirea și-a menținut de-a lungul timpului autenticitatea, fapt ce reiese din comparația fotografiilor de epocă, iar planurile succesive arată că și-a păstrat funcțiunea inițială timp de peste un secol.

În epoca interbelică, partea estică găzduia stelajele, magazia și expediția; în 1924 i se adăugase la capăt o magazie-șopron pentru fier și un șopron îngust pe latura dinspre liniile ferate. Nu a fost direct vizată de bombardamentele din al Doilea Război Mondial, fiind ușor avariata doar de cel din 18 august 1944, în urma căruia i-a fost refăcut acoperișul, fiind puțin

supraînălțată. În anii 1946-1947, magazia pentru fier a fost înlocuită cu un depozit de zid cu parter și subsol (proiectat în stil funcționalist de arhitectul câmpinean Spreitzer), ce a fost prelungit spre est în 1948 (aceasta din urmă fiind una dintre ultimele lucrări înaintea naționalizării).

Astfel, clădirea a rezistat trecerii timpului, nefiind modificată aproape deloc în perioada comunistă sau în cea recentă (chiar dacă în prezent este parazitată de diverse anexe în stare precară). Rafinația parafinei este în integralitatea sa un martor al uzinei de succes din vremea societății „Steaua Română”. În plus, ea adăpostește și utilaje rare (prese de parafină).

E.4. Extracția parafinei, cu rezervoarele și zidurile de protecție

Indicativ plan studiu	C4; C9-R (șapte rezervoare); C9-Z (trei segmente de zid)
Indicativ cadastral actual	31989-C1, -C2; 32124, 32125 (constr. omise la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1906 (C4 + rezervoarele K și N1) / Ante 1928 (rezervoarele F) / Post 1948 (rezervorul N2/3)
Dată intervenții ulterioare	Cca 1942 (ziduri incintă); 1945 (refacere acoperiș C4)
Tipologie	Clădire + rezervoare + ziduri
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	?

Clădirea Extracției de parafină a fost ridicată în anul 1906, însă nu se cunoaște funcțiunea sa inițială, deși clădirea apare pe două planuri antebelice ale ansamblului (din 1908 și 1916). În perioada interbelică, aici era Casa extracției de parafină, unde se trata cu benzină de extracție pământul decolorant folosit în procese anterioare, pentru separarea parafinei reținute de acesta. Este una dintre cele câteva clădiri ale rafinării care și-au păstrat în mare parte arhitectura originală – sunt ușor recognoscibile elementele decorative ale epocii, care o încadrează în arhitectura industrială de cărămidă „Fin de Siècle”. În urma avariilor de la bombardamentele din 1944, acoperișul boltit semicilindric a fost înlocuit cu cel prezent, în două ape.

Cele cinci rezervoare amplasate în incinta zidită de la NE de clădire sunt fie antebelice (K și N1, ce apar pe planul din 1908), fie interbelice (F1, F2); li se adaugă unul postbelic (N2/3). La NV de Casa de extracție, cadastrarea a omis o mică incintă de zid cu două rezervoare orizontale interbelice (F.III, F.IV). Toate zidurile de protecție au apărut în anii 1941-1943.

E.5. Fabrica de parafină: Sudația + stație pompe

Indicativ plan studiu	C10; C11
Indicativ cadastral actual	32124-C3; 32124-C4
Proiectant/Constructor	Constr. F.Dallabarba (la reconstrucția din 1944)
Anul/perioada construirii	1905 (clădirea inițială)
Datare intervenții ulterioare	1927 (extindere); 1944 (reconstrucția părții vechi)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	13 montejusturi; 12 sobe „Allanmor”; pompa „Popelka”

Prima clădire a sudației fusese construită în 1905 și extinsă pe latura de nord în 1926-27 cu corpul cuptoarelor „Alanmor”. Clădirea găzduia preșele calde în partea sa sudică. În 1941, inventarele o menționează cu funcțiunea de „cristalizarea Gatch-ului și sudarea solzilor”. Partea veche a clădirii a fost grav avariata de bombardamentele din

august 1944 și reconstruită în același an pe vechea fundație, însă cu alt aspect. Au fost menținute zidurile neafectate de bombardamente și s-au folosit materiale de construcție recuperate in situ; compartimentul nordic s-a păstrat mai bine. De asemenea, majoritatea utilajelor („sobe Alanmor”, sub ele montejusturile aflate în „groapă” la demisol) au rămas pe aceleași amplasamente la interiorul clădirii. Anexa C11 a fost alipită în perioada comunistă și adăpostea o stație de pompe.

E.6. Rezervoarele de lângă Sudație

Indicativ plan studiu	C10-R-1...5, C10-R-Po	
Indicativ cadastral actual	32124 (omise la cadastrare)	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1916 (R-Po); Ante 1931 (R-1...3); Post 1948 (R-4, R-5)	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervoare	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

E.7. Casa instalației de captarea gazelor

Indicativ plan studiu	C28 (vestiar prese)	
Indicativ cadastral actual	32124-C17	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1931	
Datare intervenții ulterioare	1944 (refacere radicală)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Auxiliare	
Utilaje la interior	?	

E.8. Instalația de montejururi pt. acid sulfuric (C9-Mj + C9-RV)

Două din cele patru montejururi (Mj11 și Mj12) sunt anterioare anului 1916, iar celelalte două, de la gard, datează din perioada comunistă. Rezervorul de vitriol, ca și rezervoarele de sub șopronul alăturat lipit de clădirea Rafinației, sunt anterioare anului 1931. Toate au fost **omise la cadastrare**, aflându-se actualmente în parcela CF 32124.

E.9. Rezervoare lângă fabrica de parafină (FP-R1...4)

Patru rezervoare aflate lângă fațada vestică a clădirii - cu toate **omise la cadastrare** și aflate pe parcela CF 32124: R1 pare să fie acolo dinainte de 1931, iar celelalte au apărut probabil în perioada comunistă.

E.10. Anexă Extracție: WC (C7 / CF 32124)

Grupul sanitar (C7) este o anexă adosată zidului de împrejmuire dinspre calea ferată. Clădirea apare pe planuri începând cu 1931, în prezent fiind magazie. Este **omisă la cadastrare**.

E.11. Turnul de răcire al fabricii de parafină (FP-TR / CF 32124)

Instalație apărută în perioada comunistă, **omisă la cadastrare**.

E.12. Anexe Sudație: casă PSI și baracă (C12 + C10-B)

Casa PSI (azi CF 32124-C5) este o anexă din perioada comunistă. În epoca recentă s-a făcut o baracă **omisă la cadastrare** (tot în parcela CF 32124).

E.13. Rezervor (C30 / CF 21437)

Rezervor ridicat în perioada comunistă, **omis la cadastrare**.

2.2.6. Grădina de rezervoare (F)

Cele mai spectaculoase rezervoare ale rafinăriei se află peste calea ferată, într-un areal de 4,5 hectare cu adresă pe strada Bobâlna. „Grădina de rezervoare” a rafinăriei, așa cum era denumită în mod tradițional, a fost înființată încă din anul 1904, odată cu cea mai mare extindere și modernizare a uzinei. Inițial se întindea pe o fâșie îngustă și lungă de peste 200 m – de la calea ferată spre nord până la strada Industriei de atunci (azi Bobâlna), în fața Cimitirului Comunal. Acolo au fost construite cca. 17 rezervoare de mare capacitate pentru stocare (între 100 și 300 vagoane fiecare), legate de instalațiile rafinăriei printr-un canal betonat de conducte care subtraversa liniile ferate (canalul există și în prezent în subteran).

Numeroasele planuri și fotografii istorice păstrate din diverse epoci ne permit azi reconstituirea evoluției Grădinii de rezervoare: a fost extinsă succesiv în 1909 (spre vest), 1912 (spre est, pe un teren cumpărat de la atelierul vecin al societății „Creditul Petrolifer”) și 1915 (tot spre est), astfel că la intrarea în Primul Război Mondial suprafața și capacitatea erau mai mult decât duble față de 1904. Incendierile strategice din noiembrie 1916, efectuate de celebrul „comando” condus de englezul Norton-Griffiths, au afectat mai ales acest ansamblu, care a fost apoi refăcut de ocupații germani, când s-a ajuns la 25 de rezervoare.

Până la al Doilea Război Mondial s-au mai construit doar șapte rezervoare mici, fără să se mai extindă mult suprafața, în schimb fiecare rezervor a fost înconjurat cu zid de protecție împotriva suflului de explozie. Aceste structuri au limitat avariile produse de bombardamentele din 1944, la finalul cărora erau afectate în diferite grade aproape jumătate dintre rezervoare. Refăcută de către „Steaua Română” imediat după război, Grădina de rezervoare a rămas aproape neatinsă pe parcursul întregului regim comunist (timp în care a fost extinsă spre vest cu aproape un hectar, pe care a fost amplasat un singur rezervor); s-au făcut în schimb câteva înlocuiri sau înnoiri radicale la șase dintre rezervoarele existente. Intervențiile postcomuniste s-au limitat la diverse reparații și câteva demolări, astfel că în prezent **arealul cuprinde 26 rezervoare și câteva mici construcții anexe** (doar cea de la poarta din capătul străzii Rampei fiind mai veche).

Conform surselor documentare reiese că 17 dintre rezervoare provin din epoca societății „Steaua Română” (deci anterior naționalizării); dintre acestea, nu mai puțin de **11 au trecut cu bine prin bombardamentele din 1944, având deci valoare memorială mare, ca și toate zidurile de protecție**. Aceste 11 rezervoare (detaliat în tabelele ce vor urma) se află toate grupate în jumătatea estică a Grădinii de rezervoare. Ele sunt chiar din epoca de faimă

internațională a rafinăriei, cea a capitalului străin: șapte au fost construite în vremea ocupației germane din 1917-1918, iar **patru (rezervoarele istorice 1, 5, 6 și 7) sunt extrem de valoroase, pentru că datează chiar din epoca antebelică**, trecând neafectate chiar și prin devastatorul incendiu de la 1916. Rezervorul 1, de mare capacitate, din colțul de sud-est al parcelei, este acolo din anii 1912-1915, iar cele trei de capacitate medie aflate în partea sudică (R5, R6, R7) sunt chiar de la fondarea „Grădinii”, din anul 1904.

Grădina de rezervoare. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

Indicativ plan studiu	GR-R5	
Indicativ cadastral actual	20610-C33	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1904	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R6	
Indicativ cadastral actual	20610-C31	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1904	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R7	
Indicativ cadastral actual	20610-C30	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1904	
Datare intervenții ulterioare	Modif. cca 1917 și postbelic	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R1	
Indicativ cadastral actual	20610-C37	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Între 1912 și 1915	
Datare intervenții ulterioare	Post 1944 (refacere)	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R2	
Indicativ cadastral actual	20610-C39	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R3	
Indicativ cadastral actual	20610-C40	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R9	
Indicativ cadastral actual	20610-C29	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R11	
Indicativ cadastral actual	20610-C25	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare	Modif. postbelic	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R12	
Indicativ cadastral actual	20610-C27	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R14	
Indicativ cadastral actual	20610-C24	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare	După 1944 (refacere radicală)	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Indicativ plan studiu	GR-R15	
Indicativ cadastral actual	20610-C23	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1917	
Datare intervenții ulterioare	După 1944 (refacere radicală)	
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

Celelalte 14 rezervoare cadastrate datează din epoci mai recente: doar unul din perioada interbelică (subliniat mai jos) și alte cinci imediat după război, în timp ce alte șapte sunt reconstruite în regimul comunist pe locul unor rezervoare istorice. În perioada comunistă a fost înființat un singur rezervor complet nou. Identificarea acestora pe planurile noastre folosește – ca și la cele din tabele – prefixul GR și indicativele istorice; mai jos ele sunt urmate de numerele cadastrale actuale, după care am enumerat celelalte tipuri de construcții:

- a) **GR-R4** (20610-C34), **GR-R8** (20610-C32), **GR-R10** (20610-C28), **GR-R13** (20610-C26), **GR-R16** (20610-C18), **GR-R17** (20610-C14), **GR-R18** (20610-C17), **GR-R20** (20610-C16), **GR-R22** (20610-C5), **GR-R23** (20610-C4), **GR-R24** (20610-C3), **GR-R25** (20610-C19), **GR-R26** (20610-C20), **GR-R30** (20610-C1);
- b) **Zidurile de protecție ale rezervoarelor** – 13 incinte - unele simple, altele mai complexe - înconjurând și despărțind mai multe rezervoare: **GR-Z-1...13**. Datează din epoca celui de-al doilea război mondial și au mare valoare memorială; ele au fost **complet omise la cadastrare**.
- c) **Patru căsuțe de incendiu**: 20610-C2, 20610-C15, 20610-C21, 20610-C22;
- d) **Două case de pompe**: 20610-C9 și 20610-C11 (a doua pare a fi singura mai veche de al doilea război mondial, fiind probabil casa de pompe istorică a grădinii de rezervoare);
- e) **Un post trafo** (20610-C8);
- f) **Un vestiar** (20610-C10);
- g) **O magazie** (20610-C12);
- h) **Cabina portarului** (20610-C13);
- i) **O casă PSI** (20610-C35);
- j) **O remiză PSI** (20610-C41);
- k) **Un mic rezervor** – **omis la cadastrare**, aflat lângă GR-24; a fost notat pe planul de studiu cu indicativul **GR-R**.
- l) **Digurile vechi** – sistem de valuri de pământ ce înconjură fiecare rezervor, realizat de la bun început (pe măsură ce apărea fiecare rezervor) și în mare parte aplatizat treptat cu vremea, mai ales după construirea zidurilor de protecție. Pe coama digurilor (care se disting mai ales în partea de est a Grădinii) se află până azi rețeaua de alei dintre rezervoare¹. **Complet omise la cadastrare**.

Astfel, Grădina de rezervoare este în sine o mărturie palpabilă a întregii istorii a rafinăriei câmpinene. Faptul că este parte integrantă din aceasta îi crește valoarea, iar spațiul aparte pe care se află îi conferă versatilitate pentru orice tip de conversii funcționale. Grădina de rezervoare este accesibilă auto și pietonal, atât pe latura de nord (din strada Bobâlna), cât și pe latura de sud (din strada Rampei, paralelă cu calea ferată Câmpina-Telega, azi dezafectată).

¹ Aceste diguri, importante din punct de vedere istoric și memorial, sunt un element de relief antropoc ce merită conservat și integrat în orice conversie sau valorificare viitoare, alături de canalele principale subterane pentru conductele de legătură ale rezervoarelor.

2.2.7. Rafinația de uleiuri (G)

Rafinația de uleiuri este o platformă de prelucrare care a apărut încă de la marea extindere și modernizare a rafinăriei, mai precis în anul 1905. Trecută prin transformări de-a lungul timpului (re tehnologizată în 1936), această platformă a avut o hală principală din cărămidă aparentă, ridicată la 1905 pe trei nivele, ce avea și o prelungire mai joasă spre est. Avariată la bombardamentele din 1943 și 1944, a fost reconstruită întocmai, cu materiale de construcție recuperate (parte din elevația rămasă fiind probabil integrată), de către antreprenorul local italian Brielli. Corpul principal al halei a fost demolat în anii 2000, după un secol de funcționare.

Rafinația de uleiuri. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

G.1. Agitatoarele rafinației de ulei, cu instalație anexă

Indicativ plan studiu	C57-A-1...7 + C57-I	
Indicativ cadastral actual	32126-C2	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1939	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Instalații	
Flux tehnologic	Vaselină și uleiuri	
Utilaje la interior	-	

S-au păstrat câteva instalații ce inițial se aflau la interiorul halei demolate, mai precis în prelungirea sa estică, mai joasă (la care s-a renunțat în anii '70). Dintre acestea, mai spectaculoase sunt marile cisterne-agitatoare, în număr de patru (aflate acolo dinaintea anului 1939, fiind poate chiar antebelice); către NE se află alte trei agitatoare mai mici, precum și o instalație-anexă.

G.2. Parcul nordic de rezervoare al Rafinației

Indicativ plan studiu	C57-RN (19 rezervoare + o anexă + 3 ziduri de protecție)
Indicativ cadastral actual	32126-C2
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1922 (trei rez.) / Ante 1929 (șase rez.) / Ante 1948 (cinci rez.) / Post 1948 (cinci rez.) / 1941-43 (zidurile de protecție și anexa)
Date intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervoare + Ziduri
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

În partea de nord a platformei, înconjurat din vremea războiului de ziduri de protecție, se află un parc de 19 rezervoare, acolo conservându-se până și pavajul vechi cu piatră cubică (parcul a luat ființă dinaintea anului 1908).

Nouă rezervoare actuale (O/14, O/15, O/26, O/27,

O/30, O/31, O/32, O/33 și O/34) existau deja în configurația de azi prin 1929 (trei dintre ele posibil încă din 1922). O/40 a apărut în intervalul 1931-1936, iar O/41 între 1941 și 1943. La bombardamente a fost afectat un singur rezervor (O/32, în mai 1944, care a fost apoi refăcut mai înalt). Trei dintre cele șapte rezervoare înguste din NE (O/42, O/43 și O/44) au fost ridicate înaintea naționalizării, iar restul în perioada comunistă.

Cele trei segmente rămase din zidurile de protecție datează din anii 1941-1943, anul următor apărând și clădirea-anexă (C57-RN-a).

G.3. Parcul sudic de rezervoare al Rafinației + magazie

Indicativ plan studiu	C57-RS (șapte rezervoare + zid protecție); C89
Indicativ cadastral actual	32126-C2; 32126-C10
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1916 (două rez.) / Ante 1926 (cinci rez.) / 1941-43 (zidul de protecție) / Post 1948 (magazia)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervoare + Zid + Clădire
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

În partea de sud a platformei este un alt parc de rezervoare (în număr de șapte) înconjurat pe trei laturi de un zid de protecție. Două dintre ele (D și D') existau deja în 1916. Rezervoarele O/11, O/12 și O/13 au fost ridicate înainte de 1926, O/39 în intervalul 1929-1931, iar D'' este postbelic. La exteriorul zidului (spre SV) sunt niște bazine și o mică magazie, toate din perioada comunistă (C89).

G.4. Pereți ai halei secundare a Rafinației

Indicativ plan studiu	C57-HR-Z1, C57-HR-Z2
Indicativ cadastral actual	32126-C2
Proiectant/Constructor	Constr. Francesco Brielli (la renovare)
Anul/perioada construirii	1905
Datare intervenții ulterioare	1944 (renovare)
Tipologie	Ziduri
Flux tehnologic	Vaselină și uleiuri
Utilaje la interior	-

Din corpul secundar al halei rafinației (1905, ref.1944) au rămas ca martori câte un fragment amplu din pereții de nord și de sud; după ce s-a renunțat prin anii '90 la clădire (folosită în perioada comunistă ca magazie).

G.5. Presele de vaselină (C57-V / CF 32126-C2)

Construcție cu etaj și acoperiș în două ape, care adăpostește prese de vaselină. Apărută în perioada comunistă.

G.6. Presa de ulei (C56 / CF 32126-C1)

Pe latura estică a platformei se află construcția cu etaj a presei de ulei, apărută în jurul anului 1948.

G.7. Rampă de încărcare auto (C57-RI / CF 32126)

Instalație din perioada comunistă, aflată la exteriorul zidului de protecție C57-RN-Zc. **Omisă la cadastrare.**

2.2.8. Secția Parafină – zona auxiliară (H)

Fiind cea mai dezvoltată secție a rafinăriei, „Parafina” a avut nevoie de cel mai mult spațiu, drept pentru care la est de aleea principală din mijlocul secției s-a dezvoltat o întreagă zonă auxiliară, multifuncțională. Este dedicată mai ales depozitării (aici fiind grupate rezervoarele secției și o serie de magazine), dar și prelucrării (instalații secundare, ateliere), nevoilor socio-administrative sau chiar cercetării. Se individualizează printr-un front continuu de construcții aliniate la strada B.P.Hasdeu, multe orientate „cu spatele” la restul orașului – ceea ce transpune în plan peisagistic specificul rafinăriei de organizare enclavizată și autonomie funcțională.

Zona auxiliară a Secției Parafină. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

H.1. Parcul de rezervoare

Indicativ plan studiu	C23-P.I...P.IX, P.XI, P.XIII; C23-Po (12 rezervoare) + C23-Z (zidul de protecție)
Indicativ cadastral actual	32124-C10
Proiectant/Constructor	

Anul/perioada construirii	Cca 1905 (P.I...VIII) / Ante 1916 (P.IX) / Ante 1931 (P.XI, Po) / Ante 1936 (P.XIII) / 1941-43 (C23-Z)
Datare intervenții ulterioare	Cca 1944 (refacere rez.P.I)
Tipologie	Rezervoare + Zid
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Parcul de rezervoare al Secției Parafină ocupă un areal de peste 2000mp și a fost folosit dintotdeauna pentru depozitarea țițeiului parafinos și a produselor rezultate din el. La intrarea României în al Doilea Război Mondial, a fost înconjurat cu un zid înalt de protecție. Fiind foarte ușor de identificat datorită rezervoarelor masive cilindrice, din metal, a fost ținta bombardamentelor aviatice în anii 1943-1944; atunci a fost distrus cel mai mare rezervor (P.I), aflat în mijloc, care avea o capacitate de 400 vagoane. A fost însă refăcut imediat, pe același amplasament.

În afara rezervorului P.I și a celor două rezervoare interbelice de pe latura de vest a parcului, celelalte opt rezervoare datează, conform planurilor de arhivă, din perioada antebelică, supraviețuind chiar și incendiarii rafinării de către aliații în retragere, din toamna anului 1916. Imaginile de ansamblu din 1906-1907 surprind rezervoarele care dominau deja clădirile fabricii de parafină; așadar, ele au fost făcute odată cu aceasta și sunt martori ai modernizării și extinderii masive a rafinării la începutul secolului al XX-lea (cu excepția lui P.IX care a apărut în intervalul 1908-1916). Parcul mai cuprinde, pe latura de est, și un rezervor orizontal „Popelka” din anii '20.

H.2. Secția electrică + Laboratorul Parafinei

Indicativ plan studiu	C13
Indicativ cadastral actual	32124-C6
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1906 / Ante 1929 (extindere sudică)
Datare intervenții ulterioare	Ante 1939 și cca 1944 (transformări)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	?

Clădirea înglobează cele două corpuri antebelice aflate pe acest loc: corpul nordic (unde inițial erau camere de sudație, apoi funcționând un laborator cu birou) a fost unit după 1936 cu corpul sudic (unde inițial erau prese hidraulice, apoi laborator și în fine Secția electrică cu baie - pentru care s-a etajat și prelungit clădirea după primul război). Avariate în 1943, clădirile au fost transformate după război (s-a renunțat la etaj), azi găzduind birourile secției parafină și un atelier electric. În perioada comunistă capătul sudic s-a extins cu o mică magazie.

H.3. Atelierul de tâmplărie: partea veche

Indicativ plan studiu	C22
Indicativ cadastral actual	28619-C3
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1927-28
Datare intervenții ulterioare	1936 (extindere)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

Prima clădire a atelierului de tâmplărie a fost ridicată în 1927. Curând i s-a alipit la sud o cameră de 5,5x3,5m pentru portar, care prin 1936 a fost extinsă pe toată lățimea atelierului. După bombardamentul din 1943, aproximativ 3/4 din lungimea clădirii a fost demolată, rămânând doar compartimentul din capătul sudic, împreună cu căsuța extinsă a portarului. Ultimele funcțiuni cunoscute ale clădirii sunt de vestiar, birouri și adăpost.

H.4. Rezervorul P.XII cu zidul de protecție

Indicativ plan studiu	C15 + C15-Z
Indicativ cadastral actual	32124-C8
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Intervalul 1929-1931 (rezervorul); 1940-41 (zidul)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervor + Zid
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Un simbol al rafinăriei intrat în conștiința publică este cel mai mare rezervor de pe platforma rafinăriei propriu-zise (excluzându-le pe cele din Grădina de Rezervoare) – Rezervorul P.XII al Secției Parafină.

Ca parte a frontului construit continuu dinspre strada Bogdan Petriceicu Hașdeu, acest colos e binecunoscut de câmpineni, dominând cu silueta sa partea de vest a rafinăriei și zona orașului „de la linie”. Acest rezervor a fost ridicat între anii 1929 și 1931, fiind prima structură apărută pe parcelele de la strada B.P.Hașdeu, ultimele incluse în perimetrul rafinăriei. A fost, așa cum arată și indicativul său inițial, printre ultimele rezervoare făcute pentru Secția Parafină (până la naționalizare aveau să mai apară doar două – ultimul fiind construit chiar alături).

Odată cu intrarea României în al Doilea Război Mondial, amenințarea bombardamentelor a făcut ca Steaua Română să izoleze preventiv rezervoarele din rafinărie, prin ziduri masive de protecție care să direcționeze în sus suflul eventualelor explozii și să limiteze propagarea incendiilor, reducând astfel afectarea structurilor din vecinătate; probabil printre primele rezervoare astfel „securizate” au fost chiar P.XII și P.XIV, care se aflau vizavi de o zonă cu locuințe unifamiliale, situație ce s-a menținut până în prezent. Deși rafinăria a fost afectată în 1943-44 de cinci bombardamente, marele rezervor P.XII nu a fost avariât, păstrând și astăzi forma și materialul inițiale.

H.5. Rezervorul P.XIV cu zidul de protecție

Indicativ plan studiu	C14 + C14-Z	
Indicativ cadastral actual	32124-C7	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1940-41	
Datare intervenției ulterioare		
Tipologie	Rezervor	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

H.6. Deparafinarea uleiurilor cu zid de protecție

Indicativ plan studiu	C17, C16 + C17-Z
Indicativ cadastral actual	28618-C2, 28618-C1 + 28618 (zid omis la cadastrare)
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Pleșea
Anul/perioada construirii	1942
Datare intervenției ulterioare	
Tipologie	Clădire + zid
Flux tehnologic	Parafină
Utilaje la interior	?

Clădirea deparafinării uleiurilor (C17), șopronul (C16) alipit pe fațada sa nordică și zidul de protecție dinspre strada B.P.Hasdeu (omis la cadastrare – parcela CF 28618) au fost construite în 1942. În ultimii ani de funcționare a rafinăriei, în clădirea deparafinării uleiurilor se afla atelierul AMC, iar fostul șopron fusese amenajat ca magazie (depozit de parafină).

H.7. Rafinarea uleiului

Indicativ plan studiu	C18	
Indicativ cadastral actual	28618-C3	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1942	
Datare intervenției ulterioare		
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Vaselină și uleiuri	
Utilaje la interior	?	

Clădirea rafinării uleiului a fost construită în 1942, ca structură secundară a instalației de deparafinare a uleiurilor parafinoase. În ultimii ani de funcționare a rafinăriei, aici a funcționat un atelier de întreținere-reparații.

H.8. Magazia de materiale + depozit

Indicativ plan studiu	C1, C2 + C1-D
Indicativ cadastral actual	29256-C1, 29255-C1 + 29255 (constr. omisă la cadastrare)
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Pleșea
Anul/perioada construirii	1945
Datare intervenții ulterioare	Post 1948 (anexele alipite)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Depozitare materiale
Utilaje la interior	?

Magazia de materiale a fost construită în 1945, după proiectul arh. Ion Pleșea, în stil modernist (pachebot). Este o clădire cu regim de înălțime parter și etaj parțial, care domină colțul de NV al rafinăriei. În

sud are o mică extindere postbelică, iar la vest un șopron (depozit materiale) care nu este cadastrat (CF 29255). În prezent clădirea are funcțiunea de spațiu comercial și ateliere, cu birouri la etaj; aspectul i-a fost alterat și distonează cu restul platformei, fiind și un punct de reper foarte vizibil pentru comunitate.

H.9. Stația de pompe „Foamite” nr.2 + Gospodărie combustibil

Indicativ plan studiu	C24; C24-RF1,2; C24-Z + C24-GC	
Indicativ cadastral actual	32124-C10, 32124-C13	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1929; zidul, cca 1941-42	
Datare intervenții ulterioare	Cca 1945 (reconstrucția casei)	
Tipologie	Clădire cu instalație + rez. cu zid	
Flux tehnologic	Stingere incendii	
Utilaje la interior	-	

În colțul sudic al parcului de rezervoare al Secției Parafină se află stația de pompe „Foamite” nr.2, apărută prin 1929 și refăcută după bombardamentul din 1943. Era o unitate tehnologică tip, pentru stingerea cu spumă a incendiilor. Marca „Foamite”, ce denumea de fapt substanța specială produsă de acea stație (din acid și leșie, aflate în cele două rezervoare) și brevetată de o firmă americană, avea să fie pronunțată de câmpineni cu fonetică românească, generând amuzament și persistând în memoria colectivă.

H.10. Magazia atelierului de tâmplărie

Indicativ plan studiu	C21-MT	
Indicativ cadastral actual	28619-C2	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Între 1931 și 1936	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Depozitare materiale	
Utilaje la interior	?	

H.11. Atelierul de tâmplărie: partea nouă (C21-T)

Clădire reconstruită în 1945-1946 în locul celei mai mari părți a atelierului de tâmplărie, distruse de bombardamentul din 1943. **Cadastrare actuală defectuoasă** (clădire împărțită între CF 28619-C2 și CF 28619-C3).

H.12. Bazinul de golire rapidă

Indicativ plan studiu	C20	
Indicativ cadastral actual	32124-C9	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1930	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Bazin	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	?	

H.13. Casa de pompe a fabricii de parafină (C25 / CF 32124-C14)

Construită inițial în 1906, a fost avariata de bombardamentele din 1944 și reconstruită integral după război. Este posibil ca reconstrucția să fi fost finalizată până în 1947.

H.14. Ventilator rumeguș + macara (VR + MC / CF 32124)

Instalații mici, apărute în perioada comunistă în sudul zonei, **omise la cadastrare.**

H.15. Casă PSI (C23/1) + Depozit oxigen (C23/3)

Clădiri minore, apărute în perioada comunistă la V de parcul rezervoarelor secției. Nr. cad.: CF 32124-C11 și respectiv CF 32124-C12.

H.16. Șopron depozit (C19 / CF 28619-C1)

Clădirea inițială (magazie cu adăpost subteran) a apărut în 1942-43 și ținea de Instalația de Deparafinare. A fost distrusă complet de bombardamentele din 1944, ulterior pe locul său fiind ridicat actualul depozit care în perioada comunistă a fost închiriat de ICRA, iar apoi a fost spațiu de păstrare a parafinei.

H.17. Cântar (C3 / CF 32124-C2)

Mic utilaj fix din epoca comunistă; a avut alături și o basculă, dispărută azi.

2.2.9. Zona distilării în vid (I)

Această platformă a fost inițial (după 1904) destinată pentru distilația uleiurilor parafinoase și distilația discontinuă a țițeiului parafinos. Era dominată de unul dintre cele trei mari coșuri istorice. A fost printre primele modernizate și extinse după primul război mondial, când aici s-a introdus distilarea cu vid a păcurii, apoi s-a ridicat celebra coloană de distilare a uleiurilor în vid „McKee”. Platforma de azi (DV1) s-a păstrat în mare parte în configurația stabilită prin reparațiile de după al doilea război mondial.

Platforma distilației în vid (DV1). Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

I.1. Coloana de distilare McKee

Indicativ plan studiu	C99-MK
Indicativ cadastral actual	22806-C10
Proiectant/Constructor	Arthur G. McKee
Anul/perioada construirii	1937
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Instalație
Flux tehnologic	Motorină / Parafină / Vaseală și uleiuri / Bitum
Utilaje la interior	-

În celebrul raid aerian „Tidal Wave” din 1 august 1943, primul și cel mai spectaculos bombardament asupra Câmpinei, americanii au alocat o escadrilă întreagă (BG389 „Sky Scorpions”) pentru rafinăria din Câmpina, numită „Ținta Roșie” – cea mai îndepărtată dintre cele nouă ținte ale raidului. Cunoscută și ca „Ploești Raid”, operațiunea a rămas în istorie drept cea mai nebunească misiune aeriană din istoria aviației mondiale, fiind efectuată prin zbor la joasă înălțime. Totodată, „Tidal Wave” rămâne un mare eșec în istoria raidurilor aeriene americane, din cauza pierderilor însemnate de echipamente și militari. Totuși, atacul asupra Câmpinei a fost eficient, rafinăria „Steaua Română” fiind scoasă complet din uz timp de cinci luni. Una dintre instalațiile lovite în acel raid a fost bateria de distilare cu vid „McKee” – a cărei coloană principală fusese construită în 1936-37 de o firmă din Cleveland-Ohio (SUA).

Mărturiile angajaților rafinăriei arată că după 1989, printre membrii unei delegații americane ce a vizitat rafinăria s-a aflat și unul dintre foștii aviatori participanți la raidurile asupra acesteia (rafinăria avea să mai fie bombardată, după „Tidal Wave”, de încă patru ori, până ce România a părăsit Axa). Fostul militar era chiar descendent al proiectantului coloanei de distilare (inginerul și inventatorul Arthur Glenn McKee), și a fost uimit să descopere că aceasta încă funcționa, după jumătate de secol. A fost reparată capital în 1984.

I.2. Cuva rezervoarelor de recepție

Indicativ plan studiu	C91 + C91-R/1...9; C91-V/1...9 (18 rezervoare)
Indicativ cadastral actual	22806-C3
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1908 (R/1...9) / Cca 1922 (V/1...9)
Datare intervenții ulterioare	1944 (refaceri V/2, V/6, V/9)
Tipologie	Bazin + rezervoare
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Unul dintre cele mai spectaculoase elemente din rafinărie este cuva de rezervoare semiîngropate ce aparțineau bateriei de distilare cu vid.

Numit oficial în documentele de arhivă și „groapa recipientilor”, acest bazin descoperit, aflat sub nivelul de călcare, își are originile probabil chiar la marea modernizare din 1904-1905, făcută cu capital german. Datează oricum dinainte de anul 1908, când aici se aflau deja cele nouă containere cilindrice mai mici pe care le vedem în partea nordică a cuvei actuale. Acestea au fost inițial niște răcitoare ale instalației de distilare a uleiului de parafină, aflată imediat la est; până în 1916, ele primiseră deja destinația de rezervoare pentru uleiuri neparafinoase. După 1919, cuva a fost extinsă spre sud cu alte nouă rezervoare mai mari, ce deserveau noua instalație de distilație cu vid intens.

Fiind adăpostite sub nivelul solului, rezervoarele au rezistat foarte bine ambelor războaie. La bombardamentele din 1944, numai trei dintre cele interbelice au fost distruse (V2 și V6 în mai, V9 în august), fiind însă refăcute imediat de către „Steaua Română”. Împreună cu conductele și podețele de acces care le leagă, ele au traversat următoarele epoci până la noi, înfățișându-ne un aspect arhaic spectaculos.

I.3. Casa de pompe și casa de recepție

Indicativ plan studiu	C93
Indicativ cadastral actual	22806-C5
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1922
Date intervenții ulterioare	
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Motorină / Parafină / Vaselină și uleiuri / Bitum
Utilaje la interior	Pompele de vid

Casa de pompe și Casa de recepție ale Bateriei cu vid au fost ridicate în anul 1922 pe amplasamentul distilației uleiurilor parafinoase, care - având de suferit în război - a fost reconfigurată după ce capitalul societății a fost preluat de Aliți. Construite din cărămidă și beton, cu acoperiș de tablă ondulată, acestea deserveau noua instalație de distilație a păcurii pentru

uleiuri, numită și „bateria cu vid”. Pentru prima oară se folosea tehnica modernă a distilării cu vid – care era produs de niște pompe speciale.

Către est, tot atunci a apărut monumentală baterie de distilație „cu vid intens”, ce avea cazane cilindrice subțiri, conectate prin conducte la coșul platformei (unul dintre cele trei mari coșuri de cărămidă ridicate la 1904 – a fost demolat în anii '80, după ce dispăruse și distilația cu vid intens).

Casa pompelor cu vid și casa de recepție (în prezent unite funcțional) se prezintă astăzi aproape în aceeași formă ca atunci când au fost construite. În interiorul clădirii încă se păstrează pompele interbelice de producere a vidului.

I.4. Cuptorul tubular și Coșul instalației D.V.1

Indicativ plan studiu	C99-CT, C99-C	
Indicativ cadastral actual	22806-C10	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Intervalul 1931-1936	
Datare intervenției ulterioare		
Tipologie	Instalații	
Flux tehnologic	Motorină / Parafină / Vaselină și uleiuri / Bitum	
Utilaje la interior	-	

Din instalațiile bateriei cu vid se păstrează până azi nu numai coloana principală de distilare „McKee”, ci și un interesant cuptor tubular cu coș metalic – ambele preexistente coloanei de distilare.

I.5. Peretele Redistilatorului + Rezervoarele de teer parafinos

Indicativ plan studiu	C99-PR; C99-R-Bt5, C99-R-Bt6	
Indicativ cadastral actual	22806-C10	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908	
Datare intervenției ulterioare		
Tipologie	Zid + două rezervoare	
Flux tehnologic	Parafină	
Utilaje la interior	-	

I.6. Parcul de rezervoare D.V.1 și vestiar

Indicativ plan studiu	C99-R + C100
Indicativ cadastral actual	22806-C10 + 22806-C11
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1926 (O/10, O/35, O/36) / 1926-27 (Tr.III) / 1941-43 (R-Z) / Post 1948 (C100)
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervoare + zid + Clădire
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite
Utilaje la interior	-

Parcul de rezervoare aflat în zona de nord a platformei era inițial (pe la 1908) dedicat uleiurilor parafinoase – de unde și indicativele O (din germană *Öle*). Actualmente cele mai vechi rezervoare sunt cele două înguste – antebelice; restul au fost montate probabil la retehnologizarea din 1922. Sunt înconjurate de zid de protecție (cca. 1941-43). În colțul vestic, în exteriorul parcului de rezervoare, se află un vestiar postbelic (C100).

I.7. Recepția veche (birou și casă pompe)

Indicativ plan studiu	C96, C97, C98	
Indicativ cadastral actual	22806-C7, 22806-C8, 22806-C9	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1908	
Datare intervenții ulterioare	1943-44 (refacere, extinderi)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Vaselină și uleiuri	
Utilaje la interior	?	

În prelungirea clădirii C93 spre nord, se află un corp îngust, care datează dinainte de 1908; la 1916 era recepția vechii instalații de distilație a uleiurilor parafinoase, ce exista pe acest loc încă înainte de anul 1907. Avea inițial obişnuitul acoperiş cilindric, ce a fost înlocuit cu unul de tip terasă la

refacerea de după bombardamentul din 1943. Ultimele funcțiuni cunoscute sunt cele de casă de pompe (C96), tablou comandă (C97) și birou (C98).

I.8. Rezervoare și casă PSI (C90, C90-R-V.10, C90-RS)

La vest de cuva de rezervoare se află două rezervoare (azi CF 22806-C3) și o casă PSI (C90 / azi CF 22806-C2). Clădirea și cu rezervorul nordic (V.10) existau în 1936 (probabil chiar și la 1929). Rezervorul dintre ele a apărut după 1948.

I.9. Rezervorul P.X cu zid de protecție

Indicativ plan studiu	C88 + C88-Z	
Indicativ cadastral actual	22806-C1	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1926 (rezervorul)	
Datare intervenției ulterioare	1941-43 (zidul)	
Tipologie	Rezervor + Zid	
Flux tehnologic	Depozitare materie primă și produse finite	
Utilaje la interior	-	

I.10. Mașina de vid (C95 / CF 22806)

Instalație din perioada postbelică. **Omisă la cadastrare.**

I.11. Stație aer AMC + rezervor (C94; C94-R)

Instalație postbelică (azi cu nr.CF 22806-C6) + rezervor **omis la cadastrare** (CF 22806).

I.12. Instalație răcire (C155 / CF 22806)

Instalația de răcire cuprinde trei răcitoare de dimensiuni mici. A fost montată în 2006 pentru a deservi Platforma D.V.1 și este **omisă complet la cadastrare.**

I.13. Construcție + instalații lângă Casa pompe (C93-C; C-93-D)

Elemente din perioada comunistă, **omise la cadastrare** (CF 22806).

2.2.10. Zona atelierelor metalurgice (J)

În partea cea mai apropiată de centrul orașului, Steaua Română a amplasat după 1904 zona cu atelierele metalurgice necesare întreținerilor și reparațiilor curente din rafinărie. Treptat, halele acestora au constituit un conglomerat, făcând corp comun datorită dezvoltării într-un spațiu limitat. Este o zonă dominată de clădiri ridicate înainte de naționalizare.

Zona atelierelor. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

J.1. Atelierul de reparațiuni

Indicativ plan studiu	C71
Indicativ cadastral actual	28620-C6
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1905
Datare intervenții ulterioare	1943-44 (renovare)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

Atelierul mecanic (de reparațiuni) al rafinăriei este singura construcție de la marea extindere a fabricii din 1904-1906, care se mai păstrează în colțul de sud al rafinăriei. Acest colț fusese probabil ultima parcelă inclusă în acea extindere, fiind separat de restul ansamblului printr-o alee ce lega străzile Agriculturii (azi B.P.Hașdeu) și Telegii (azi Calea Doftanei).

Planurile din anii 1907-1909, coroborate cu cele ulterioare, permit identificarea clădirii inițiale ce servea pentru reparații și montaje (având și o mică turnătorie). Aliniată la stradă, avea o prelungire îngustă spre est, decelabilă până în prezent cu ajutorul planurilor interbelice și al unei poze din 1943; în această prelungire funcționa în anii '30 o remiză de pompieri.

Clădirea era compusă din două hale lungi alăturate și a fost construită în același stil industrial „Fin de Siècle”. Între 1931 și 1936 s-a stabilit în hala de la stradă atelierul mecanic propriu-zis, iar în cea din spatele ei a apărut „Țevăria”; în ambele intra dinspre nord câte o linie îngustă pentru vagoneti.

După Primul Război Mondial, au fost alipite clădirii și alte corpuri (la nord, est și sud) – astfel că azi acolo se află un întreg complex construit, din care se poate încă distinge corpul inițial antebelic, cu 14 ferestre la stradă. Prolungirea estică e azi înglobată în hala alăturată (interbelică).

Deși a fost grav avariată în bombardamentele din 1944, clădirea și-a păstrat zidurile aproape intacte, fiind refăcută chiar de societatea Steaua Română, cu ușoare modificări la acoperișuri. Epoca comunistă n-a alterat-o cu nimic, ultima funcțiune fiind cea de hală pentru oțeluri și lăcătușerie mecanică.

J.2. Fierăria

Indicativ plan studiu	C72-F	
Indicativ cadastral actual	28620-C7	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Ante 1926	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Reparații	
Utilaje la interior	?	

J.3. Cazangeria

Indicativ plan studiu	C72-C
Indicativ cadastral actual	28620-C7
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1926
Datare intervenții ulterioare	1943-44 (adăugare compartiment estic)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

Clădirea a fost ridicată în intervalul 1918-1929 (mai probabil în 1926 ca "polată la atelierul mecanic", unind clădirea principală a Atelierului cu Fierăria). În 1931 aici funcționa Cazangeria. Clădirea a fost extinsă spre est până la zidul de protecție al bateriei Dubbs, în 1943-44. Afectată serios la raidul aerian din mai 1944, a fost imediat refăcută.

J.4. Strungăria și sculăria

Indicativ plan studiu	C77
Indicativ cadastral actual	28620-C10
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1925
Datare intervenții ulterioare	Ante 1936; 1944 (extinderi)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

Strungăria a fost construită în anul 1925 ca anexă a Atelierului mecanic. În intervalul 1931-36, pe latura de NE a Strungăriei a apărut Sculăria, prelungită puțin spre sud în 1944. Clădirea a fost afectată de bombardamente și reparată. Ultimele funcțiuni cunoscute sunt cele de atelier mecanic și spațiu depozitare.

J.5. Biroul Atelierului

Indicativ plan studiu	C78
Indicativ cadastral actual	29239-C1
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1925
Datare intervenții ulterioare	1936 (extindere); 1946 (etajare)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

Clădirea Biroului atelierului de reparațiuni a fost construită în anul 1925 și extinsă în 1936 spre sud; avea inițial regim de înălțime parter. A fost afectată de bombardamentele din august 1943 și mai 1944. A fost refăcută în forma actuală în 1945-46, când i s-a adăugat și etajul. Ultimele funcțiuni cunoscute sunt cele de birouri și ateliere.

J.6. Tâmplărie / Spălător (C76 / CF 28620-C9)

Construcție alipită în 1943-1944 la exteriorul zidului de protecție al bateriei Dubbs. Ultima funcțiune a clădirii a fost aceea de spălător construcții.

J.7. Bazin stație condensare (C79 / CF 29239)

Bazinul stației de condensare este o construcție din perioada comunistă, **omisă la cadastrare**.

J.8. Vestiar și rampă depozitare (C69, C70)

Vestiarul (C69 / azi CF 28620-C4) este o construcție minoră, pentru care nu se cunoaște anul construirii. Rampa depozitare materiale (C70 / azi CF 28620-C5) este o construcție de tip șopron din perioada comunistă, adosată zidului de incintă dinspre strada Hașdeu și deschisă pe latura estică.

J.9. Vestiar (C66 / CF 28620-C1)

Vestiarul este o construcție minoră din perioada comunistă.

J.10. Construcția Macara (C73 / CF 28620-C8)

Este o clădire minoră din perioada comunistă.

J.11. Două cazane (I-2c / CF 28620)

Instalații minore din perioada comunistă, **omise la cadastrare.**

2.2.11. Zona Expediție - Triaj (K)

Rafinăria și-a creat un triaj propriu de cale ferată încă de la fondare, pe linia c.f. Câmpina – Telega. Strâns legată funcțional de acesta și în vecinătatea sa, Secția Expediție era platforma unde veneau produsele finite pentru a fi pregătite pentru încărcare în cisternele cu care se făcea transportul pe calea ferată. Dispusă paralel cu Triajul, Expediția a apărut cel puțin odată cu marea extindere și modernizare din 1904-1906. De-a lungul vremurilor, platforma a trecut prin transformări succesive și cea mai mare parte a ei, depozitarea (magaziile expediției) nu mai există azi în forma originară, fiind mutată după război în construcții noi.

Expediția și triajul. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

K.1. Biroul de expediție

Indicativ plan studiu	C42
Indicativ cadastral actual	21443 (construcție omisă la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1907
Datate intervenții ulterioare	Între 1931 și 1936; 1944 (extinderile sudice)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Expediere produse finite
Utilaje la interior	?

Acolo unde marele canal de conducte ce aprovizionează Expediția traversează aleea principală din rafinărie pe sub grătarele metalice, se păstrează două componente istorice ale Expediției cisternelor, din perioada antebelică. Prima este o rămășiță din biroul Expediției, identificabilă prin fațada albă cu ferestre boltite. Biroul fusese construit în jurul anului 1907 lângă liniile CF, dar cea mai mare parte a lui a dispărut la bombardamente. Capătul estic, rămas azi, a avut două extinderi succesive. Odinioară, pe clădire se aflau și rezervoare.

K.2. Platforma cazanelor de expediție

Indicativ plan studiu	C42-O/22...O/25, C42-Z
Indicativ cadastral actual	21443 (rezervoare omise la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1916
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Rezervoare
Flux tehnologic	Expediere produse finite
Utilaje la interior	-

Imediat la est de biroul expediției se află patru rezervoare ridicate la înălțime pe un schelet metalic – acestea datează și ele, din câte se pare, dinaintea anului 1916, supraviețuind ambelor conflagrații mondiale. Din această zonă se alimentau direct, prin conducte speciale, cisternele trase pe linia ferată adiacentă.

K.3. Atelierul de revizie cazane

Indicativ plan studiu	C43
Indicativ cadastral actual	21443 (construcție omisă la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1927
Datare intervenții ulterioare	Între 1941 și 1943 (extindere spre E)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Reparații
Utilaje la interior	?

K.4. Triajul c.f.: Șinele cu macazuri și semnale / Conductele de încărcare / Stâlpii de iluminat + rampa de încărcare + cântarul-bască

Indicativ plan studiu	T-SMS/T-CI/T-SI + C156 + C126
Indicativ cadastral actual	30003, 30004 (T - structuri omise la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Ante 1927 (stâlpii cel puțin)
Datare intervenții ulterioare	Perioada comunistă (modernizări, înlocuiri)
Tipologie	Instalații (structuri feroviare și urbanistice)
Flux tehnologic	Expediere produse finite
Utilaje la interior	-

Triajul rafinăriei a fost creat pe linia de cale ferată Câmpina-Telega încă de la fondarea rafinăriei. Triajul propriu-zis (T) cuprinde, ca și construcții/instalații, pe lângă șinele c.f. cu macazuri și semnalizări (T-SMS), și rețeaua de încărcare a cisternelor (T-CI) și cea de iluminat (T-SI). Acestea păstrează elemente interbelice (sau chiar antebelice – cazul stâlpilor de iluminat în stil Art-Nouveau), dar sunt cu toate complet omise la cadastrare. Lor li se adaugă două elemente cadastrate, aflate între linii: rampa de încărcare (C156 / CF 30004-C3) și cântarul-bască (CF 30004-C1).

K.5. Remiză locomotive (C134 / CF 30004-C2)

Remiza de locomotive, clădire esențială a Triajului, a trebuit reconstruită după război, fiind distrusă de bombardamente.

K.6. Cabină poartă linii c.f. (C125 / CF 21443-C7)

Cabina porții de acces din Expediție către Triaj – perioada comunistă.

K.7. Demineralizarea apei: corp principal

Indicativ plan studiu	C34
Indicativ cadastral actual	21439-C2
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1995
Datate intervenții ulterioare	
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Auxiliare
Utilaje la interior	?

Stația de demineralizare a apei a fost construită în 1995 pe locul magaziei de expediție, distrusă în război. Este formată din două corpuri de clădire: C34 este cel principal – o clădire cu trei nivele. Este cea mai importantă construcție a rafinăriei realizată în perioada postcomunistă.

K.8. Demineralizarea: corp secundar (C36) + rezervoare (C36-1...4)

Corpul secundar al Demineralizării (1995) se află la est de cel principal (azi CF 21439-C4); în spatele acestuia, spre Triaș, sunt patru rezervoare **omise la cadastrare** (pe parcela CF 21439). *Vezi foto de la K.7.*

K.9. Rezervoare demineralizare nord (C34-R1, C34-R2)

Două rezervoare aflate între clădirea principală a Demineralizării și rampa de încărcare bitum, au fost **omise la cadastrare** (parcela CF 21439).

K.10. Rezervoare demineralizare sud (C35-1...8 / CF 21439-C3)

Opt rezervoare (6+2) ridicate la 1995 în fața clădirii principale a Demineralizării, de care aparțin.

K.11. Instalația de ape reziduale (C37, C38, C39, C40, C41)

În fața biroului instalației (C40 / azi CF 21443-C4) se desfășoară, de la stânga la dreapta, anexe ale acesteia: bazin (C37 / azi CF 21443-C1), casă pompe (C38 / azi CF 21443-C2), bazin (C39 / azi CF 21443-C3) și buncăr de var (C41 / azi CF 21443/C5). Instalația a fost realizată în anul 1968, pe locul unor rezervoare distruse la bombardamentul din 1943.

K.12. Anexe Expediție (RE/ CF 21443 + C44/ CF 21443-C6)

În estul platformei Expediției se află construcții minore din perioada comunistă: un rezervor (RE) care a fost **omis la cadastrare**, precum și o casă PSI (C44) ce are alături un stâlp-instalație.

K.13. Rampă încărcare bitum (C33 / CF 21439-C1)

Platformă de încărcare din perioada comunistă (post 1961).

2.2.12. Platforma instalației de bitum (L)

Aflată în partea centrală a rafinăriei, pe locul ei au existat începând cu 1904 instalațiile fabricii de asfalt și smoală (către N) și ale bateriei de distilare Stratford (către S) – ultima amplu re tehnologizată în 1927. Cele două instalații, dominate de unul dintre cele trei mari coșuri de zid ale rafinăriei, au făcut loc în 1962 altor noi instalații; coșul a fost primul dintre cele istorice (de cărămidă) ale rafinăriei la care s-a renunțat, încă din anii '60. În colțul de E al zonei este foarte posibil să se păstreze în subteran (locul este viran) fosta cuvă a rezervoarelor de recepție ce țineau de bateria Stratford – bazin de beton realizat la 1905, ce conținea 20 de rezervoare (trebuie verificată existența urmelor acestora în pământ).

Platforma instalației Bitum. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

L.1. Casele de scurgere / distribuție

Indicativ plan studiu	C103
Indicativ cadastral actual	32126-C12
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	Cca 1905
Datare intervenții ulterioare	Post 1962 (modificare acoperiș)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Bitum
Utilaje la interior	?

Clădirea de mici dimensiuni, cu o amprentă la sol alungită, a fost ridicată din cărămidă, cu acoperiș boltit (semi-cilindric), în stilul specific industrial „Fin de siècle”. Făcea parte inițial din platforma Distilației de uleiuri, pusă în funcțiune pe 14 iunie 1906. Prima funcțiune a clădirii, compartimentată în trei încăperi, era aceea de „case de scurgere” (conform unui plan românesc din 1908) sau de distribuție (dacă traducem termenul din versiunea germană a planului). Deja din vremea Primului Război Mondial, în clădire se aflau receptoare de ulei (în mijloc) și pompe (la capete). Pe la 1930, clădirea a devenit casa de recepție și de pompe a noii fabrici de asphalt. După 1962, clădirea și-a pierdut acoperișul boltit, care a fost înlocuit cu unul de tip terasă. Vecinătățile clădirii s-au schimbat radical de-a lungul timpului, în prezent fiind înconjurată de construcții ale instalației de bitum, apărute în 1961-62. De atunci, mica clădire a găzduit vestiarul și casa de pompe a instalației de bitum.

L.2. Rezervoarele de asphalt (As-1, As-2)

Indicativ plan studiu	As-1, As-2	
Indicativ cadastral actual	32126 (rez. omise la cadastrare)	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1930	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Rezervoare	
Flux tehnologic	Depozitare produse finite	
Utilaje la interior	-	

Cele două rezervoare de asphalt (capacitate 5 vagoane fiecare) sunt, împreună cu casa de recepție și pompe, ultimii martori rămași din ansamblul Fabricii de asphalt, existentă între 1930 și 1962.

L.3. Coloanele instalației de bitum

În anul 1962, Bateria de distilație discontinuă Stratford (care data de la 1927, cu unele utilaje din 1905) a fost înlocuită de Instalația de bitum. La construirea acesteia s-au refolosit elemente ale bateriei Stratford. Principala componentă a noii instalații este ansamblul celor trei coloane de distilare.

Indicativ plan studiu	C108	
Indicativ cadastral actual	32126-C14	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1962	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Instalație	
Flux tehnologic	Bitum	
Utilaje la interior	-	

L.4. Coloana de spălare gaze + rezervor gaze (C103-B-C, C103-B-R / CF 32126)

Instalații post 1962 ale Platformei Bitum, ambele **omise la cadastrare**.

L.5. Cuptorul instalației de bitum (C108-Cp / CF 32126)

La vest de coloanele instalației de bitum se află cuptorul instalației (cca 1962), **omis la cadastrare**.

L.6. Rezervoarele de bitum (C105 / CF 32126-C13)

Rezervoarele de bitum au fost instalate după 1962.

L.7. Hală terase bitum (C102 / CF 32126)

Construcție tip șopron din perioada comunistă (datare posibilă 1966). **Omisă la cadastrare**.

L.8. Colector instalație tratare (C101 / CF 32126-C11)

Construcție tehnologică postbelică.

L.9. Birouri și grup social (C109 / CF 32126-C15)

Clădirea a fost ridicată în epoca postbelică. Ultimele funcțiuni cunoscute sunt cele de birouri și grup social.

L.10. Rezervoare lângă coloanele bitum (C103-R1...3)

Dintre cele trei rezervoare de epocă comunistă, C103-R1 (singurul în poziție verticală – azi pe parcela CF 32126) a fost **omis la cadastrare**. Celelalte două sunt incluse în nr.cad. actual CF 32126-C14.

2.2.13. Zona administrativ-tehnică nouă (M)

La stânga porții principale de acces s-au preluat în 1904 case preexistente ale localnicilor. În areal au fost multă vreme doar locuințe de serviciu și birouri, aceasta fiind practic zona-vitrină a rafinăriei, cu construcțiile orientate spre artera publică de la sud (azi Calea Doftanei). Între războaie au început să apară și clădiri tehnologice, constituindu-se treptat în anii '40 un mic front stradal de construcții moderniste (în prezent primele cazuri de conversii funcționale din rafinărie). Lângă poartă se ridicase și o clădire monumentală cu etaj pentru birouri, dar războiul a afectat-o și a trebuit redusă drastic. În perioada comunistă, s-a deschis prin această zonă un acces secundar, mai mult tehnologic.

Zona administrativ-tehnică nouă. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

M.1. Biroul administrativ și Direcțiunea

Indicativ plan studiu	C121
Indicativ cadastral actual	28625-C8
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Boceanu
Anul/perioada construirii	1942-43
Datare intervenții ulterioare	1944-45 (refacere cu modificări)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Administrativ
Utilaje la interior	?

Clădirea Biroului administrativ și a Direcțiunii a fost ridicată pe locul a două construcții anterioare (una la sud, datând din 1900 și care adăpostise biroul agenților de control și garaje, și una la nord, datând din 1920 și care avusese funcțiunea de birou și centrală telefonică).

În 1942-1943, cele două clădiri au fost înlocuite de alte două corpuri de clădire, după planurile arh. Ion Boceanu. Corpul nordic avea regim de înălțime parter și îngloba fosta centrală telefonică, în timp ce corpul sudic era cu totul nou și avea etaj, având un aspect monumental. Clădirea în forma sa actuală a apărut ca urmare a refacerii de după bombardamentele din mai 1944. Atunci s-a optat pentru o extindere care să unească cele două corpuri, rezultând o clădire în formă de U, cu regim de înălțime parter (s-a renunțat la etajul aripii sudice). Clădirea și-a păstrat de atunci funcțiunea de birouri.

M.2. Casa de transformator cu zid de incintă

Indicativ plan studiu	C110 + C110-Z	
Indicativ cadastral actual	28625-C1	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1924; 1941-42 (zidul)	
Datare intervenții ulterioare	Post 1948 (adosare la V)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Alimentare energie electrică	
Utilaje la interior	?	

M.3. Adăpostul antiaerian

Indicativ plan studiu	C115	
Indicativ cadastral actual	28625-C5	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1939	
Datare intervenții ulterioare	1941 (moderniz.); post 1965 (conversie)	
Tipologie	Bazin	
Flux tehnologic	Auxiliare	
Utilaje la interior	-	

Construit inițial înainte de al Doilea Război Mondial sub forma unei tranșee acoperite, în serpentine, având o capacitate de 55 persoane. Adăpostul era destinat protecției, în caz de explozii, pentru lucrătorii secțiilor din apropiere: bateria cu vid, bateria Stratford, laboratorul secției III, fabrica de smoală și casa de pompe a secției I.

Rafinăria deținea în 1939 opt asemenea adăposturi, cu capacități variabile (între 10 și 160 persoane). După intrarea României în al doilea război mondial, structura de tip tranșee a fost transformată într-un adăpost betonat de plan dreptunghiular, compartimentat, în contextul în care apăruse pericolul bombardamentelor aeriene.

A fost transformat într-un bazin, cu funcțiunea de separator de mîl (Separatorul de mîl nr.1) printr-un proiect al I.P.I.P. Ploiești, în anii 1965-1968, devenind parte din instalația de ape reziduale. Este practic singurul adăpost antiaerian separat de clădiri, care s-a mai păstrat până azi în rafinărie.

M.4. Baia lucrătorilor

Indicativ plan studiu	C112	
Indicativ cadastral actual	28626-C1	
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Pleșea	
Anul/perioada construirii	1942	
Datare intervenții ulterioare	2020 (renovare – conversie)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Auxiliare	
Utilaje la interior	-	

Baia lucrătorilor a fost construită în 1942, după proiectul arh. Ion Pleșea. Ultimele funcțiuni cunoscute ale clădirii din perioada funcționării rafinăriei au fost cele de arhivă, baie și spălătorie. După dezmembrarea juridică de platforma rafinăriei și înstrăinare, clădirea a beneficiat de o conversie funcțională recentă, în prezent găzduind servicii medicale.

M.5. Garajele

Indicativ plan studiu	C116
Indicativ cadastral actual	28626-C2
Proiectant/Constructor	Arh. Ion Boceanu
Anul/perioada construirii	1942 (V); 1946 (E)
Datare intervenții ulterioare	Post 1948 (mică extindere la E); 2020 (renovare – conversie)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Expediție
Utilaje la interior	-

Garajele au fost ridicate în 1942 (cele patru boxe vestice – proiectate de arh. Ion Boceanu) și 1946 (următoarele trei boxe spre est), parțial pe locul cantinei lucrătorilor, distrusă de bombardamentele din vara anului 1944. Încăperea de la capătul estic a fost apoi lungită pe lățimea clădirii în perioada comunistă. De-a lungul timpului, în clădire a fost și atelier service, ultima funcțiune din cadrul rafinăriei fiind aceea de clădire transport rutier. După dezmembrarea juridică de platforma rafinăriei și înstrăinare, clădirea a beneficiat de o conversie funcțională recentă, în prezent găzduind diverse servicii (preponderent comerciale).

M.6. Ateliere service (C117 / CF 28626-C3 + C118 / CF 28626-C4)

Atelierele service au fost construite la est de garaje, ocupând parțial fostul amplasament al cantinei lucrătorilor, demolată după bombardamentele din vara anului 1944. Ultimele funcțiuni din cadrul rafinăriei ale celor două clădiri minore din perioada comunistă au fost chioșc de pâine (C117) și cabină poartă (C118), în prezent funcționând acolo o vulcanizare.

M.7. Instalație cântar auto (C119, C120)

Cuprinde cabina cântarului (C119 / azi CF 28625-C6) și cântarul-bască de la poarta secundară din Calea Doftanei (C120 / CF 28625-C7).

M.8. Tub de fontă (C110-T / CF 21441)

Utilaj fix minor, datat ante 1944. **Omis la cadastrare.**

M.9. Platformă tehnologică (C114 / CF 28625-C4)

Instalație din perioada comunistă.

M.10. Remiză PSI și Tablou Vortoil (C111, C113)

Instalații din perioada postbelică. CF 28625-C2 și CF 28625-C3.

2.2.14. Platforma distilării atmosferice și în vid (N)

În această zonă, inițial mai aerisită, se găsea la început doar o construcție mai mare - cantina rafinăriei. După primul război mondial, zona a fost densificată, fiind ocupată de noile baterii de distilare după sistemele „Allan” și „Dubbs” – instalații moderne, cu echipament anglo-american. Ambele aveau parcurile proprii de rezervoare, și în premieră aici s-a înconjurat o platformă cu ziduri masive de protecție, ca de cetate, pentru reducerea pagubelor în cazul exploziilor. Fiind afectată în urma bombardamentelor, zona avea să treacă prin mari transformări în anii '60, când aici s-au ridicat noile coloane D.A.V. (de distilare atmosferică și în vid), în cea mai amplă modernizare din perioada comunistă – atunci, platforma a devenit mândria rafinăriei.

Platforma D.A.V. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

N.1. Unitatea III a bateriei Dubbs

Indicativ plan studiu	C62-Du.III	
Indicativ cadastral actual	32126-C6	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	Cca 1930	
Datare intervenții ulterioare	1961 (retehnologizare)	
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol	
Utilaje la interior	?	

Este singura instalație rămasă din bateria de crackare a păcurii pe sistem „Dubbs” (1927) - ce funcționa inițial pe cocs, fiind curând adaptată la flashing. La modernizarea din 1961, a fost integrată prin conversie în noua instalație de distilare în vid din cadrul platformei D.A.V.; este așadar reprezentativă pentru evoluția economicoasă a rafinăriei.

N.2. Casa de recepție a bateriei Dubbs

Indicativ plan studiu	C65	
Indicativ cadastral actual	32126-C7	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1927	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol	
Utilaje la interior	?	

N.3. Zidul de protecție al bateriei Dubbs – fragment

Indicativ plan studiu	Du-Z-1, Du-Z-2
Indicativ cadastral actual	32126 (construcție omisă la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1927 (Du-Z-1) / Interval 1936-1943 (Du-Z-2)
Datare intervenții ulterioare	Ante 1943; Post 1948 (supraînălțări)
Tipologie	Zid
Flux tehnologic	Protecție împotriva propagării incendiilor
Utilaje la interior	-

Zidul de protecție al bateriei Dubbs a fost ridicat în două etape: segmentul nordic, în linie dreaptă, a fost construit în 1927 (Du-Z-1, ca zid al bateriei propriu-zise), restul zidului (Du-Z-2, ca zid al parcului de rezervoare) fiind construit înainte de 1939.

N.4. Casa de pompe a instalației Reforming

Indicativ plan studiu	C61	
Indicativ cadastral actual	32126-C5	
Proiectant/Constructor		
Anul/perioada construirii	1936	
Datare intervenții ulterioare		
Tipologie	Clădire	
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol	
Utilaje la interior	?	

Construită în 1933-1936, clădirea găzduia pompe de ulei și ținea de instalația Reforming din bateria Dubbs, după 1961 devenind prin conversie casa de pompe a platformei D.A.V.

N.5. Instalația de distilare în vid (D.V.)

Indicativ plan studiu	C62, C64
Indicativ cadastral actual	32126-C6, 20604-C1 (parțial), 20604-C2
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1961 (refolosind instalația anterioară)
Datare intervenții ulterioare	1993 (modernizare)
Tipologie	Instalație
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol
Utilaje la interior	-

Unitatea de distilare în vid a platformei D.A.V. a fost ridicată în 1961 de către ISCM Brazi. La construirea ei s-au refolosit profile metalice, armături și conducte din vechea instalație aflată pe acel loc, bateria Dubbs (1927) – fiind înglobată chiar una dintre unitățile de crackare a acesteia. Instalația include un coș metalic înalt. **Cadastrată defectuos în CF 20604.**

N.6. Instalația de distilare atmosferică (D.A.)

Indicativ plan studiu	C60
Indicativ cadastral actual	32126-C4 (porțiuni omise la cadastrare)
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1961 (refolosind instalația anterioară)
Datare intervenții ulterioare	1993 (modernizare)
Tipologie	Instalație
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol
Utilaje la interior	-

Unitatea de distilare atmosferică a platformei D.A.V. a fost ridicată în 1961 de către ISCM Brazi. La construirea ei s-au refolosit profile metalice, armături și conducte din vechile instalații aflate pe acel loc - bateria Dubbs cu instalația Reforming (1927-1936). Include un coș metalic.

N.7. Turnul de răcire al platformei D.A.V.

Indicativ plan studiu	C80
Indicativ cadastral actual	29252-C1
Proiectant/Constructor	Colectiv de ingineri / constructor ISCM Brazi
Anul/perioada construirii	1962
Datare intervenții ulterioare	1997 (modernizări)
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol
Utilaje la interior	-

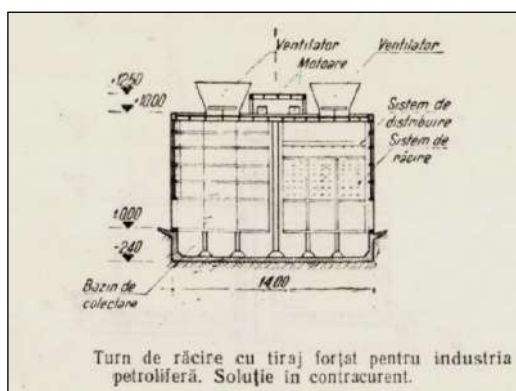
Primul mare turn de răcire din rafinărie a fost construit în 1937 în apropierea amplasamentului turnului de răcire de astăzi, și deservea bateria Dubbs. Era o structură din lemn de 20m înălțime și amprentă la sol de 7m x 15m, cu un bazin din beton pentru o capacitate de lucru de 500 vagoane / zi. Sistemul de răcire a apei includea și o casă de pompe subterană care adăpostea două pompe centrifugale de 20 vagoane / oră, cuplate cu câte un motor electric, o conductă de împingere și o conductă de scurgere. A fost distrus de bombardamentul din 1943 și refăcut identic în 1945 – *vezi foto de epocă în cap.2.1*. După înlocuirea bateriei Dubbs cu platforma D.A.V. în

1961, s-a construit alături un turn modern, din beton, cu tiraj forțat (*foto alăturat, cca 1966*), renunțându-se totodată la cel istoric.

În contextul noii politici de stat care viza tipizarea și prefabricarea în arhitectură, IPCT în colaborare cu ISPE începuse încă din 1956 cercetarea în vederea proiectării de turnuri de răcire cu tiraj forțat pentru industria petrolieră. Proiectul-tip folosit probabil și la construirea turnului de răcire de la rafinăria din Câmpina a fost întocmit de inginerii I. Finkelstein, A. Scarlat și C. Moțoiu, în colaborare cu inginerul P. Vernescu și cu consilierea profesorului M. Hanganu. Era propusă în premieră o soluție tehnologică în contracurent. Structural, soluția adoptată presupunea utilizarea a șapte tipuri de elemente prefabricate principale și două tipuri de elemente prefabricate secundare cu îmbinări prin sudură și monolitizările corespunzătoare. Construcția era proiectată să reziste la un cutremur de 8 grade. Răcirea apei se putea face în sistem prin picurare sau în sistem pelicular. Elementele de beton și metal care intrau în contact cu apa erau prevăzute cu protecție specială.

Noul turn de răcire construit la Câmpina avea două celule realizate din prefabricate (*vezi secțiune în imaginea alăturată, 1958*), un bazin de colectare din beton monolit, patru ventilatoare acționate de câte un motor și amplasate pe clădire prin intermediul unor cilindri de cauciuc vibro-izolatori. Turnul funcționa în sistem de răcire prin picurare,

cu panouri perforate din lemn, obținându-se o diferență de temperatură de 20 grade Celsius, de la 45 la 25 grade, la o temperatură exterioară de 30 grade Celsius¹. Turnul de răcire este una dintre construcțiile care nu sunt afectate de poluarea cu hidrocarburi, deoarece a funcționat strict cu apă epurată, iar produsele petroliere erau răcite în instalațiile în care se realiza prelucrarea lor.

¹ Revista construcțiilor și a materialelor de construcții, nr.2/1958, p.91-92 (cu fig.8).

Turnul de răcire al platformei D.A.V. în prezent.

Surse: foto Angela Dumitrescu (2017) / [youtube.com/@oglindacampina](https://www.youtube.com/@oglindacampina) (2022)

Construcția are un volum masiv și plan pătrat cu latura de 18m, fiind un paralelipiped cu o suprafață construită de 354mp și o înălțime de peste 10m. Fațadele casetate sunt formate dintr-un caroiaj structural din stâlpi și grinzi de beton armat, cu închideri opace. Deasupra se remarcă cele patru elemente constructive în formă de trunchi de con cu baza mică în jos, în care sunt montate ventilatoarele. Se poate spune că turnul se realizează curentului utilitarist al arhitecturii realist-socialiste.

N.8. Anexele turnului de răcire (C81, C82, C83, C84, C85)

Aceste anexe (ridicate ante 1964) sunt: separatorul de produs petrolier (C82 / CF 29252-C3), două magazii (C81 / CF 29252-C2; C84 / CF 29252-C5), cuva de pompe apă (C83 / CF 29252-C4) și un adăpost (C85 / CF 29252-C6).

Trebuie menționat aici că separatorul și cuva folosesc o parte din fostul bazin interbelic al marilor rezervoare îngropate ce țineau de bateriile Allan și Dubbs; bazinul a fost probabil umplut parțial la construirea răcitorului, însă e posibil ca resturi din rezervoare să se găsească încă sub pământ, în zonele virane de la vestul, nordul și estul răcitorului.

N.9. Parc rezervoare D.A. (C86-1, C86-2 / CF 29253-C1)

Cele două rezervoare care deserveau instalația D.A. au fost ridicate înainte de anul 1968. Rezervorul dinspre gardul exterior al rafinăriei poartă inscripția „Steaua Română”, montată în secolul nostru.

Terenul gol de la V poate ascunde fundațiile clădirii rectificației atmosferice din bateria „Allan” (1926).

N.10. Instalație desalinare (C63 / CF 20604-C1 parțial)

Instalația de desalinare a fost construită în 1998.

N.11. Platformă tehnologică (C74 / CF 32126-C8)

Construcții ce au apărut în perioada comunistă pe locul fostului parc de rezervoare al bateriei Dubbs, ca parte a platformei DAV.

N.12. Rezervor D.V. (C75 / CF 32126-C9)

Apărut în perioada comunistă.

N.13. Post trafo (C59 / CF 32126-C3)

Post trafo construit post 1961 ca parte a platformei DAV.

2.2.15. Platforma auto (O)

Ultima zonă funcțională este azi foarte aerisită, în urma recentelor desființări ale unor instalații noi, dar și a demolărilor de la începutul secolului. Aici s-a aflat prima mare baterie de distilație a rafinăriei, care a fost mărită progresiv de la 1897 până în 1908; avea să fie demontată în 1939-1940 pentru a fi înlocuită cu o instalație modernă de distilare combinată, a cărei clădire a rămas azi singura construcție istorică a zonei. S-au mai aflat aici și monumentala hală a rectificației de benzină (1905-2005) precum și fabrica de butoaie metalice (1927-2005).

Platforma auto. Sursa: captură Google (vedere oblică dinspre S)

O.1. Casa de pompe DAV-Brunn

Indicativ plan studiu	C123, C124
Indicativ cadastral actual	32126-C16
Proiectant/Constructor	
Anul/perioada construirii	1944
Datare intervenții ulterioare	
Tipologie	Clădire
Flux tehnologic	Benzină / Motorină / Petrol + Expediție
Utilaje la interior	?

Casa de pompe a instalației de distilare atmosferică și în vid (D.A.V.) „Brunn” a fost construită în 1943-44, din beton, cu regim parter, pe o suprafață mare, cu mai multe compartimente. Era necesară adăpostirii utilajelor pentru noua baterie de distilație combinată (atmosferică și în vid) – o premieră la acel moment. Construcția înlocuia spectaculoasa baterie de

distilație primă (ulterior deshidratare) a țițeiului, care fusese prima instalație a rafinăriei (1897). Clădirea este martorul ultimei mari re tehnologizări dinainte de naționalizare, dar și al colaborării cu Germania nazistă, de unde s-a importat bateria de distilație. Ultimele funcțiuni cunoscute: magazie de materiale (C123) și garaje auto (C124).

O.2. Rampă încărcare auto (C154 / CF 32126)

Structură realizată în perioada comunistă, **omisă la cadastrare**. Era locul principal de încărcare al autocisternelor ce ieșeau din rafinărie.

O.3. Instalația de hidrofinare (~~IH~~ / CF 32126, CF 21442)

Cea mai nouă instalație a rafinăriei, construcție nefinalizată și **omisă la cadastrare**. Desființată în etape, în perioada 2023-2024.

O.4. Baracă echipamente hidrofinare (~~BEH~~ / CF 32126)

Construcție recentă, în nordul zonei, **omisă la cadastrare**. Eliminată în anul 2024.

O.5. Baracă personal hidrofinare (BPH / CF 32126)

Construcție recentă ridicată pe locul fostei fabrici de butoaie (C104 în 1999), **omisă la cadastrare**. Eliminată în anul 2024.

2.2.16. Canalele de conducte

Platformele sunt interconectate, afară de rețeaua de conducte supraterrane, de **un sistem de mari canale betonate pentru conducte**, care pornește de la Casa centrală de pompe (CF 21443-C10) în trei direcții: către nord direct spre Grădina de rezervoare; către vest, trecând prin Parcul de rezervoare-depozit, mai departe spre Grădina de rezervoare (ambele canale subtraversează calea ferată și continuă în subteran în Grădina de rezervoare); spre est, traversând sudul rafinării până la platformele Distilației atmosferice și Distilației în vid. Așadar aceste canale se găsesc în zonele funcționale A, K, F, B, C, O, M, I și N. Ele **datează dinaintea primului război mondial** și sunt așadar un martor al anilor de faimă a rafinării. Traseul lor arată locul esențial pe care îl ocupau în fluxul tehnologic atât Casa centrală de pompe, cât și cele două zone principale de activitate ale rafinării: cea de prelucrare (platformele de distilare) și cea de depozitare (marile rezervoare).

În epoca interbelică s-a adăugat un alt canal de conducte în partea nordică a rafinării, care conecta Rafinația uleiurilor de Expediție (traversând deci zonele funcționale G, D, O și K). **Toate aceste canale au fost omise la cadastrare.**

2.2.17. Stâlpii vechi de iluminat

În zonele funcționale B (nucleul inițial al rafinării), K (triajul rafinării), J (la marginea de vest) și G (Rafinația de uleiuri) s-au păstrat 15 stâlpi metalici pentru sistemul de iluminat, în stil art-nouveau, azi nefuncționali, care datează cel mai probabil dinaintea primului război mondial, fiind o mărturie importantă, autentică și pitorească. **Ei sunt deasemenea foarte vulnerabili, fiind complet omiși la cadastrare.**

* * *

După cum se poate constata comparând vechimea acestor componente, aproape toate cele 15 zone includ și elemente deja centenare, păstrate din cele două epoci antebelice ale capitalului străin – practic epoca de faimă internațională a rafinării. Ultimele trei zone conțin doar mărturii mai noi de Primul Război Mondial, însă ceea ce este semnificativ e faptul că niciuna dintre cele 15 zone nu deține strict elemente numai din ultimele două epoci (de după naționalizarea comunistă).

III. EVALUAREA GLOBALĂ

3.1. PRINCIPII

O etapă esențială pentru gestionarea viitoare responsabilă a rafinării de la Câmpina este procedura de evaluare a resursei culturale, ce are rolul de a identifica toate construcțiile și elementele de amenajare semnificative pentru identitatea orașului. Situl analizat are o încărcătură simbolică deosebită nu doar pentru comunitatea locală, ci și pentru întreaga societate românească. De aceea, integrarea în programele viitoare de amenajare urbanistică a tuturor valorilor acestui ansamblu ar fi un gest necesar, impus de nevoile reale de dezvoltare în spirit durabil, cu gândul la generațiile care vor avea nevoie de aceste valori mai ales ca resursă economică¹.

Patrimoniul industrial este definit la nivel internațional² ca „mărturiile culturii industriale care au semnificație istorică, tehnologică, socială, arhitecturală și științifică”. Mai mult, activitățile a căror mărturie este acest tip de patrimoniu, continuă să aibe consecințe istorice profunde, influențând (direct sau indirect) viața și evoluția socio-economică a societății. Acest tip de patrimoniu, deși necesită, prin natura sa, criterii de evaluare specifice, nu are până în prezent stabilite asemenea criterii în legislația actuală. De aceea, pentru evaluarea resursei culturale vom recurge, cu adaptările necesare, la cele patru criterii de evaluare stabilite de *Normele Metodologice* aprobate prin Ordinul Ministerului Culturii nr. 2260/2008 cu actualizările legislative la zi – acordând în consecință calificativele respective.

Realizarea unei evaluări cât mai complete și obiective trebuie să țină însă cont în prealabil de câteva principii specifice care se aplică atât în cazul patrimoniului industrial pe de o parte, cât și în cazul ansamblurilor complexe, cu elemente constitutive coerente, pe de altă parte.

* Industria de prelucrare a petrolului este una a cărei evoluție depinde în bună măsură de resursele de hidrocarburi, care sunt epuizabile și neregenerabile. Așadar, pe măsură ce zăcămintele se vor epuiza și petrolul va deveni tot mai rar pe plan mondial, și **obiectivele industriale petroliere se vor împuțina – ceea ce va face ca valoarea lor de patrimoniu să crească invers proporțional cu reducerea lor numerică. Generațiile viitoare vor prețui**

¹ În acest sens, menționăm concluziile raportului UE „Patrimoniul cultural contează pentru Europa (CHCfE)” publicat în 2015 (www.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope), care arată - conform unei cercetări la nivelul Uniunii Europene – că sectorul de activitate dedicat moștenirii culturale crează în medie, pentru fiecare loc de muncă direct, alte 27 locuri de muncă indirecte - cu mult mai mult decât alte ramuri productive ale economiei.

² Conform Cartei Patrimoniului Industrial, adoptată în 2003 de Comitetul Internațional pentru Conservarea Patrimoniului Industrial (TICCIH).

rafinăriile, schelele și mărturiile industriei petroliere cu mult mai mult decât o facem astăzi noi. De aceea, evaluarea culturală responsabilă a unui asemenea ansamblu industrial trebuie să țină seama de această perspectivă – cu atât mai mult cu cât industria de prelucrare petrolieră este prin definiție una în permanentă înnoire, care nu păstrează de obicei elemente istorice. Totodată, evaluarea noastră va avea în vedere și faptul că, deși România a fost un actor de prim rang în istoria petrolului mondial, **deocamdată statul român nu protejează juridic niciun element de patrimoniu industrial petrolier**³, care ar putea fi emblematic pentru identitatea națională.

* Un alt principiu care stă la baza evaluărilor noastre este acela conform căruia **valoarea unui ansamblu coerent este întotdeauna mai mare decât suma valorilor individuale ale elementelor sale componente**. De aceea, în cele ce urmează mai importantă este nu atât evaluarea individuală a construcțiilor și instalațiilor rafinăriei, cât evaluarea acesteia ca ansamblu.

* După cum am constatat în concluzia analizei componentelor (cap. II), construcțiile și instalațiile rafinăriei provin din toate epocile traversate de aceasta și din toate etapele fluxului tehnologic de prelucrare. De aceea, din respectarea principiului de mai sus (al valorii de ansamblu) decurge și **necesitatea ca absolut fiecare etapă cronologică din evoluția rafinăriei, precum și fiecare secție de flux tehnologic, să fie reprezentate cel puțin de câte un element care să fie propus pentru protecție**. În caz contrar, dacă s-ar ignora vreuna dintre epocile devenirii rafinăriei sau vreuna dintre etapele fluxului tehnologic, ar avea de suferit și valoarea de ansamblu prin această descompletare. Aplicarea în evaluare a acestui principiu respectă și memoria locului, în cele mai multe cazuri funcțiunile instalațiilor și clădirilor menținându-se pe aceleași areale, chiar dacă în decursul timpului au avut loc retehnologizări, transformări, înlocuiri.

* Nu în ultimul rând, atragem atenția că **evaluările clădirilor trebuie completate de evaluarea patrimoniului mobil** aflat la interiorul lor, care deocamdată nu ne-a fost accesibil în cele mai multe cazuri⁴. **Rămâne o**

³ Cu excepția minei de petrol de la Sărata Monteoru (1874); așadar, nu sunt reprezentate nici industria propriu-zisă și nici zona petrolieră exponențială a României – Prahova.

⁴ Menționăm aici ca existente încă în interiorul rafinăriei doar câteva dintre utilajele cele mai vechi: presele de filtrat parafina (aflate în clădirea Fabricii de parafină, unele dintre ele datând chiar din epoca supremației mondiale a rafinăriei, fiind utilizate așadar mai bine de un secol); presele pentru forma finală (aflate în clădirea Rafinației de parafină, lângă liniile ferate); pompele de vid (aflate în clădirea proprie din cadrul platformei Instalației de distilare în vid – D.V.1); turbinele Brown Boveri din Casa Cazanelor (uzina electrică – *vezi foto*); compresoarele de amoniac (aflate în Casa de mașini a fabricii de parafină).

necesitate inventarierea și analiza exhaustivă combinată, a patrimoniului imobil împreună cu cel mobil, pentru a se putea ajunge la o evaluare cu adevărat completă și corectă.

Turbină Brown Boveri din anii '30, ce a funcționat până aproape de închiderea rafinăriei, păstrată in situ și în prezent. Foto Mihail Neagu

Propunerea includerii pe Lista Monumentelor Istorice a rafinăriei „Steaua Română” din Câmpina, cu anumite componente valoroase, a fost făcută inițial în anii 2002-2004, de către specialiștii în patrimoniu ce realizau *Documentația pentru avizul Ministerului Culturii și Cultelor* (avizată cu nr.156/DU/2006), aferentă P.U.G. (în vigoare din 2010/2013). La vremea aceea, au fost propuse spre clasare „o serie de rezervoare din metal nituite și instalații de prelucrare”, precum și „hale industriale (...) care au fost ridicate la începutul secolului al XX-lea” – adică practic rafinăria în ansamblu, cu toate cele trei tipuri principale de construcții ale sale: rezervoare / instalații / clădiri. Se aprecia că acestea „reprezintă obiective valoroase ilustrând etape importante ale evoluției industriei și tehnologiei prelucrării petrolului din România și Europa”⁵.

*

Evaluările ce urmează se regăsesc și în rubrica *Criterii de evaluare globală* din Fișele analitice de inventariere (FAI-M) care sunt incluse în dosarul separat, depus odată cu prezentul studiu, și intitulat *Rafinăria „Steaua Română” din Câmpina. Documentația tehnică pentru dosarul de clasare în Lista Monumentelor Istorice*.

⁵ SC Consproiect SA Ploiești, *PUG municipiul Câmpina. Documentație obținere aviz CNMI*. Memoriul cu propunerile de noi monumente era semnat de arh. Călin Hoinărescu.

3.2. EVALUAREA PE COMPONENTE

Rafinăria „Steaua Română” este în prezent un ansamblu unitar, cu multiple relații de interdependență între componentele sale, pe diverse paliere – atât între zonele funcționale pe care le-am stabilit pentru a-i face mai facilă analiza, cât și între diversele construcții care le compun (peste 370 obiecte pe care le-am grupat în 177 poziții + canalele pentru conducte și 15 stâlpi). De altfel, **principiul evitării descompletării acestui ansamblu coerent** – atât din punct de vedere al etapelor fluxului tehnologic⁶, cât și din punct de vedere al etapelor de evoluție cronologică – **trebuie să primeze pentru a nu se risca devalorizarea resursei culturale**. Într-un cuvânt, rafinăria nu poate fi privită și evaluată obiectiv decât ca un tot legat, un organism complex, cu părți constitutive bine corelate și neautonome (singura autonomie valabilă fiind cea a întregului ansamblu față de oraș – și aceasta numai pe vremea când era funcțională rafinăria).

Este însă necesară mai întâi o detaliere a evaluării resursei culturale pe componentele constitutive, pe baza celor patru mari criterii din *Norme*. Astfel, vom analiza în cele ce urmează marea majoritate⁷ a acestor componente, parcurse în ordinea prezentării lor din capitolul precedent. Calificativele acordate fiecărui element component se vor regăsi pe orizontală, în ordinea din *Norme*: criteriul vechimii / criteriul referitor la valoarea arhitecturală, artistică și urbanistică / criteriul referitor la frecvență (raritate și unicitate) / criteriul referitor la valoarea memorial-simbolică⁸. Cele notate după evaluare cu semnul (*) întrunesc condițiile de clasare în Lista Monumentelor Istorice⁹.

N.B. Pentru o serie de construcții cu certă valoare, care sunt însă la limita îndeplinirii condițiilor de clasare, evaluarea noastră propune acordarea statutului juridic de „construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită” (cf. Legii 50/1991), care să fie stabilit prin documentații de urbanism aprobate – de pildă actualizarea PUG aflată în curs.

⁶ Atragem aici atenția asupra faptului că platformele și secțiile tehnologice ale rafinăriei nu se suprapun perfect peste zonele funcționale definite în studiul de față pentru facilitarea analizei, ci ele se întrepătrund adeseori, existând multe cazuri de elemente constitutive ale aceleiași platforme tehnologice, care se află risipite în diverse colțuri ale rafinăriei. De asemenea, nu trebuie ignorată existența in situ a structurilor inter-zonale, precum rețelele de canale, conducte, țevi și cabluri, care leagă între ele toate aceste secțiuni, platforme și areale, și prin care circulau materiile prime, produsele și materiile auxiliare.

⁷ Fac excepție foarte puține construcții, pentru care nu există suficiente date în vederea evaluării (din cauza lipsei accesului), sau care sunt minore, mai puțin semnificative; cercetări aprofundate viitoare vor putea stabili în detaliu valorile – lucru valabil de altfel peste tot).

⁸ **Abordarea criteriilor este argumentată în subcap.3.3 Evaluarea ca ansamblu (pag.139-143).**

⁹ La acestea facem și trimiteri către fișele analitice de inventariere (FAI-M) aferente din dosarul menționat la subcap.3.1 „Documentația tehnică pentru dosarul de clasare...”.

A. Platforma rafinației de petrol

A.1. Casa centrală de pompe + zid: C131 + C131-Z

Crit. vechimii ¹⁰	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Excepțională	Mare	Medie	Foarte mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.2).

A.2. Casa atelier-pompe + zid: C130 + C130-Z

Foarte mare	Mare	Medie	Mare
-------------	------	-------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.7).

A.3. Agitatoarele: C129-A

A-1...4	Foarte mare	Mare	Medie	Mare
A-7, A-8	Mare	Mică	Medie	Medie
A-9...11	Medie	Mică	Medie	Mică

* Ansamblu. Agitatoarele A-1, A-2, A-3 și A-4 întrunesc condițiile de clasare în **grupa A**, iar A-7 și A-8 condițiile pentru **grupa B** (vezi FAI-M nr.5).

A.4. Rezervorul M, cu zid de protecție: C129-M + C129-M-z

Mare + Medie	Mare	Mică	Medie
--------------	------	------	-------

* Ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.35).

A.5. Rezervoarele din est: C129-R-4...R-6, R-9 / R-1...R-3, R-7, R-8

Mare + Medie	Mică	Mică	Mică
Medie + Mică	Mică	Mică	Mică

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită** – numai pentru rezervoarele R-1 și R-2.

A.6. Instalație lângă agitatorul A-1: C129-I

¹⁰ Așa cum reiese din demonstrația de la subcap.3.3 *Evaluarea ca ansamblu* (pag.140), dacă raportăm proporțional cronologic cele 5 calificative din *Norme* la grila de interval temporal aplicabilă rafinăriilor moderne (1880/1890...1975), rezultă următoarele corespondențe pe epocile în care sunt datate construcțiile rafinăriei: **1897-1903: vechime foarte mare (sau chiar excepțională)** dacă se ia ca start anul 1890) / **1904-1918: vechime foarte mare** / **1919-1933: vechime mare** / **1934-1948: vechime medie** / **1949-1989: vechime mică**.

A.7. Bazinul T.III: C129-T.III

A.8. Vestiar: C128

A.9. Casă de pompe: C127

B. Zona rezervoarelor-depozit

B.1. Rezervorul B: C133-B

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Excepțională	Medie	Mică	Mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.18).

B.2. Rezervorul C: C133-C

Foarte mare	Medie	Mică	Mare
-------------	-------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.18).

B.3. Rezervorul H: C133-H

Foarte mare	Medie	Mică	Medie
-------------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.4. Rezervorul T.I: C133-T.I

Foarte mare	Medie	Mică	Medie
-------------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.5. Rezervorul T.II: C133-T.II

Foarte mare	Medie	Mică	Medie
-------------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.6. Rezervorul L: C133-L

Mare	Medie	Mică	Medie
------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.7. Rezervorul E: C133-E

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Foarte mare	Mică	Mică	Medie

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

B.8. Rezervorul A: C133-A

Mare	Medie	Mică	Medie
------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.9. Rezervorul Raky: C133-Raky

Medie	Medie	Mică	Mare
-------	-------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18).

B.10. Zidurile de protecție ale rezervoarelor-depozit: C133-Z-a,b,c,d

Medie	Mare	Mică	Mare
-------	------	------	------

* Ansamblu. Z-a, Z-b și Z-c întrunesc condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.18). Pentru Z-d, propunem numai acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

B.11. Stația de pompe anti-incendiu „Foamite” nr.1: C138 + R-U-1 + R-U-2

C138	Medie	Medie	Mică	Medie
R-U	Mare	Medie	Mică	Medie

* Ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.23).

B.12. Rezervorul I: C133-I

Medie	Mare	Mică	Mică
-------	------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

B.13. Rezervorul Bleicher: C133-BL

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mică	Mică	Medie

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

B.14. Casă PSI + Separator: C136 + C137

C. Zona administrativ-tehnică veche

C.1. Laboratorul central: C132

Medie	Mare	Medie	Foarte mare
-------	------	-------	-------------

* Întreține condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.13).

C.2. Locuința nr.III + Remiză pompieri: C141 + C140

Mare / Medie	Foarte mare	Medie	Mare
--------------	-------------	-------	------

* Întreține condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.10).

C.3. Laboratorul tehnic: C151

Mare	Medie	Mică	Mare
------	-------	------	------

* Întreține condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.27).

C.4. Rafinația cu plumbit - platforma rezervoarelor: C150-L.I...L.IV

Foarte mare	Mare	Mică	Medie
-------------	------	------	-------

* Întreține condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.36).

C.5. Clădire poartă-pontaj: C153

Medie	Mică	Mică	Medie
-------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

C.6. Stația pompe flotații + anexe: C146 + C142-1...5

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mică	Medie	Mică

C.7. Instalația deshidratare mîl: C148

C.8. Remiza PSI: C139

C.9. Casa reglare gaze: C152

D. Zona Casei cazanelor

D.1. Casa cazanelor: C51, C54; C53

Foarte mare	Foarte mare	Medie	Foarte mare
-------------	-------------	-------	-------------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.1).

D.2. Zid de protecție al Casei cazanelor: Z-51/54

Medie	Mică	Mică	Medie
-------	------	------	-------

D.3. Coșul CET: C51-C

Mică	Mare	Mică	Medie
------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

D.4. Cameră utilități: C55

Medie	Mică	Mică	Mică
-------	------	------	------

D.5. Rezervoare CET: C51-R1, C51-R2

D.6. Extensie la colțul de V al Casei cazanelor: C54-E

D.7. Instalație pe latura de NE a Casei cazanelor: C51-I

E. Secția Parafină – zona fabricii

E.1. Fabrica de parafină - corpul principal: C27-CP; C27-T, C27-FG

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Medie	Medie	Foarte mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.4).

E.2. Fabrica de parafină - corpul secundar: C27-CS; C26

Foarte mare	Medie	Medie	Foarte mare
-------------	-------	-------	-------------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.4).

E.3. Rafinația de parafină și depozitele ei: C32

Foarte mare	Mare	Medie	Mare
-------------	------	-------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.6).

E.4. Extracția parafinei + rezervoare + ziduri de protecție:

C4 / C9-R (șapte rezervoare: F.III, F.IV + F.1, F.2 + K, N1, N2-3) / C9-Z (trei segmente de zid)

C4	Foarte mare	Mare	Medie	Mare
F.1,2, III,IV	Mare + Medie	Medie + Mare	Mică	Medie
K, N1; N2/3	Mare + Mică	Medie + Mică	Mică	Medie
Z1,2,3	Medie	Medie	Mică	Medie

* Ansamblu. Corpul C4 întreunește condițiile de clasare în **grupa A**, iar rezervoarele F.1, F.2, F.III, F.IV, K și N1, cu cele trei segmente de zid (C9-Z) întrunesc condițiile de clasare în **grupa B**. Rez. N2/3 nu este clasabil (vezi FAI-M nr.8).

E.5. Sudația + stație pompe: C10; C11

Mare	Medie	Mică	Mare
------	-------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (numai C10) (vezi FAI-M nr.22).

E.6. Casa instalației de captarea gazelor: C28

Mare	Mică	Mică	Medie
------	------	------	-------

E.7. Rezervoarele de lângă Sudație: C10-R-1...3, R-Po / R-4, R-5

	Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
R-1..3	Mare	Mică	Mică	Medie
R-Po	Foarte mare	Mare	Medie	Mare
R-4,-5	Mică	Medie	Mică	Mică

* Numai rezervorul C10-R-Po întrunește condițiile de clasare, în **grupa A** (vezi FAI-M nr.22).

E.8. Instalația de monte-jusuri pt. acid sulfuric:
C9-Mj-11,12; RV / C9-Mj11x,12x

Mj11-12	Mare	Mare	Medie	Medie
Mj11x-12x	Medie	Mare	Medie	Mică

* Ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.25).

E.9. Rezervoare lângă fabrica de parafină: FP-R1 + FP-R2...4

Mare + Mică	Medie	Mică	Mică
-------------	-------	------	------

E.10. Anexă Extracție – WC: C7

Mare	Mică	Mică	Mică
------	------	------	------

E.11. Turnul de răcire al fabricii de parafină: FP-TR

E.12. Anexa Sudație - casă PSI + baracă: C12 + C10-B

E.13. Rezervor: C30

F. Grădina de rezervoare

F.1. Rezervorul R5: GR-R5

Foarte mare	Medie	Mică	Mare
-------------	-------	------	------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.16).

F.2. Rezervorul R6: GR-R6

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Foarte mare	Medie	Mică	Mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.16).

F.3. Rezervorul R7: GR-R7

Foarte mare	Medie	Mică	Mare
-------------	-------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.16).

F.4. Rezervorul R1: GR-R1

Foarte mare	Mare	Mică	Medie
-------------	------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.16).

F.5. Rezervorul R2: GR-R2

Mare	Mare	Mică	Mare
------	------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.6. Rezervorul R3: GR-R3

Mare	Mare	Mică	Mare
------	------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.7. Rezervorul R9: GR-R9

Mare	Mare	Mică	Mare
------	------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.8. Rezervorul R11: GR-R11

Mare	Mare	Mică	Mare
------	------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.9. Rezervorul R12: GR-R12

Mare	Mare	Mică	Mare
------	------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.10. Rezervorul R14: GR-R14

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Mare	Mică	Mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.11. Rezervorul R15: GR-R15

Mare	Medie	Mică	Mare
------	-------	------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.12. Rezervorul R25: GR-R25

Medie	Medie	Mică	Medie
-------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.16).

F.13. Rezervorul R4: GR-R4

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

F.14. Rezervorul R20: GR-R20

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

F.15. Rezervorul R22: GR-R22

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

F.16. Rezervorul R24: GR-R24

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

F.17. Rezervorul R26: GR-R26

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Medie	Mică	Mică

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

F.18. Ziduri protecție rezervoare – 13 incinte: GR-Z-1...13

Medie	Mare + Medie	Mică	Medie
-------	--------------	------	-------

* Ansamblu. Incintele întrunesc condițiile de clasare în **grupa B**. Totuși, având în vedere poziția, pentru incintele Z-1, Z-9...13 propunem doar acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**. Pentru clasare rămân incintele Z-2...8 din jumătatea estică a Grădinii (vezi FAI-M nr.16).

F.19. Digurile vechi ale rezervoarelor – rețeaua din jumătatea estică: GR-RD

Foarte mare	Medie	Mică	Medie
-------------	-------	------	-------

* Ansamblu. Întrunesc condițiile de clasare în **grupa B** – propunem la clasare numai digurile din jumătatea estică a Grădinii (vezi FAI-M nr.16).

F.20. Rezervoarele postbelice: R8, R10, R13, R16, R17, R18, R23, R30.

Mică	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

F.21. Două case de pompe: GR-CP-1 + GR-CP-2**F.22. Patru căsuțe de incendiu:** CF 20610-C2, 20610-C15, 20610-C21, 20610-C22**F.23. Un post trafo:** CF 20610-C8**F.24. Un vestiar:** CF 20610-C10**F.25. O magazie:** CF 20610-C12**F.26. Cabina portarului:** CF 20610-C13**F.27. O casă PSI:** CF 20610-C35**F.28. O remiză PSI:** CF 20610-C41**F.29. Un mic rezervor omis la cadastrare:** GR-R în parcela CF 20610.

G. Rafinația de uleiuri

G.1. Agitatoarele rafinației de ulei + instalație anexă: C57-A-1...7 + C57-I

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mare	Medie	Medie

* Sub-ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.20).

G.2. Parcul nordic de rezervoare al Rafinației: C57-RN

O/32 + 8 vechi	Medie+Mare	Medie	Mică	Mare+Medie
Șirul de șase	Medie	Medie	Mică	Medie
Za...c + O/40, /41; /48, /49	Medie + Medie/Mică	Medie + Mică	Mică	Medie

* Sub-ansamblu. Rez. O/32 cu cele 8 vechi + Șirul de 6 rezervoare subțiri întrunesc condițiile de clasare în **grupa B**. Restul parcului întrunește doar parțial condițiile de clasare (numai zidurile), deci pentru cele trei segmente ale zidului de incintă propunem numai acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**, restul de 4 rezervoare și anexa neîntrunind criteriile pentru protecție (vezi FAI-M nr.20).

G.3. Parcul sudic de rezervoare + magazie: C57-RS + C57-SI + C89

D + C57-SI	Foarte mare	Mare	Mică	Medie
O/11, O/39, D'	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
O/12, O/13 + D'', RS-Z	Mare + Medie	Medie	Mică	Medie

* Sub-ansamblu. Rez. D și stâlpul C57-SI întrunesc condițiile de clasare în **grupa A**, iar rezervoarele O/11, O/39 și D' condițiile de clasare în **grupa B**. Chiar și restul parcului întrunește condițiile de clasare în grupa B, dar pentru cele trei rezervoare rămase și zidul de incintă propunem numai acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită** – cu excepția anexei C89, nepotrivită pentru protecție. (vezi FAI-M nr.20).

G.4. Pereți ai halei secundare a Rafinației: C57-HR-Z1 + C57-HR-Z2

Foarte mare	Mică	Medie	Mare
-------------	------	-------	------

* Sub-ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.20).

G.5. Presele de vaselină: C57-V

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mică	Mică	Mică

G.6. Presa de ulei: C56

Medie	Medie	Medie	Medie
-------	-------	-------	-------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.20).

G.7. Rampă de încărcare auto: C57-RI

H. Secția Parafină – zona auxiliară

H.1. Parcul de rezervoare: C23-P.I...P.IX / C23-P.XI, P.XIII, Po / C23-Z

P.I	Medie	Mare	Mică	Mare
P.II	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.III	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.IV	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.V	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.VI	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.VII	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.VIII	Foarte mare	Medie	Mică	Medie
P.IX	Foarte mare	Mică	Mică	Medie
P.XI	Mare	Mică	Mică	Medie
P.XIII	Mare	Mică	Mică	Medie
Po	Mare	Mare	Medie	Medie
Z	Medie	Medie	Mică	Medie

* Ansamblu. Întrunește parțial condițiile de clasare în **grupa B** – ca ansamblu cu 9 dintre rezervoare (C23-P.I, P.II, P.III, P.IV, P.V, P.VI, P.VII, P.VIII, Po) (vezi FAI-M nr.24). Pentru zidul de incintă (C23-Z) și pentru rezervorul P.IX propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**. Rez. P.XI și P.XIII sunt neclasabile.

H.2. Secția electrică + Laboratorul Parafinei: C13

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Mică	Medie	Medie

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.33).

H.3. Atelierul de tâmplărie - partea veche: C22

Mare	Mare	Mică	Medie
------	------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.39).

H.4. Rezervorul P.XII + zidul de protecție: C15 + C15-Z

Mare + Medie	Foarte mare	Mică	Mare
--------------	-------------	------	------

* Sub-ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.17).

H.5. Rezervorul P.XIV + zidul de protecție: C14 + C14-Z

Medie	Mare	Mică	Medie
-------	------	------	-------

* Sub-ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.17).

H.6. Deparafinarea uleiurilor + zid de protecție: C17, C16 + C17-Z

Mare	Mare	Mare	Medie
------	------	------	-------

* Numai clădirea (C16, C17) întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.14).

H.7. Rafinarea uleiului: C18

Mare	Medie	Medie	Mică
------	-------	-------	------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.14).

H.8. Magazia de materiale + depozite: C1 + C2 + C1D

Medie	Medie	Mică	Mare
-------	-------	------	------

* Doar corpul C1 întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.32).

H.9. Stația de pompe „Foamite” nr.2 + Gospodărie combustibil:
C24 / C24-RF-1, -RF-2 / C24-Z + C24-GC

	Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
C24	Medie	Medie	Medie	Foarte mare
C24-RF	Mare	Medie	Mică	Foarte mare
C24-Z	Medie	Medie	Mică	Mare

* Ansamblu. Rezervoarele întrunesc condițiile de clasare în **grupa A** iar clădirea și incinta de zid, în grupa B; C24-GC e neclasabilă (vezi FAI-M nr.15).

H.10. Magazia atelierului de tâmplărie: C21-MT

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

H.11. Atelierul de tâmplărie - partea nouă: C21-T

Medie	Mică	Mică	Medie
-------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

H.12. Bazinul de golire rapidă: C20

Mare	Medie	Mică	Medie
------	-------	------	-------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.40).

H.13. Casa de pompe a fabricii de parafină: C25

Mare	Mică	Mică	Medie
------	------	------	-------

H.14. Ventilator rumeguș + macara: VR + MC

H.15. Casă PSI + Depozit oxigen: C23/1 + C23/3

H.16. Șopron depozit: C19

Mică	Mică	Mică	Medie
------	------	------	-------

H.17. Cântar: C3

I. Zona distilării în vid

I.1. Coloana de distilare McKee: C99-MK

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mare	Mică	Foarte mare

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.11).

I.2. Cuva rezervoarelor de recepție: C91

Cuva + 15 rez.	F. mare / Mare	Foarte mare	Medie	Mare
Celalalte 3 rez.	Medie	Foarte mare	Medie	Mare

* Ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.3).

I.3. Casa de pompe și recepție: C93

Mare	Foarte mare	Medie	Mare
------	-------------	-------	------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.12).

I.4. Cuptorul tubular + Coșul instalației D.V.1: C99-CT + C99-C

Medie	Mare	Medie	Medie
-------	------	-------	-------

* Sub-ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.11).

I.5. Peretele Redistilatorului + Rezervoarele de teer parafinos:

C99-PR + C99-R-Bt5, C99-R-Bt6

C99-PR	F. mare	Medie	Mică	Medie
C99-R-Bt	F. mare	Medie	Mică	Medie

* Ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.34).

I.6. Parcul de rezervoare D.V.1: C99-R + C100

Mare	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

Ansamblu. Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

I.7. Recepția veche (birou și casă pompe): C96, C97, C98

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Mică	Medie	Medie

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.12).

I.8. Casă PSI cu rezervor + rezervor : C90, C90-R-V.10 + C90-RS

Medie + Mică	Medie + Mică	Mică	Mică + Mică
--------------	--------------	------	-------------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

I.9. Rezervorul P.X + zid de protecție: C88 + C88-Z

Mare + Medie	Mare	Mică	Medie
--------------	------	------	-------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.37).

I.10. Mașina de vid: C95

I.11. Stație aer AMC + rezervor: C94 + C94-R

I.12. Instalație răcire: C155

I.13. Construcție + instalații lângă Casa pompe: C93-C + C-93-I

J. Zona atelierelor metalurgice

J.1. Atelierul de reparațiuni + Stâlpul de iluminat din rampa de depozitare: C71 + C70-SI

Foarte mare	Medie	Medie	Mare
-------------	-------	-------	------

* Sub-ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa A** (vezi FAI-M nr.19).

J.2. Fierăria: C72-F

Mare	Mare	Medie	Medie
------	------	-------	-------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.19).

J.3. Cazangeria: C72-C

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Medie	Medie	Medie

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.19).

J.4. Strungăria și sculăria: C77

Mare	Medie	Medie	Medie
------	-------	-------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.19).

J.5. Biroul Atelierului: C78

Medie	Mică	Mică	Medie
-------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

J.6. Tâmplărie / Spălător: C76

J.7. Bazin stație condensare: C79

J.8. Vestiar și rampă depozitare: C69, C70

J.9. Vestiar: C66

J.10. Construcția Macara: C73

J.11. Două cazane: I-2c

K. Zona Expediție – Triaj

K.1. Biroul de expediție: C42

Mare	Medie	Mică	Medie
------	-------	------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.21).

K.2. Platforma cazanelor de expediție: C42-O/22...O/25, C42-Z

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Mare	Mică	Medie

* Sub-ansamblu. Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.21).

K.3. Atelierul de revizie cazane: C43

Medie	Mică	Mică	Mică
-------	------	------	------

K.4. Triajul c.f.: Șinele cu macazuri și semnale / Conducele de încărcare / Stâlpii de iluminat / cântarul-bască + rampa de încărcare: T-SMS / T-CI / T-SI / C126 + C156

T-SMS	Medie	Medie	Mică	Mare
T-CI	Mare	Mare	Medie	Mare
T-SI	F. mare	Mare	Medie	Medie
C126	Medie	Mică	Medie	Medie
C156	Mică	Mică	Medie	Medie

* Ansamblu. T-SI întrunește condițiile de clasare în **grupa A**, iar T-SMS, T-CI și C126 întrunesc condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.21); pentru C156, propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

K.5. Remiză locomotive: C134

Medie	Mică	Mică	Mare
-------	------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

K.6. Cabină poartă linii c.f.: C125

Mică	Mică	Mică	Medie
------	------	------	-------

K.7. Demineralizarea apei - corp principal: C34

Mică	Medie	Medie	Mică
------	-------	-------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

K.8. Demineralizarea - corp secundar + rezervoare: C36 + C36-1...4

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mică	Mică	Mică	Mică

K.9. Rezervoare demineralizare nord: C34-R1, C34-R2

Mică	Mică	Mică	Mică
------	------	------	------

Datorită legăturii funcționale strânse cu clădirea C34, propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

K.10. Rezervoare demineralizare sud: C35-1...8

Mică	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

Datorită legăturii funcționale strânse cu clădirea C34, propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

K.11. Instalația de ape reziduale: C37, C38, C39, C40, C41

Medie	Mică	Mică	Mică
-------	------	------	------

K.12. Anexe Expediție – rezervor + clădire: RE + C44

K.13. Rampă încărcare bitum: C33

L. Platforma instalației de bitum

L.1. Casele de scurgere / distribuție: C103

Foarte mare	Mică	Medie	Medie
-------------	------	-------	-------

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.38).

L.2. Rezervoarele de asfalt: As-1, As-2

Mare	Medie	Medie	Medie
------	-------	-------	-------

* Sub-ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.38).

L.3. Coloanele instalației de bitum: C108

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mică	Medie	Mică	Medie

L.4. Coloana de spălare gaze + rezervor gaze: C103-B-C + C103-B-R

Mică	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

L.5. Cuptorul instalației de bitum: C108-Cp**L.6. Rezervoarele de bitum: C105**

Mică	Mică	Mică	Mică
------	------	------	------

L.7. Hală terase bitum: C102

Mică	Mică	Mică	Mică
------	------	------	------

L.8. Colector instalație tratare: C101

Mică	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

L.9. Birouri și grup social: C109

Mică	Mică	Mică	Mică
------	------	------	------

L.10. Rezervoare lângă coloanele bitum: C103-R1...3**M. Zona administrativ-tehnică nouă****M.1. Biroul administrativ și Direcțiunea: C121**

Medie	Medie	Mică	Mare
-------	-------	------	------

* Întreține condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.31).

M.2. Casa de transformator cu zid de incintă: C110 + C110-Z

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare + Medie	Mare	Mică	Medie + Mică

* Doar C110 întrunește condițiile de clasare în **grupa B**; pentru zidul de incintă (C110-Z) propunem doar acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită** (vezi FAI-M nr.26).

M.3. Adăpostul antiaerian: C115

Medie	Mică	Medie	Mare
-------	------	-------	------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.28).

M.4. Baia lucrătorilor: C112

Medie	Mică	Mică	Mare
-------	------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

M.5. Garaje: C116

Medie	Mică	Mică	Mare
-------	------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

M.6. Ateliere service: C117 + C118

M.7. Instalație cântar auto: C119, C120

Mică	Mică	Medie	Medie
------	------	-------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită** – numai pentru C120.

M.8. Tub de fontă: C110-T

Medie	Medie	Mică	Mică
-------	-------	------	------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

M.9. Platformă tehnologică: C114

M.10. Remiză PSI + Tablou Vortoil: C111 + C113

N. Platforma distilării atmosferice și în vid

N.1. Unitatea III a bateriei Dubbs: C62-Du.III

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Mare	Medie	Medie	Mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.9).

N.2. Casa de recepție a bateriei Dubbs: C65

Mare	Mică	Mică	Medie
------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

N.3. Zidul de protecție al bateriei Dubbs: Du-Z-1, Du-Z-2

Mare	Foarte mare	Medie	Mare
Medie	Mică	Mică	Mare

* Întreunește condițiile de clasare în **grupa A** (numai segmentul Du-Z-1; vezi FAI-M nr.9).

N.4. Casa de pompe a instalației Reforming: C61

Medie	Mică	Mică	Medie
-------	------	------	-------

Propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcție cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

N.5. Instalația de distilare atmosferică (D.A.): C60

C60-cd	Medie	Mare	Mică	Medie
C60-cc	Medie	Mare	Mică	Medie

* Sub-ansamblu. Întreunește condițiile de clasare în **grupa B** – pentru care propunem însă numai structurile înalte: coloana de distilare (C60-cd) și captorul cu coșul instalației (C60-cc) (vezi FAI-M nr.9).

N.6. Instalația de distilare în vid (D.V.): C62, C64

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Medie	Mare	Mică	Medie

Cu toate că întrunește criteriile pentru grupa B, din cauza suprafeței mari și a faptului că nu e singura instalație de distilare, aici **propunem numai acordarea prin PUG a statutului juridic de construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită** – și doar pentru structurile înalte: coloana de distilare și coșul instalației.

N.7-8. Turnul de răcire al platformei D.A.V. (C80) + Anexele sale: C81, C82, C83, C84, C85

Medie	Medie	Mică	Mare
-------	-------	------	------

* Ansamblu. C80 (Turnul de răcire) întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.29). Pentru C82 și C8 propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

N.9. Parcul de rezervoare D.A.: C86-1, C86-2

Mică	Medie	Mică	Mică
------	-------	------	------

N.10. Instalație desalinare: C63

Mică	Medie	Medie	Mică
------	-------	-------	------

N.11. Platformă tehnologică: C74

N.12. Rezervor D.V.: C75

N.13. Post trafo: C59

O. Platforma auto

O.1. Casa de pompe DAV-Brunn: C123, C124

Mare	Medie	Mică	Medie
------	-------	------	-------

* Întrunește condițiile de clasare în **grupa B** (vezi FAI-M nr.30).

O.2. Rampă încărcare auto: C154

* Canalele de conducte

Canalele antebelice (rețeaua ce traversează platformele A, K, F, B, C, O, M, I și N) - propunem acordarea prin PUG a statutului juridic de **construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită**.

Canalele interbelice (rețeaua ce traversează platformele G, D, O și K) – nu întrunesc condițiile pentru protecție.

* Stâlpii de iluminat art-nouveau

Sunt 15 stâlpi, neinventariați și ne-cadastrați, răspândiți în zonele B (șase), K (șapte), J și G (câte unul).

Crit. vechimii	Crit. arh.-urb.	Crit. frecvenței	Crit. mem.-simb.
Foarte mare	Mare	Medie	Medie

* **Ansambluri.** Întrunesc condițiile de clasare în **grupa A**. Se propune clasarea celor șase din zona B ca poziție în ansamblul **Parcul de rezervoare-depozit** (vezi FAI-M nr.18), a celor șapte din zona K drept poziție în ansamblul **Expediția + triajul de cale ferată** (vezi FAI-M nr.21), a celui din zona J ca sub-poziție la ansamblul **Complexul atelierelor mecanice** (vezi FAI-M nr.19) și a celui din zona G ca sub-poziție la ansamblul **Rafinația de uleiuri** (vezi FAI-M nr.20).

3.3. EVALUAREA CA ANSAMBLU

În ce privește obiectivul analizat luat în ansamblu, el are fără dubii o mare **valoare istorică**, ilustrând evoluția tehnologiei, științei și a sistemelor constructive, dar mai ales fiind martorul tangibil al evoluției mondiale a industriei petroliere și al modernizării societății românești. Aceasta cu atât mai mult cu cât în prezent a rămas singura unitate industrială istorică și completă a României, în domeniul petrolier - atât de relevant și reprezentativ pentru identitatea națională. De asemenea, **valențele tehnologice și științifice** ale obiectivului există mai presus de orice îndoială, câtă vreme aici se regăsesc utilaje și instalații rare – și aceasta nu doar pe plan național. Și **valoarea arhitectural-urbanistică** a ansamblului este certă, în special prin coerența diferitelor sale platforme, integrarea în peisajul urban și unele elemente de volumetrie, structură și calitate a materialelor, care arată importanța ce i-a fost acordată în toate epocile.

De altfel, Rafinăria „Steaua Română” era complet autonomă din punctul de vedere al asigurării utilităților pentru o funcționare independentă ca un ansamblu unitar: în uzina electrică se producea toată electricitatea necesară consumului propriu; alimentarea cu apă se făcea prin intermediul propriei stații de pompare, direct din râul Doftana; rafinăria era dotată cu instalație de epurare a apelor reziduale, un sistem de canalizare propriu, echipamente și sisteme interne de stingere a incendiilor.

În fine, **semnificația socială** este poate cea mai pregnantă, rafinăria conferind comunității un puternic simț al identității: dincolo de faptul că este simbolul ce a dus numele orașului pe plan internațional acum mai bine de un veac, este relevant și atașamentul emoțional dat de reperele vieții de zi cu zi, pentru toate generațiile care au urmat, inclusiv cea prezentă. Pornind de aici, trebuie ținut seama și de cealaltă fațetă a patrimoniului industrial: **componenta sa intangibilă, imaterială** – memoria colectivă, tradițiile generate, practicile și cunoștințele transmise din generație în generație, poveștile de viață și tot ceea ce putem încă regăsi în comunitatea locală și nu numai, păstrat de oameni. În fond, patrimoniul îl prețuim prin și pentru oameni, fără comunitate și percepția ei neputând fi vorba de niciun fel de valori sau moșteniri culturale.

Urmează așadar analiza unitară a rafinăriei, din punct de vedere al celor patru mari criterii impuse de legislația în domeniu.

A. Criteriul vechimii

Așa cum reiese din analiza de la cap.II, rafinăria este înființată în anul 1897 și majoritatea componentelor sale sunt apărute până în anul 1948. Astfel, ea se încadrează la categoria imobilelor ridicate în intervalul 1871-1945 – ceea ce i-ar conferi calificativul de valoare medie¹¹.

Considerăm că ponderarea impusă de elementele de la alin.(2) legate de autenticitate sau de tipologia rafinărilor în România, nu este de natură să-i poată scădea cu o treaptă acest calificativ: așa cum s-a constatat, pe de o parte elementele din primele epoci de evoluție ale rafinăriei sunt încă numeroase și mai ales dintre cele mai importante, păstrându-și în bună măsură caracterul, iar pe de altă parte instalațiile de rafinare petrolieră din România nu constituie neapărat bunuri de producție pe scară largă, deoarece ele au fost realizate în general cu mari variațiuni și adaptări la specificul fiecărei rafinării, de multe ori construite in situ, special pentru locurile respective¹²; cât privește construcțiile, acestea oricum au fost realizate special pentru acest loc.

În schimb, la acordarea calificativului de vechime trebuie ținut seama de următoarele aspecte¹³: rafinăria n-a fost prima în localitate, ea înlocuind o alta mai veche, a aceleiași societăți (dispărută în totalitate); elementele componente originare ale diverselor clădiri și utilaje au o pondere în general semnificativă; obiectivul aparține unei categorii tipologice recent constituite – aceea a rafinăriilor, care au apărut abia la jumătatea secolului al XIX-lea (dar în cazul de față **trebuie să raportăm grila de vechime la intervalul de existență al rafinăriilor moderne propriu-zise – adică ultimele 14 decenii**¹⁴, **pe care obiectivul analizat îl acoperă aproape integral**). Prin urmare, se impune în mod logic ca, în urma analizării acestor aspecte – dintre care ultimul este esențial – calificativul acordat pentru criteriul vechimii să crească cu două trepte¹⁵ față de încadrarea preliminară.

¹¹ Conform detalierii criteriului vechimii din art.8 al *Normelor* menționate.

¹² La Câmpina cu atât mai mult instalațiile au particularități, datorită faptului că sunt în general mai vechi și deseori de import, din diverse surse occidentale. Există multe situații în care un utilaj sau o instalație nu se regăsesc în alte rafinării din România.

¹³ Conform specificațiilor de la alin.(3) al art.8 din *Norme*.

¹⁴ Chiar dacă distilerile au apărut încă din 1840 (Lucăcești-Bacău) iar fabricile de gaz din 1856 (Ploiești), totuși rafinării industriale moderne n-au existat oricum până la 1880 (Ploiești) sau mai degrabă 1889/1890 (București-Militari / Plopeni) – vezi la secțiunea Bibliografie statistica lui Pizanty (1933; pag.75) și studiile Magdalenei Banu (1985/1986). În orice caz, cea analizată aici a fost o bornă importantă (prima rafinărie mare), rămânând actualmente **cea mai veche rafinărie existentă în România** – lucru general cunoscut.

¹⁵ Dacă raportăm proporțional cronologic cele 5 calitative din *Norme* la grila de interval temporal 1880/1890...1975, rezultă următoarele corespondențe pe epocile în care sunt

Rezultă așadar o **VALOARE FOARTE MARE** la criteriul A.

B. Criteriul referitor la valoarea arhitecturală, artistică și urbanistică

Acest criteriu trebuie adaptat în cazul patrimoniului industrial (care prin definiție este unul în general funcționalist), în sensul că valoarea artistică este înlocuită de cea tehnică – element care se impune de la sine pentru moștenirea cultural-industrială și nu-și poate găsi locul decât la acest criteriu. Considerăm că per ansamblu, rafinăria are o mare valoare tehnică și urbanistică, dar nici cea arhitecturală nu trebuie subestimată. De altfel, *Normele* specifică faptul că acest criteriu vizează stabilirea valorii „din punct de vedere estetic, funcțional și tehnic”.

Pentru a putea fi însă cât mai riguroasă evaluarea noastră la acest criteriu complex, am acordat calificative și punctual, pentru cele 11 aspecte recomandate a fi luate în considerare prin *Normele metodologice*¹⁶. Astfel, pentru „coerența planimetrică și structurală, precum și concepția tehnică” am acordat calificativul **mare**; la „reprezentativitatea pentru o epocă istorică, un autor sau stil” – calificativul **foarte mare**; la „semnificația pentru o anumită arie istorico-geografică sau etnografică” – calificativul **foarte mare**; pentru „plastica arhitecturală a fațadelor și a interioarelor” – calificativul **medie**; pentru „componente artistice valoroase” – calificativul **mică**; pentru „instalații și componente tehnice valoroase” – calificativul **foarte mare**; la „calitatea amenajării peisajere” – calificativul **medie**; la „valoarea diferitelor părți componente și ponderea celor care conferă imobilului un anumit caracter” – calificativul **mare**; pentru „elementele de mobilare interioară sau exterioară care fac parte integrantă din acestea” – calificativul **medie**; pentru „relația cu contextul urban și natural, apartenența la un ansamblu sau sit, păstrat parțial sau total” – calificativul **foarte mare**; pentru „reprezentativitatea în cadrul unui program, unor politici urbane sau al unor tipologii” – calificativul **mare**.

Realizând fie media matematică a acestor calificative, fie acordându-le o importanță mai mare unora dintre aspecte, mai relevante pentru criteriu – cum sunt aspectele notate în *Norme* cu a), d), f), j) sau k) – ajungem la aceeași concluzie finală: o **VALOARE MARE** la criteriul B.

date construcțiile rafinăriei: 1897-1903: vechime foarte mare (sau **chiar excepțională** dacă se ia ca start anul 1890) / 1904-1918: vechime foarte mare / 1919-1933: vechime mare / 1934-1948: vechime medie / 1949-1989: vechime mică.

¹⁶ Conform Art.9, alin. (3) din *Norme*.

C. Criteriul referitor la frecvență (raritate și unicitate)

În stadiul actual al cunoașterii patrimoniului industrial românesc – destul de incipient – este dificil de formulat concluzii privitoare la unicitate. Cu toate acestea, se poate ușor constata că între cele câteva rafinării existente azi pe teritoriul României, cea de la Câmpina este singura care mai păstrează o pondere însemnată de construcții istorice. Mai mult, în urma cercetărilor noastre preliminare asupra acestei tipologii industriale la nivel internațional, avem serioase indicii ce ne conduc către ipoteza că ar putea fi singura rafinărie din Europa (dacă nu chiar din lume) care să mai păstreze elemente din secolul al XIX-lea. Aceste recorduri vor trebui verificate riguros de o analiză care să acopere toate țările care au avut vreodată un rol important în industria petrolieră, din America în Orientul Mijlociu și nu numai¹⁷. În orice caz, este cert că cel puțin pe plan național, rafinăria din Câmpina deține mai multe recorduri – de la vechime la amplasament (este singura în mijlocul unui oraș) sau la stadiul de conservare (fiind probabil singura unitate industrială petrolieră de asemenea dimensiuni pe care nu s-a intervenit încă, pe plan național – iar dacă luăm în considerare că-și păstrează și mare parte din patrimoniul tehnic mobil, caracterul de raritate este asigurat chiar la nivelul întregii economii românești, indiferent de ramură). De aceea, la o primă evaluare am putea lua în calcul acordarea unui calificativ general cel puțin la nivelul „foarte mare”.

Totuși, ținând cont și de aspectele după care ne recomandă *Normele* să ne ghidăm la acest criteriu¹⁸, putem observa, de exemplu, că obiectivul se încadrează mai discutabil la categoria „cap de serie pentru o zonă”, deoarece, chiar dacă azi este cea mai veche rafinărie existentă, nu a fost neapărat și prima (chiar făcând abstracție de fabricile de gaz și rafinăriile primei perioade industriale) – ci doar prima rafinărie cu capacitate mare (peste 500.000 tone anual, adică mai mult decât triplu față de orice capacități existente până atunci). De asemenea, se poate afirma că aspectul construcțiilor istorice ale rafinăriei era unul tipic pentru stilul arhitecturii industriale de la cumpăna veacurilor 19-20 („Belle Époque”)¹⁹.

¹⁷ Cercetările internaționale în acest sens sunt abia la început și sunt încă incomplete – vezi studiul lui James Douet, *The Heritage of the Oil Industry* (TICCIH, 2020).

¹⁸ Conform Art.10, alin. (3) din *Norme*.

¹⁹ Însă, în urma refacerilor din perioada războiului sau cea postbelică, ponderea elementelor specifice aceluia stil (îndeobște numit în Occident „Fin de siècle”) nu mai este semnificativă; cel mai concret și vizibil exemplu: mai toate clădirile aveau inițial acoperișuri semicilindrice, care nu s-au menținut de-a lungul timpului.

Pe de altă parte, aspectele legate de unicitate, raritate sau frecvență²⁰ dau mult mai multă greutate acestui criteriu. În ce privește frecvența, e necesar să atragem atenția și asupra faptului că orașul Câmpina, cu puternică identitate industrială, nu are încă niciun obiectiv de patrimoniu industrial protejat juridic, ceea ce-i dă o mare discrepanță față de alte zone similare²¹. Nu trebuie uitată nici starea tragică la nivel național a patrimoniului industrial, care a dispărut în ultimele trei decenii într-un ritm galopant, azi fiind extrem de puține cazurile în care s-a mai păstrat o mare uzină istorică – iar rafinăria din Câmpina este una dintre aceste situații rarissime. Cât privește patrimoniul industrial petrolier, rafinăria ar deveni practic unicul obiectiv protejat la nivel național²².

În consecință, considerăm că la criteriul C calificativul ansamblului rămâne **VALOARE FOARTE MARE**.

D. Criteriul referitor la valoarea memorial-simbolică

Este criteriul cel mai ușor de aplicat la nivel de ansamblu. I se pot asocia rafinăriei cel puțin două etape majore memoriale, dintre care se distinge prima – cea legată de locul de întâietate continentală pe care l-a deținut până acum un secol, și de importanța maximă din acei ani, atât pentru economia țării cât și pentru destinele locuitorilor din zonă. Acea etapă este deja învăluită în legendă și foarte puțin cunoscută și conștientizată azi, din cauza distanței mari de timp și a faptului că azi doar documentele mai păstrează explicit memoria ei. O a doua etapă, cea interbelică și mai ales postbelică, are un alt tip de valoare memorială, prin prisma faptului că oameni ce trăiesc azi au fost contemporani cu ea; ei pot încă adăuga documentelor și propriile lor mărturii orale. Astfel, acest tip de valoare memorială are și o componentă imaterială ce privește amintirile, gândurile și percepția publică.

După cum s-a demonstrat în subcapitolul 2.1, rafinăria a fost din plin legată de „momente și locuri istorice, culturale, politice sau sociale”²³ – și nu vom aminti aici decât de rolul-cheie jucat în cele două războaie mondiale sau de faptul că era o epocă în care rafinăria constituia un element important în vitrina întregii țări: presa vremii abundă de relatările numeroaselor vizite ale personalităților naționale și internaționale, și ale grupurilor organizate din cele

²⁰ Conform literelor a), c) și e) de la alin. (3).

²¹ De altfel, chiar județul Prahova, leagănul industriei Vechiului Regat, care păstrează și azi numeroase mărturii identitare de sorginte tehnologică, multe cu recorduri naționale cel puțin, are o foarte mică parte din aceste valori clasate pe Lista Monumentelor Istorice.

²² Cu excepția minei de petrol de la Sărata Monteoru (protejată abia din 2004) – dar aceea aparține unei tipologii complet diferite și provine strict din ramura extractivă.

²³ Conform aspectului a) de la Art.11, alin.(2) din *Norme*.

mai diverse domenii²⁴. De asemenea, este puternică și complexă „prezența în memoria comunității”²⁵ a rafinăriei și rolului său. Aceasta e foarte evidentă în cazul comunității locale (inclusiv aici și ploieștenii și alți prahoveni, nu doar locuitorii zonei de influență a Câmpinei), dar se poate repera (evident mai restrâns) și în cazul comunității naționale, și chiar pe plan internațional în unele cercuri restrânse, specializate²⁶. Câmpinenii însă, în mare parte își identifică orașul cu rafinăria, dimensiunea ei simbolică și socială fiind bine ancorată în mentalul colectiv; cât privește familiile și urmașii celor angajați acolo, aceștia sunt chiar legați afectiv de acest loc, de cele mai multe ori²⁷. Mai puțin „punctează” rafinăria la aspectul legat de „construcțiile anterioare dispărute, de importanță istorică”²⁸ – însă chiar și aici, trebuie avut în vedere că rafinăria este continuatoarea alteia mai mici și mai vechi, operate de aceeași societate și aflate nu departe în aceeași localitate²⁹.

Prin urmare, toate aceste lucruri coroborate impun acordarea calificativului final de **VALOARE FOARTE MARE** la criteriul D.

După ultimele două criterii (de ce nu, chiar și după primul), rafinăria de la Câmpina este susceptibilă să urce încă o treaptă valorică, în cazul în care s-ar certifica - printr-o studiere comparativă riguroasă - că într-adevăr deține vreun tip de record european sau chiar mondial.

Deocamdată însă, putem ușor constata³⁰, rezumând cele patru calificative acordate mai sus (trei „Foarte mare” și unul „Mare”), că **evaluarea globală permite încadrarea ansamblului rafinăriei „Steaua Română” din Câmpina în grupa A valorică a monumentelor istorice. Denumirea sub care propunem clasarea acestui ansamblu este Rafinăria „Steaua Română”.**

²⁴ Impresia lăsată atunci când consultăm colecțiile de periodice (tot mai accesibile datorită digitizărilor), este aceea a unei adevărate atracții, loc de pelerinaj obligatoriu – nu doar din punct de vedere științific sau economic, ci și educativ, socio-cultural, diplomatic, etc.

²⁵ Aspectul c) de la Art.11, alin.(2) din *Norme*.

²⁶ Profesioniști din domeniul petrolier, istorici, militari, diverși pasionați – oferim ca exemplu pe americanii preocupați de raidurile aeriene din 1943-44 (misiunea „Tidal Wave”, etc).

²⁷ Fenomenul s-a putut constata pregnant chiar în mod public (de pildă pe rețelele de socializare), mai ales în ultimii trei ani, după declararea falimentului, și mai concret cu ocazia zilelor „Rafinăria deschisă” din vara anului 2022, când un aport decisiv la totalul celor cca 3000 vizitatori ai rafinăriei în două zile, l-au avut localnicii, mulți dintre ei neascunzându-și nostalgia și emoția.

²⁸ Conform literei b) de la alin.(2) al articolului 11.

²⁹ E vorba de rafinăria Hernia (1886), menționată la locul cuvenit în subcap. 2.1.

³⁰ Conform regulilor stipulate în Art.12 alin.(1) din *Norme*.

IV. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

4.1. CONCLUZII

În urma studiului de față, rezultă aspectele evidențiate mai jos.

- 1) Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” reprezintă pentru Câmpina **o importantă resursă culturală și identitară** – fapt ce reiese din următoarele caracteristici:

* **valoarea identitară** - rafinăria a fost construită, pusă și menținută în funcțiune, extinsă, refăcută, întreținută, re tehnologizată de câmpineni timp de aproape 125 de ani. Astfel, ansamblul în integralitatea sa și câteva structuri în particular reprezintă pentru comunitatea locală simboluri cu încărcătură memorială mai mult sau mai puțin personală. Însă cu siguranță, comunității locale nu îi este indiferentă rafinăria și soarta acesteia. Majoritatea câmpinenilor avea rude angajate în rafinărie, cu istorii personale despre munca prestată, utilajele manevrate, colegii, șefii și întâmplările fiecărei zile. La nivel de comunitate, valoarea de simbol a rafinăriei reiese pe de o parte dintr-o serie de aspecte intrate în memoria colectivă cu titlu de mândrie (cea mai mare rafinărie din Europa în perioada antebelică, singura rafinărie din România care producea parafină, etc), iar pe de altă parte din prezența ei ca reper în viața de zi cu zi a câmpinenilor¹.

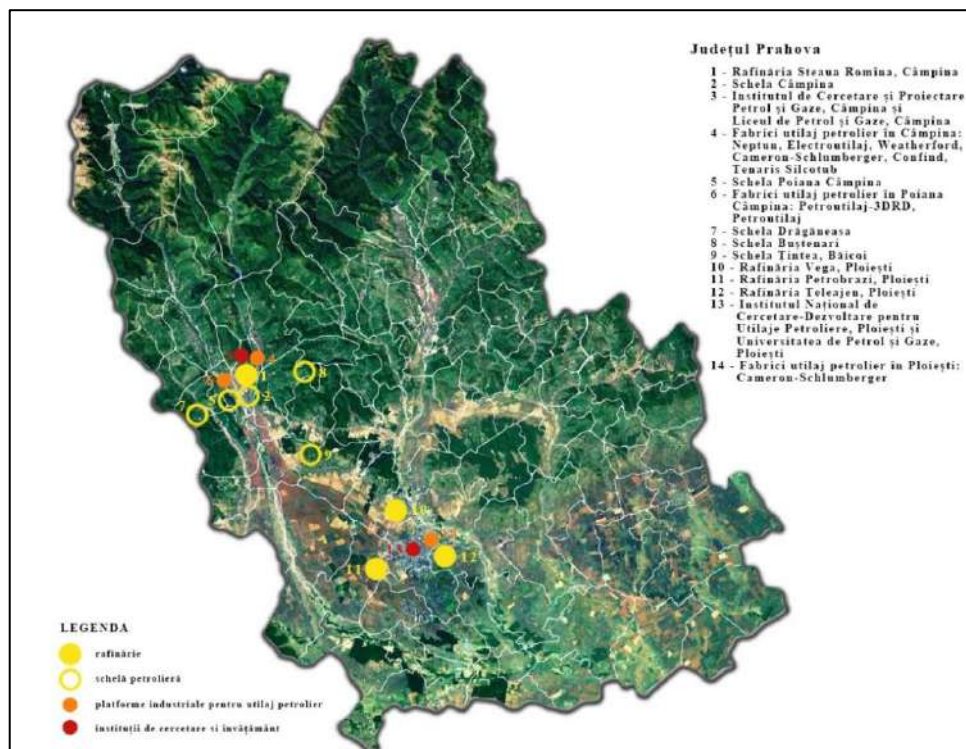
* **imaginea orașului industrial** – silueta urbană a Câmpinei se remarcă prin structuri industriale de tip hale, turnuri de apă, turnuri de răcire, coșuri de fum, rezervoare etc. Vocabularului formal i se adaugă la nivelul percepției urbane texturile caracteristice (cărămidă, metal, sticlă, beton) și o rețea feroviară tehnologică ce traversează orașul. Toate acestea se constituie într-o imagine urbană de tip industrial cu densitate și coerență formală unice în România².

* **peisaj cultural de factură industrială** – schelele petroliere și platformele industriale conexe domeniului, din Câmpina și zona adiacentă, împreună cu rafinăria „Steaua Română”, formează un peisaj cultural industrial de mare valoare. Acesta se suprapune în mare măsură filonului petrolifer din zona Drăgăneasa – Câmpina – Buștenari (aliniament vest - est), ce a constituit leagănul exploatării petrolului românesc. Această

¹ Două exemple: turnul de răcire al platformei D.A.V. (a dat numele intersecției din vecinătatea sa, de asemenea și celor patru stații de transport în comun din zonă - este un punct de reper și un punct de întâlnire, fiind nod de tranzit pentru toată populația din bazinul râului Dofțana și zona Telega-Buștenari); sirena rafinăriei (anunța de trei ori pe zi schimbarea de tură - răsuna în tot orașul, imprimându-i ritmul acestor borne temporale legate de activitatea fabricii).

² Vezi detalii în subcapitolul 2.1, la paginile 24-25.

aglomerare de elemente legate de istoria petrolului românesc din zona Câmpina ar putea fi integrată într-un traseu cultural-turistic zonal.

* **coerență** – conține clădiri, instalații și utilaje aparținând tuturor perioadelor istorice care s-au scurs de la înființarea ei (chiar din fiecare deceniu de existență), componentele sale fiind mărturii fizice ale etapelor de dezvoltare a industriei petroliere românești din intervalul 1897-2019, fără discontinuitate; mai mult, deoarece la momentul încetării activității, toate platformele rafinării erau funcționale sau puse în conservare, aici se păstrează clădiri, instalații și utilaje care acoperă întregul flux tehnologic pentru cele mai importante dintre produsele finite care se obțineau prin rafinarea țițeiului: benzină, motorină, petrol, parafină, uleiuri, vaseline, bitum.

* **pionierat** – este una dintre primele rafinării construite în România și singura care și-a menținut în mare măsură integritatea și autenticitatea fizică, deoarece re tehnologizările prin care a trecut s-au făcut judicios, în scopul economiei de materiale și bani.

* **raritate** – în contextul politicilor de mediu actuale, prin care se urmărește trecerea la energia verde, industria rafinării țițeiului se va restrânge tot mai mult, iar ansamblurile industriale care găzduiesc acest tip

de activitate se vor închide și vor fi dezafectate treptat; la cinci ani de la oprirea activității, rafinăria de la Câmpina încă își păstrează integritatea fizică, constituind o resursă culturală importantă pentru dezvoltarea ulterioară a orașului.

* **patrimoniu mobil** – nu se cunoaște inventarul exact al tuturor elementelor de patrimoniu mobil tehnic/tehnologic din rafinărie, însă, în urma consultării mai multor surse documentare³ am constatat că pot fi identificate in situ numeroase instalații, rezervoare și utilaje de referință pentru industria rafinării, care se remarcă prin vechime, tehnologiile implementate, proveniență (mărci de renume din Occident), iar unele și prin faptul că sunt complete și funcționale.

* **obiectiv strategic, cu valoare istorică excepțională** – prin localizarea și natura activității care se desfășura aici, rafinăria “Steaua Română” a reprezentat o miză explicită în ambele războaie mondiale, atât pentru armatele aliate, cât și pentru cele inamice; a fost vizată direct de operațiuni militare tactice, a fost avariata și repusă în funcțiune după fiecare dintre acestea, cu păstrarea în mare măsură a materialelor și arhitecturii inițiale. Astfel, ansamblul are importanță istorică atât la nivel național, cât și internațional.

* **implicații sociale** – exploatarea și prelucrarea țițeiului au transformat Câmpina dintr-o mică așezare de tranzit (fostă vamă) de pe valea Prahovei, într-un oraș cosmopolit, care aproape și-a triplat populația în primul deceniu al secolului al XX-lea. Aici au venit ca angajați ai rafinăriei, petroliști din țară și din întreaga Europă, formând grupuri etnice și religioase care au contribuit la creșterea exponențială a orașului în domeniile economic, cultural, social, și la formarea unei comunități cu mentalități incluzive și tolerante. Rafinăria a construit în oraș locuințe⁴ pentru personal, cantine, ștranduri, cluburi, terenuri de sport, băi, școli, dintre care multe există și astăzi. Societatea „Steaua Română” și-a adus aportul financiar și la edificii publice sau modernizarea infrastructurii – practic întregul oraș Câmpina a fost dezvoltat împreună cu rafinăria și datorită acesteia.

2) Totodată, **rafinăria este o resursă socio-economică pentru dezvoltarea orașului.** Suprafața mare, construcțiile versatile

³ Conform informațiilor din *Bilanțul de mediu* realizat de proprietarul anterior (TDR Energy) după încetarea activității, coroborate cu informații orale culese de la diverși angajați ai rafinăriei, care dau mărturie despre existența in situ a utilajelor.

⁴ Enumerăm aici câteva parcelări, care și azi au o bună calitate a locuirii: Colonia Bucea, Colonia Gahița, Parcelarea Hernia, parcelarea pentru sondori din bulevardul Bălcescu.

care domină ansamblul ei pot facilita o regenerare urbană prin proiecte de conversie funcțională în diverse domenii economice care să impulsioneze transformarea post-industrială a orașului. Există deja numeroase exemple de bune practici (inclusiv în România) și studii ce arată că beneficiile economice ale reutilizării adaptive a patrimoniului sunt mult mai mari decât în cazul altor domenii, dacă se iau în considerare efectele colaterale⁵.

- 3) **Câmpina beneficiază de o serie de resurse de dezvoltare importante** pentru un oraș de mărimea sa: are o localizare favorabilă, la jumătatea distanței dintre capitală și Brașov, la confluența râurilor Prahova și Doftana; accesibilitate facilă atât pe cale rutieră (DN1) cât și feroviară; în curând va deveni un nod important de comunicație, odată cu deschiderea unui nou drum național transcarpatic, prin valea Doftanei (Câmpina – Săcele, la care au început deja lucrările); fosta cale ferată ce traversează orașul, cu ramificații la platformele industriale active, poate primi în acest context un rol esențial în dezvoltarea zonei Câmpina–Telega–Brebu⁶; activități de producție prin platformele industriale; climă blândă și un cadru natural bogat, cu zone extinse neatinse de intervenții umane. Atractivitatea orașului din punct de vedere cultural a cunoscut o oarecare creștere în ultimii ani⁷, însă **orașul are un important potențial cultural neexploatat**, și anume cel legat de însăși devenirea localității – exploatarea și prelucrarea petrolului. În condițiile în care activitățile petroliere au fost sistate în cadrul rafinării, arealul va fi integrat orașului, cu întreaga sa încărcătură memorială, dar și cu un bogat patrimoniu imobil și mobil, care

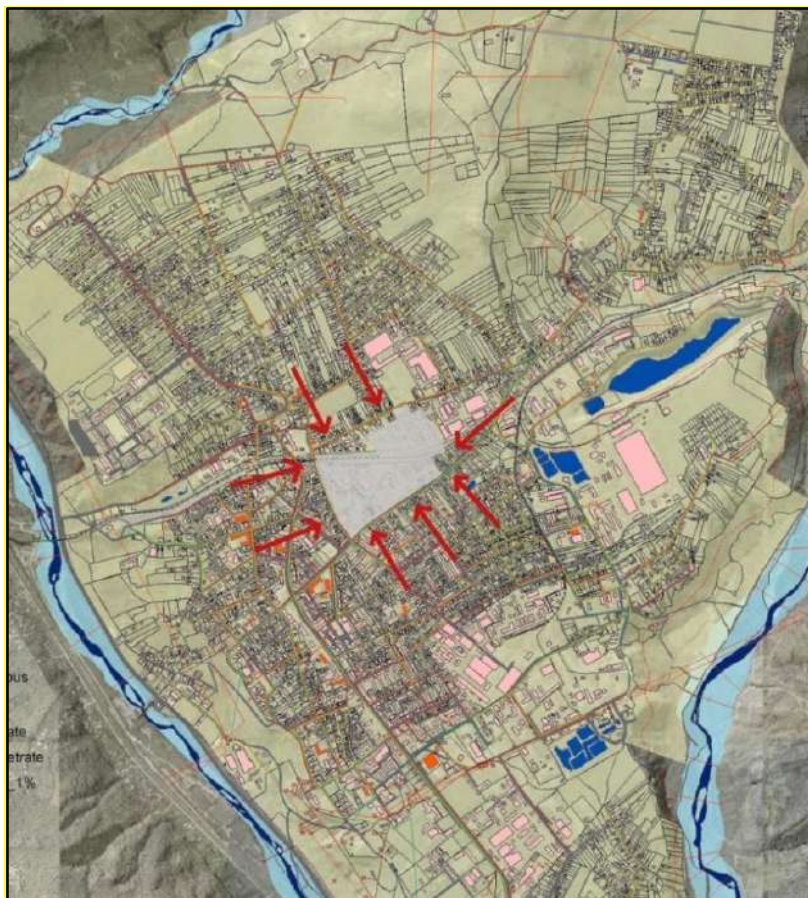
⁵ De pildă sectorul patrimoniului cultural creează indirect de patru ori mai multe locuri de muncă decât ramuri ale sectorului primar economic (vezi *Raportul CHCfE* citat în cap.III).

⁶ S-ar putea reconecta pe viitor cu sistemul național feroviar, fiind foarte utilă dezvoltării transportului de călători și mărfuri pe sistemul de tram-trenuri interconectate cu garniturile care circulă pe magistrala 300 București-Brașov; în acest sens există potențial pentru o nouă gară-terminus la Brebu (comună dinamică, în plină ascensiune).

⁷ Prin revitalizarea celor două săli de spectacole publice, prin organizarea de evenimente în cadrul celor două muzee memoriale (mai ales „B.P.Hasdeu”), prin activitățile culturale independente (ale Societății Filarmonice din Câmpina, parohiei „Sf.Nicolae”-Slobozia sau Bibliotecii Elstar) sau chiar prin deschiderea a trei noi puncte muzeale permanente (expoziția cu schițele lui Grigorescu, muzeul parohial Slobozia și recenta expoziție de modelism feroviar de la gară); de menționat și activitatea cultural-turistică inedită a Centrului Infoturistic.

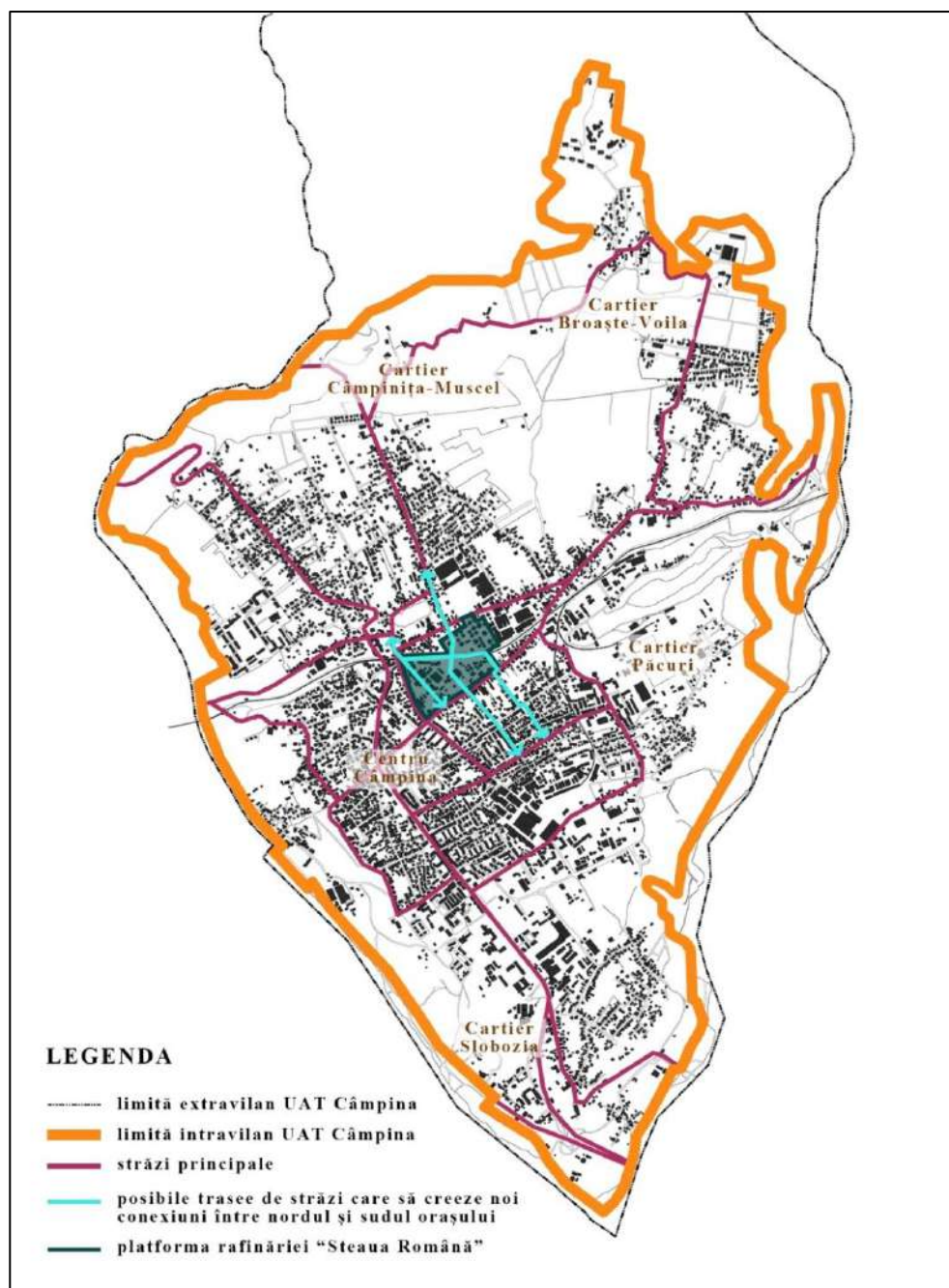
se pot constitui într-o atracție socio-economică și turistică la nivel național cel puțin; se poate chiar avea în vedere mutarea la Câmpina a Muzeului Petrolului⁸.

- 4) Din punct de vedere al morfologiei urbane actuale, **arealul ocupat de rafinărie constituie o falie** între zona de nord și cea de sud a orașului. De altfel, **această „insulă” centrală de mari dimensiuni este supusă presiunii de dezvoltare a centrului orașului** (vezi harta alăturată), devenind un element principal de structurare a Planului Urbanistic General al Municipiului Câmpina (documentație aflată în curs de actualizare).

⁸ Acesta funcționează în prezent la Ploiești într-un spațiu restrâns, insuficient pentru patrimoniul deținut sau importanța domeniului pentru Prahova și România.

- 5) Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” are un **potențial de reconfigurare urbanistică și conversie arhitecturală unic**, datorită bogăției texturilor, formelor arhitecturale și dimensiunii lor, pretându-se la operații urbane majore, realizabile etapizat în folosul locuitorilor și al dezvoltării orașului.
- 6) Gestionarea și dezvoltarea obiectivului Rafinăria „Steaua Română” este o chestiune de interes public local și național, datorită valorii deosebite a patrimoniului industrial mobil și imobil concentrat aici, datorită suprafeței mari a sitului, a amplasării sale în zona centrală a orașului, a impactului pe care intervențiile le vor avea pentru oraș și pentru întreaga zonă de influență (inclusiv din punctul de vedere al duratei operațiunilor urbane, care se estimează că va fi de până la 30 de ani). De aceea, este absolut necesar ca situl să fie tratat cu responsabilitate de proprietari, autorități și toți specialiștii implicați.

4.2. RECOMANDĂRI

Studiul de față reliefează unicitatea rafinăriei de la Câmpina, al cărei ansamblu este o moștenire culturală importantă, ce necesită conservare și valorificare prin proiecte de conversie funcțională, în spiritul dezvoltării durabile. În acest sens, **recomandăm clasarea Rafinăriei „Steaua Română” ca ansamblu, având următoarele componente:**

- **Grupa valorică A: 31 poziții** (7 individuale și 24 componente ale unor ansambluri);
- **Grupa valorică B: 74 poziții** (11 individuale și 63 componente ale unor ansambluri).

Acestea sunt detaliate în subcap. 3.2. *Evaluarea pe componente* (vezi și *Planșa nr.7* de la final pentru identificarea lor precisă).

Pentru a restrânge la minimum propunerile de clasare și a impulsiona totodată protecția completă a tuturor valorilor, studiul de față propune ca obiectivele de valoare mai redusă, dar esențiale contextului, să fie protejate prin includerea lor într-o altă categorie de protecție legală – respectiv: prin documentații de urbanism aprobate local (viitorul Plan Urbanistic General sau un eventual plan urbanistic de zonă construită protejată), să li se acorde statutul juridic de **„construcții cu valoare arhitecturală sau istorică deosebită”** (în baza Legii 50/1991). Acestea (însușind **36 poziții** - unele la rândul lor cu mai multe obiecte/construcții) se regăsesc detaliate în același subcapitol 3.2 și marcate cu culoare deosebită în *Planșa nr.7* de la final.

Simultan și subsecvent finalizării procedurii de clasare a ansamblului Rafinăriei „Steaua Română” în Lista Monumentelor Istorice, recomandăm:

- 1) Toate **analizele, politicile urbane și documentațiile de urbanism** care se vor realiza în viitorul apropiat pentru teritoriul UAT Câmpina **trebuie să includă în aria vizată și platformele rafinăriei „Steaua Română”**. Este necesară o abordare obiectivă a subiectului integrării acestui areal în organismul orașului, care să propună intervenții urbanistice de natură să echilibreze necesitățile de dezvoltare ale localității cu menținerea și punerea în valoare a patrimoniului arhitectural industrial.

Planul Urbanistic General al Municipiului Câmpina, aflat deja în curs de actualizare, va genera o viziune coerentă asupra orașului numai cu condiția ca **incinta astăzi enclavizată a rafinăriei să fie introdusă în studiu**. Pentru o abordare corectă a acestui areal, **noile**

reglementări trebuie să integreze recomandările din studiul analitic de fundamentare al PUG („Patrimoniul Construit-PC”) și acesta la rândul său pe cele din prezentul studiu istorico-arhitectural, depus în acest sens și la Primăria municipiului Câmpina.

De asemenea, propunerile urbanistice pentru acest areal trebuie să țină cont de scara orașului și a vecinătăților (înălțimi, gabarite, parcelări, procentul de ocupare a terenului, coeficientul de utilizare a terenului, funcțiuni admise/interzise); de spiritul locului, prin preluarea traseelor circulațiilor interioare și prin punerea în valoare la scara urbană a patrimoniului imobil valoros; de procentul optim de spații verzi; de accesibilitate; de necesitățile de trafic, dar și de limitarea aglomerării și blocajelor în zona centrală.

- 2) **Patrimoniul mobil al rafinăriei** (format din utilajele și aparatele specifice activităților tehnologice întreprinse aici) de o importanță deosebită, **trebuie evaluat, pus în siguranță și protejat (inclusiv în sens juridic)**. Propunerile de conservare și punere în valoare a acestui patrimoniu vor ține cont că acestea sunt practic asimilate clădirilor în care (sau lângă care) se află încă montate și este de preferat să fie menținute in situ, indiferent de funcțiunile viitoare ale clădirilor. Nu trebuie omise sutele de panouri și indicatoare care însoțesc instalațiile și utilajele (marcându-le sau atenționând cu privire la pericolele ce pot apărea în timpul funcționării lor), care fac să transpară natura și dificultatea lucrului în industria petrolieră, totodată conferind clădirilor și utilajelor un anume pitoresc.
- 3) **Finalizarea procedurii de clasare** declanșată de D.J.C. Prahova pentru obiectivul *Rafinăria „Steaua Română” din municipiul Câmpina prin preluarea studiului de față (și a documentației tehnice aferente) pentru dosarul de clasare*, urmând ca ulterior clasării (de exemplu la emiterea Obligației de folosință a monumentului istoric sau la prima avizare de către minister) să fie realizată **o cercetare de către un colectiv interdisciplinar** format din arhitecți, urbanisti, istorici, ingineri etc, având experiență în domeniul patrimoniului industrial imobil și mobil, cu colaborarea instituțiilor cu prerogative în domeniile de studiu: Ministerul Culturii, Institutul Național al Patrimoniului, Ordinul Arhitecților din România, facultățile naționale de arhitectură și urbanism, Universitatea Petrol - Gaze din Ploiești, Muzeul Petrolului - Ploiești,

Muzeul Național Tehnic „Dimitrie Leonida” - București, Academia Română, etc. și a autorităților locale, județene și centrale.

- 4) **Finalizarea judicioasă a studiului analitic de fundamentare al PUG Câmpina „Patrimoniul Construit (PC)”**, printr-o analiză amplă și detaliată a ansamblului Rafinăriei „Steaua Română” (inclusiv folosirea cercetărilor din prezentul studiu).
- 5) **Finalizarea judicioasă a studiilor de fundamentare a PUG Câmpina legate de analiza urbană** (sunt cca 10 studii în această situație⁹), prin studierea detaliată a situației actuale și prin propuneri de integrare optimă a arealului Rafinăriei în oraș (inclusiv folosirea cercetărilor din prezentul studiu).
- 6) **Finalizarea judicioasă a studiilor de fundamentare a PUG Câmpina legate de trafic** („Circulația și căile de comunicații”/CCC; „Mobilitatea la nivel urban, periurban și metropolitan”/MUPM), printr-o analiză amplă și detaliată a situației actuale și prin propuneri de integrare optimă în oraș a viitoarelor căi de comunicație rutieră din arealul Rafinăriei (inclusiv folosirea cercetărilor din prezentul studiu).
- 7) Pentru gestionarea corectă a resursei culturale reprezentate de rafinăria „Steaua Română” din Câmpina, **este absolut necesar să fie întocmite următoarele documentații:**
 - * **scanarea geofizică** a subsolului rafinăriei, pentru identificarea și inventarierea structurilor subterane păstrate (unele dintre cele potențial valoroase au fost semnalate în cap.2 la locurile lor și sunt totodată marcate ca atare pe Planșa 1 din Anexele acestui studiu, intitulată „Raport construit-neconstruit / accese”.
 - * **cadastrul** corect și complet al tuturor parcelelor din arealul rafinăriei „Steaua Română”, care să includă în mod individual absolut toate construcțiile (supra și subterane), sistemele de conducte pentru transportul

⁹ „Reambularea topografică și actualizarea cadastrală” (RTAC), „Circulațiile terenurilor și zonele cu destinații speciale” (CTZDS), „Circulația și căile de comunicații” (CCC), „Altimetria” (ALT), „Relațiile periurbane” (RP), „Infrastructura de servicii și cea industrială” (ISI), „Locuirea și cartierele orașului” (LCO), „Operațiunile urbane” (OU), „Indicatori urbanistici de performanță” (IUP), „Mobilitatea la nivel urban, periurban și metropolitan” (MUPM) – vezi *Caiet de sarcini. Actualizarea PUG al municipiului Câmpina* (iulie 2023) pe pagina de internet www.e-licitatie.ro.

produselor petroliere și sistemele aferente utilităților, cu marcarea și inventarierea elementelor minore (ex. stâlpii art-nouveau, care încă se păstrează în zonele funcționale B, K, J, G);

* **releveele** corecte și complete ale tuturor construcțiilor aflate în situ;

* **inventarul** exhaustiv al **patrimoniului mobil** al rafinăriei (utilaje și instalații interioare, piese de schimb pentru utilajele cele mai importante din punct de vedere tehnico-istoric; inclusiv elementele de signalistică - prezente în situ în număr foarte mare și care joacă un rol esențial în menținerea atmosferei industriale);

* **o expertiză tehnică** ce va determina starea de conservare a structurilor din ansamblu, va identifica problemele structurale și va face recomandări pentru intervenții ulterioare de consolidare;

* **un studiu de mediu** pentru determinarea gradului poluării istorice, care să propună și soluții de ecologizare minim invazive (cu microorganisme, anumite specii de plante etc), în vederea evitării unor operațiuni de amploare pe arealul din centrul orașului, dar și pentru a asigura integritatea fizică a structurilor cu valoare culturală mare.

8) Pentru **a proteja integritatea fizică a ansamblului și a tuturor componentelor sale**, se impune ca:

* până la definitivarea și intrarea în vigoare a noul Plan Urbanistic General și a noului Regulament Local de Urbanism ale municipiului Câmpina și până la finalizarea procedurii de clasare în Lista Monumentelor Istorice a ansamblului rafinăriei „Steaua Română” din Câmpina, **în incintă să nu se autorizeze și să nu se mai realizeze intervenții punctuale** (în contextul cadastrării defectuoase), deoarece ar fi în dezacord cu abordarea unitară a ansamblului, analizată și propusă prin studiile menționate anterior; astfel, odată reglementat, arealul se va dezvolta coerent, la potențialul său maxim, aducând beneficii atât proprietarilor, cât și comunității;

* **în regim de urgență, ansamblul și construcțiile sale să fie întreținute** prin următoarele activități, care să se desfășoare în mod continuu:

- eliminarea vegetației (inclusiv copacii tineri) care în ultimii ani a năpădit aleile, spațiul liber, dar și construcțiile din incintă

- curățarea și întreținerea corespunzătoare a copacilor maturi din incintă

- evacuarea din incintă a resturilor vegetale

- punerea în siguranță a construcțiilor cu eventuale probleme de structură

- repararea acoperișurilor, învelitorilor și sistemelor de scurgere și drenaj ale construcțiilor care prezintă probleme sub acest aspect, pentru a nu permite exinderea zonelor degradate

- asigurarea golurilor care nu mai au ferestre, înlocuirea foilor de geam sparte
- curățarea rigolelor și a canalelor din incintă

9) Pentru o dezvoltare coerentă a obiectivului Rafinăria „Steaua Română”, care să armonizeze necesitățile comunității și ale orașului, dorințele proprietarilor, implicațiile financiare, conservarea patrimoniului industrial și noile construcții, se impune realizarea unui masterplan, și ulterior a unui PUZ pentru zone construite protejate. Desființările în masă ale construcțiilor de pe amplasament reprezintă acțiuni ireversibile, ce trebuie argumentate printr-o viziune și o planificare riguroasă a dezvoltării suprafețelor astfel eliberate.

Aflat în centrul municipiului Câmpina, arealul de 17,3ha al Rafinăriei „Steaua Română” nu se poate autodetermina și nu poate funcționa independent de oraș, de aceea trebuie să existe **cooperare între factorii interesați (proprietari, comunitate și autoritățile locale)** pentru deschiderea ansamblului către oraș și stabilirea unor noi legături funcționale cu acesta, în mod sustenabil. **Se recomandă o politică deschisă, transparentă, participativă, care să faciliteze un maxim de avantaje pentru oraș, având în vedere că dimensiunea sitului permite atât conservarea și reutilizarea adaptivă a unei părți importante a patrimoniului industrial existent, cât și realizarea a numeroase construcții noi, adaptate contextului pe ambele suprafețe libere din ansamblu.**

*

Studiul de față are o dimensiune importantă din punct de vedere al fundamentării unor direcții de acțiune imediată. **Actualul areal al rafinăriei „Steaua Română” este elementul identitar primordial al orașului**, care, exploatat ca atare în condițiile unei bune administrări, poate genera o dezvoltare economică importantă pentru localitate și pentru întreaga sa zonă de influență.

V. BIBLIOGRAFIE

5.1. DOCUMENTAȚII OFICIALE

- 2003: TICCIH, *Carta Patrimoniului Industrial* (via <https://ticcih.org>).
- 2004 (cca): SC Consproiect SA Ploiești, *PUG municipiul Câmpina. Documentație obținere aviz CNMI*.
- 2013: P.U.G. al Municipiului Câmpina și R.L.U.
- 2015: CHCfE Consortium, *Cultural Heritage Counts for Europe*.
- 2015: CITR, [*Documentele de prezentare pentru licitația de vânzare a activelor SC „Steaua Română” SA din anul 2015*] (via <https://citr.ro>).
- 2021: Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027 a Municipiului Câmpina.
- 2021: Institutul Național al Patrimoniului, *Studiu de fundamentare pentru identificarea resursei culturale și a potențialului de (re)conversie a platformei industriale Rulmentul din municipiul Brașov, din perspectiva evoluției istorice a zonei și a semnificației pentru patrimoniul tehnic și industrial al orașului, în vederea stabilirii recomandărilor de intervenție propuse în procesul de reabilitare, februarie-aprilie 2021*.
- 2021: CP Med Laboratory S.R.L., *Bilanț de mediu nivel I, Obiectiv: TDR Energy S.R.L. Punct de lucru: Str. Calea Doftanei nr. 15, Municipiul Câmpina, Județul Prahova – Preluare imobile activului „Rafinăria Steaua Română S.A. - Platformă industrială în Campina, județul Prahova” din patrimoniul Rafinăria Steaua Română, martie 2021* (via <https://apmph.anpm.ro>).
- 2023: *Caiet de sarcini. Actualizarea PUG al mun. Câmpina* (e-licitatie.ro).
- 2025: ANCPI, *Cadastrul digital* (via <https://geoportal.ancpi.ro>).

5.2. DOCUMENTARE FOTOGRAFICĂ RECENTĂ

- Imagini aeriene oblice GoogleMaps (2012, 2013).
- Fotografii realizate în 2013 (Mihail Neagu) și 2017 (Angela Dumitrescu) în incinta obiectivului.
- Fotografiile aferente anunțului de vânzare a activelor SC „Steaua Română” SA, din anul 2015 (via <https://citr.ro>).
- Imagini aeriene (mai 2022) – via youtube.com/@oglindacampina.
- Fotografii realizate în mai 2022 în incinta obiectivului, în cadrul evenimentului „Rafinăria deschisă”.
- Fotografii realizate în octombrie 2023 în incinta obiectivului, în cadrul concursului foto „Portretul unei rafinării centenare”.

Fotografii realizate în octombrie 2024 în incinta obiectivului, cu ocazia concursului de idei de amenajare organizat de SC Ecogen Power și dedicat studenților arhitecți de la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” din București.

Fotografii realizate din spațiul public de către colaboratorii studiului, în perioada 2024-2025.

5.3. SURSE SECUNDARE

5.3.1. INFORMAȚII ORALE (INTERVIURI)

- Gheorghe Sandu, fost lider sindical în rafinărie
- Constantin Panait, fost director al rafinăriei
- Costică Paraschiv, fost maestru în rafinărie

5.3.2. PUBLICAȚII

Anuarul Societății de Științe Istorice din România – filiala Câmpina, nr. 3 (2012); nr.12 (2021).

Apostol, Mihai & Dimitrică, Florica, *Despre începuturile prelucrării petrolului în țara noastră*, în *Studii și materiale privitoare la trecutul istoric al jud. Prahova*, vol.III (1970).

Banabic, Dorel (coord.), *Istoria tehnicii și a industriei românești*, vol.1, București 2019.

Banu, Magdalena, *Contribuții la studiul evoluției rafinăriilor de petrol din România în perioada 1840-1900*, în *Anuarul Muzeului de istorie și arheologie Prahova*, vol.II (1985).

Banu, Magdalena, *Contribuții la cunoașterea evoluției tehnologiei de prelucrare a țițeiului în perioada 1900 - 1908*, în *Anuarul Muzeului de istorie și arheologie Prahova*, vol.III (1986).

Băleanu, Șerban et all., *Câmpina, o istorie în imagini. 1503-2003*, Câmpina 2003.

Bîlgă, Gheorghe, *Buștenari – un important centru al petrolului românesc (1857-1948)*, Târgoviște 2023.

Calcan, Gheorghe, *În universul petrolului românesc. Studii*, Cluj-Napoca 2022. *Cotidianul*, marți 30 aprilie 1996.

Craig, Jonathan & all, *The history of the European oil and gas industry (1600s–2000s)*, via www.lyellcollection.org.

Cratochvil, Silviu Dan, *Monografia orașului Cîmpina*, Câmpina 1990.

- Cumpănă, Constantin, *Petrolierul „Câmpina” a fost scufundat de un submarin britanic*, 2016 (via <https://rezistenta.ro>).
- Douet, James, *The Heritage of the Oil Industry. TICCIH Thematic Study*, TICCIH 2020.
- Dulgheru, Nicolae et all, *”Steaua Română” Câmpina 1895-1995. Istoria unei rafinării centenare*, București 1995.
- Dumitru, Victor, *Ținta roșie*, București 2004.
- Geantă, Nicolae, *Impactul geografic al industriei petroliere asupra municipiului Câmpina și a spațiului său adiacent* (teză de doctorat, 2009).
- Pearton, Maurice, *Oil and the Roumanian State*, Oxford 1971.
- Plumpe, Werner et all., *Deutsche Bank. Die globale Hausbank 1870-2020*, Berlin 2020.
- Smith, Michael, *Six. The Real James Bonds 1909-1939*, Londra 2011.
- Stănescu, Gheorghe et all, *Petrolul și gazele naturale românești – istorie în imagini*, București 2021.
- Șovăială, Ion T., *Câmpina - pagini dintr-o istorie în date*, București 2015.

5.4. SURSE PRIMARE

5.4.1. FOTOGRAFII DE EPOCĂ

- ANCPI – Ortofotoplan Câmpina 2001/2005.
- Biblioteca Națională / Colecții Speciale.
- Colecția SC Steaua Română SA (CD cu imagini de epocă digitizate, realizat de Radu Dragomir, cca 2010).
- Colecția David Klaus, SUA (poze aeriene din 1 august 1943; aerofotograme din 19 august 1943; album cu fotografii din rafinărie - august 1943).
- Colecția Dan Șuteu, Câmpina (imagini panoramice, cca 1918-1937).
- Colecția Horia Stoica, Brașov (imagine aeriană, 1940).
- Colecția Ionuț Burloiu (imagini aeriene, 2002-2004).
- Colecția Mădălin Focșa (fotografii de epocă, planuri și aerofotograme în format electronic, adunate din diverse surse online în anii 2016-2025).
- Film documentar *Câmpina* (extrase), studioul Sahia, 1983.
- Muzeul Național de Istorie a României – fotografie aeriană cu rafinăria, 1929; album cu fotografii din anii 1944-1948 *Sovrompetrol – Rafinăria nr.4 Câmpina*.
- Muzeul Național al Țăranului Român - Arhiva de Imagine: fond Eugenia Ionescu, caiete-jurnal, sec.XX.
- „Petroblog” - furcuta.blogspot.com (imagini de epocă).

5.4.2. PERIODICE DE EPOCĂ

Adevărul: 1898 / 14 aprilie; 1906 / 29 septembrie și 1 decembrie.
Albina, 9 septembrie 1907.
Argus: 26 octombrie 1925; 16 iulie 1926; numărul special pe 1929.
Câmpina, 23 februarie 1897.
Constructorul, nr.610 / 16 septembrie 1961.
Dimineața: 1906 / 22 august, 30 septembrie.
Mine, petrol și gaze, februarie 1962.
Moniteur des interets petroliferes roumains, nr.20/1904.
Monitorul Județului Prahova, nr.23 / 12 sept. 1915.
Monitorul Petrolului, nr.13/1935.
The Petroleum Review, nr.407/1907 (14 septembrie).
Petrol și gaze, nr.3/1964 (martie).
Revista construcțiilor și a materialelor de construcții, nr.2/1958, p.87-92.
Revista economică, 12 decembrie 1909.
România economică: 1899 / 10, 17 și 31 octombrie; 1905 / 6 noiembrie.
România liberă: 1961 / 14 ianuarie, 18 august; 1966 / 12 august.
Scînteia: 1948 / 11 iulie; 1962 / 24 noiembrie.
Strada, nr.8-9 / ianuarie-februarie 1933.
Timpul, 8 mai 1897; 24 iunie 1899.
Viitorul: 15 septembrie 1907; 22 decembrie 1913.
Universul, 19 octombrie 1922.

5.4.3. CĂRȚI ȘI ARTICOLE DE EPOCĂ

Alimăneșțianu, Constantin, *Patruzeci de ani în industria petrolului din România. 1866-1906*, extras din „Convorbiri literare”, nr.3-5/1906.
Hălăceanu, C., *Fabricile de petrol din România față de legea de contingentare din 1908, cu o hartă și 21 planșe fotografice*, București [1908].
Iscu, Vasile, *Industria și comerțul petrolului, cu aplicațiune la rentabilitate și administrație*, Câmpina 1916.
Ministerul Industriei și Comerțului, *Industria petrolului din România în 1908*, București 1909.
Paiano, N.J., *La Grande Industrie en Roumanie de 1866-1906*, București 1906.
Pizanty, Mihail, *Le pétrole en Roumanie*, București 1933.
Tacit, Virgil, *Contribuțiuni la studiul exploatărilor de petrol din România. Câmpina*, București 1911.

5.4.4. DOCUMENTE ARHIVISTICE¹

Agencia de Informații Geospațiale a Apărării „General de divizie Constantin Barozzi” – București: Harta militară topografică a României, foaia XXXVI, 1898.

Arhiva SC Steaua Română SA: dosare tematice neinventariate, cu documentații datând din anii 1904, 1908, 1915-1922, 1917, 1918 (două), 1921, 1929, 1933, 1945, 1987, 2004-2007, 2005 (cercetare efectuată de colaboratorul Mihail Neagu, 2013).

Arhivele de Stat ale Austriei (OeStA) – Viena, Kriegsarchiv: cota KPS LB K I e, 10-24'4 E (plan german al rafinăriei, cca 1909).

Arhivele Naționale Centrale (ANIC), colecția Stampe;

Idem, fondul Min. Finanțelor / Direcția Taxe de consumație: ds.345/1909;

Idem, fondul Min. Industriei / Comisia Mixtă Pagube: ds. 12/1920, 20/1920.

Arhivele Naționale Prahova (SJAN Prahova), fond Eremia Grigorescu / Decebal Grigorescu – fotografii: ds.175;

Idem, fond Primăria Câmpina: dosarele 1/1897, 3/1900, 3/1904, 5/1909, 6/1909, 1/1912, 3/1912, 18/1930, 6/1933, 11/1933, 10/1936, 15/1937, 4/1938, 20/1940, 25/1941, 18/1942, 22/1942, 19/1943, 24/1944, 21/1944, 22/1945, 42/1945, 12/1946, 15/1946, 20/1946, 9/1947, 14/1947;

Idem, fond Steaua Română / Rafinăria Câmpina: dosarele 2/1936, 20/1939, 38/1942, 42/1943, 44/1944, 50/1944;

Idem, fond Steaua Română / Serviciul Contencios – Procese: dosarele 1/1907, 12/1922, 16/1943, 5/1947;

Idem, fond Steaua Română / Serviciul Corespondență: ds. 34/1941, 17/1948;

Idem, fond Steaua Română / Serviciul Mobilizări: ds. 1/1931, 3/1940, 12/1940;

Idem, fond Steaua Română / Serviciul Topografic: ds. 1/1900, 2/1907, 1/1931;

Idem, fond Schela Câmpina – inventarul.

*** **Army Air Force Evaluation Board Report. Volume VI, Ploesti** (1944-1945) – via <https://cgsc.contentdm.oclc.org> (biblioteca digitală a „Combined Arms Research Library” din Fort Leavenworth, Kansas).

*** [raport CIA desecretizat asupra rafinăriei din Câmpina, 1950].

¹ Inclusiv fotografii, schițe, planuri și hărți.

VI. PLANŞE

LISTA PLANȘELOR

**6.1. PLANȘA 1: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Raport construit – neconstruit. Accese**

**6.2. PLANȘA 2: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Regim juridic (proprietari)**

**6.3. PLANȘA 3: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Zonificare funcțională**

**6.4. PLANȘA 4: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Construcții existente / Cadastru digital ANCPI 2025**

**6.5. PLANȘA 5: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Vechime construcții ansamblu**

**6.6. PLANȘA 6: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Fluxuri tehnologice produse finite**

**6.7. PLANȘA 7: Ansamblul rafinăriei „Steaua Română” – Câmpina.
Propuneri privind protecția juridică a construcțiilor**

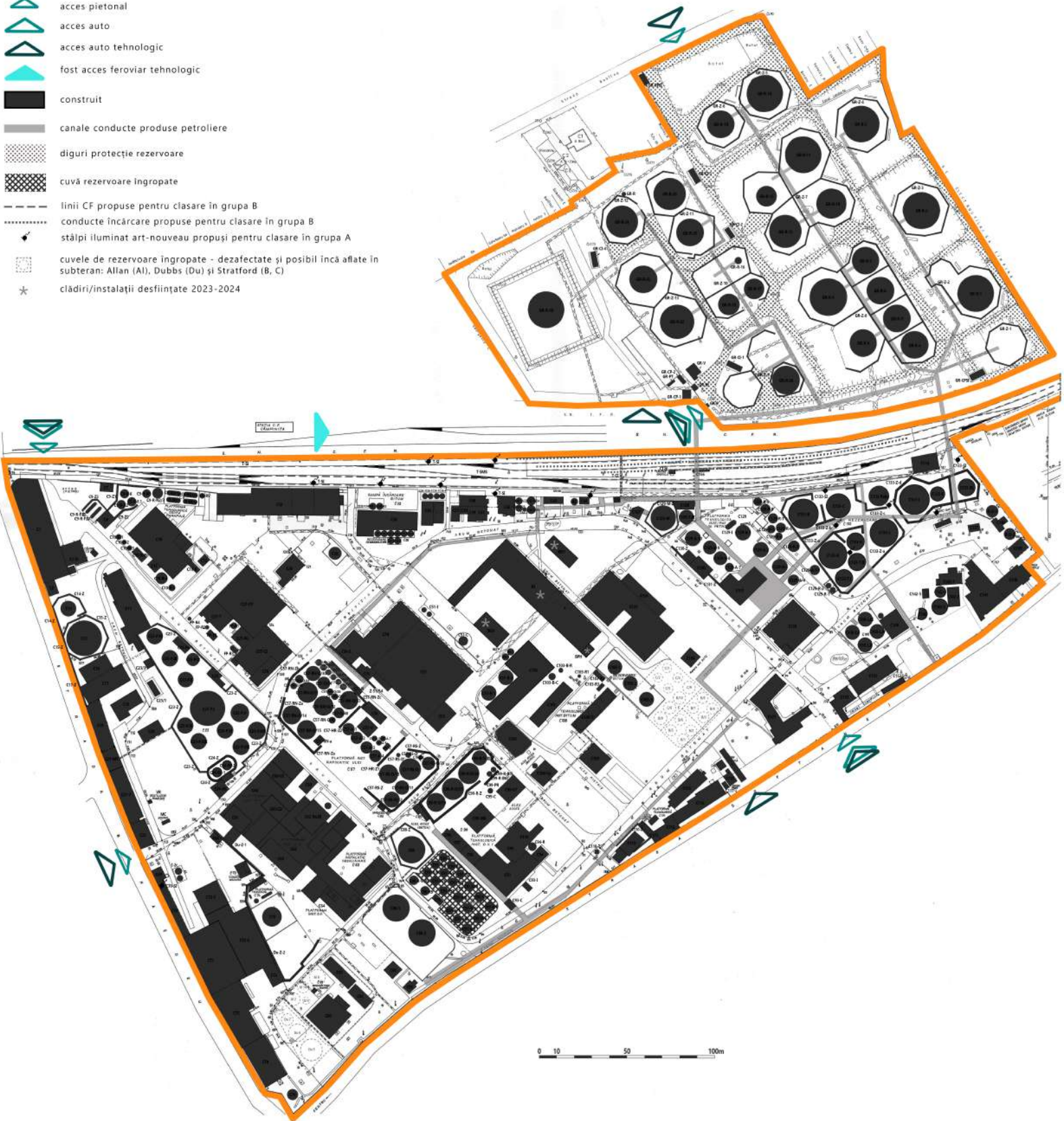
RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 1 - RAPORT CONSTRUIT-NECONSTRUIT | ACESE

LEGENDA

- limită suprafață studiu
- acces pietonal
- acces auto
- acces auto tehnologic
- fost acces feroviar tehnologic
- construit
- canale conducte produse petroliere
- diguri protecție rezervoare
- cuvă rezervoare îngropate
- linii CF propuse pentru clasare în grupa B
- conducte încărcare propuse pentru clasare în grupa B
- stâlpi iluminat art-nouveau propuși pentru clasare în grupa A
- cuvele de rezervoare îngropate - dezafectate și posibil încă aflate în subteran: Allan (Al), Dubbs (Du) și Stratford (B, C)
- clădiri/installații desființate 2023-2024

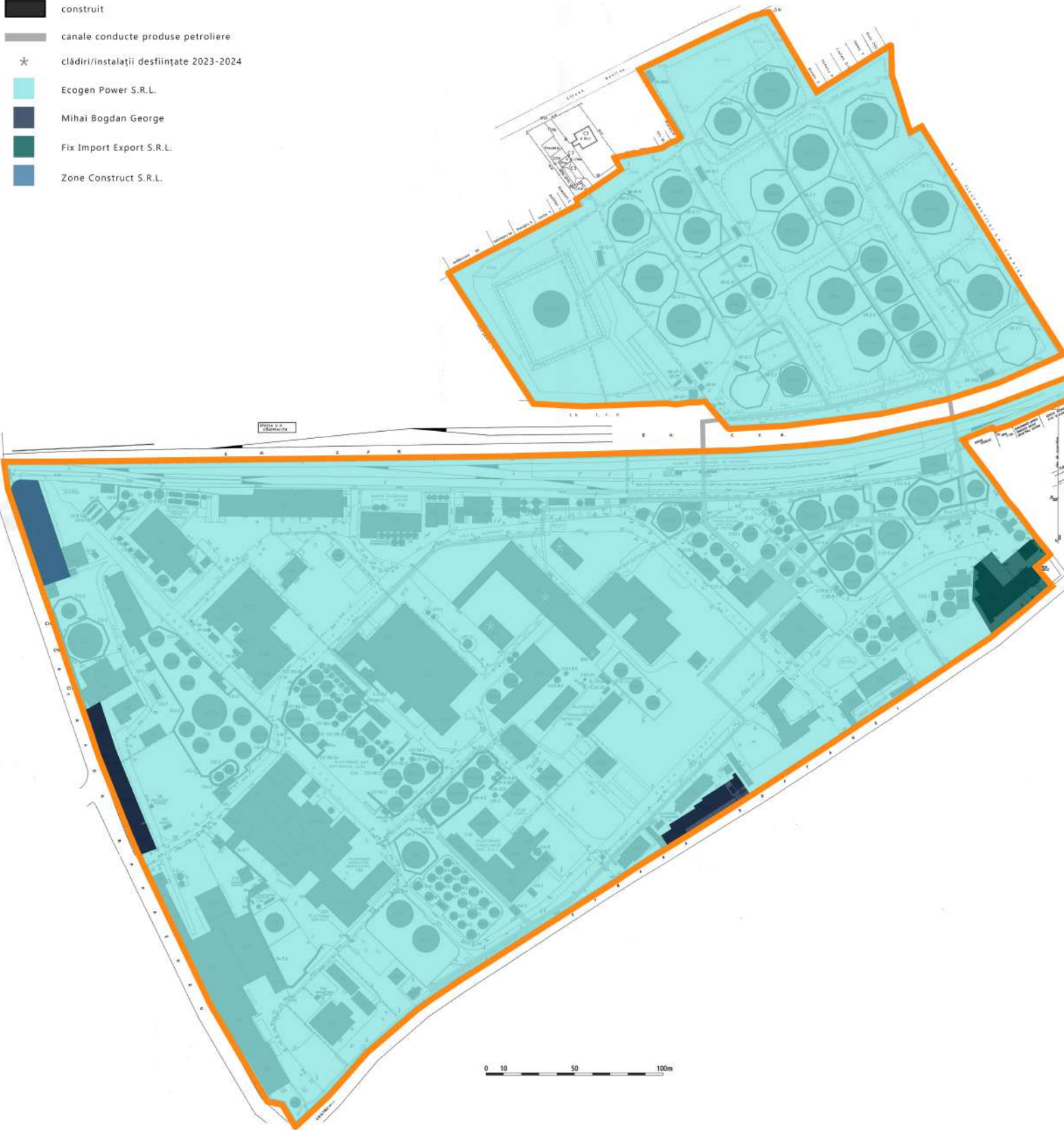
RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 2 - REGIM JURIDIC

LEGENDA

- limită suprafață studiu
- construit
- canale conducte produse petroliere
- * clădiri/instalații desființate 2023-2024
- Ecogen Power S.R.L.
- Mihai Bogdan George
- Fix Import Export S.R.L.
- Zone Construct S.R.L.

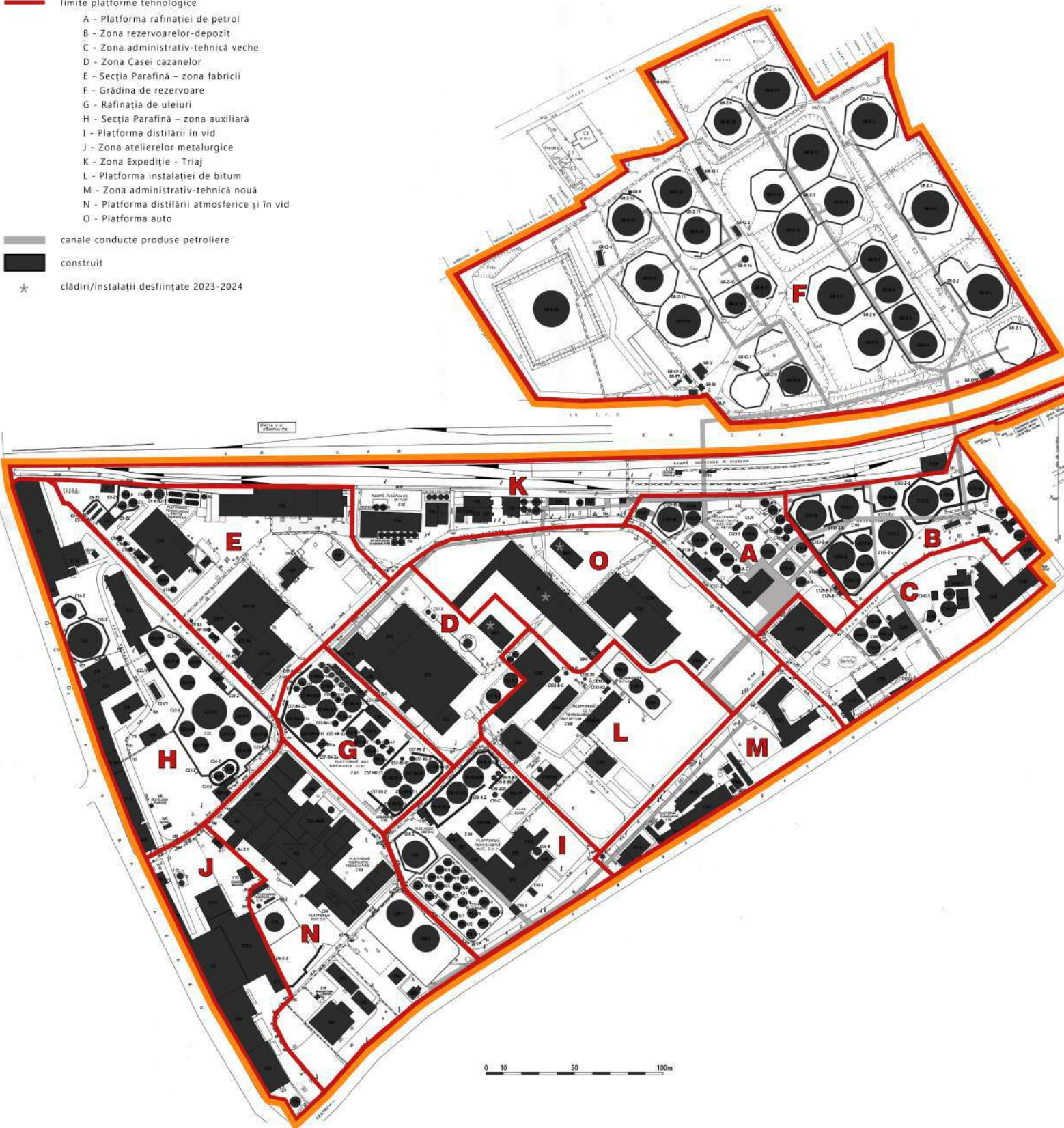
RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 3 - ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

LEGENDA

- limită suprafață studiu
- limite platforme tehnologice
- A - Platforma rafinației de petrol
- B - Zona rezervoarelor-depozit
- C - Zona administrativ-tehnică veche
- D - Zona Casei cazanelor
- E - Secția Parafină – zona fabricii
- F - Grădina de rezervoare
- G - Rafinația de uleiuri
- H - Secția Parafină – zona auxiliară
- I - Platforma distilării în vid
- J - Zona atelierelor metalurgice
- K - Zona Expediție - Triaj
- L - Platforma instalației de bitum
- M - Zona administrativ-tehnică nouă
- N - Platforma distilării atmosferice și în vid
- O - Platforma auto
- canale conducte produse petroliere
- construit
- clădiri/instalații desființate 2023-2024

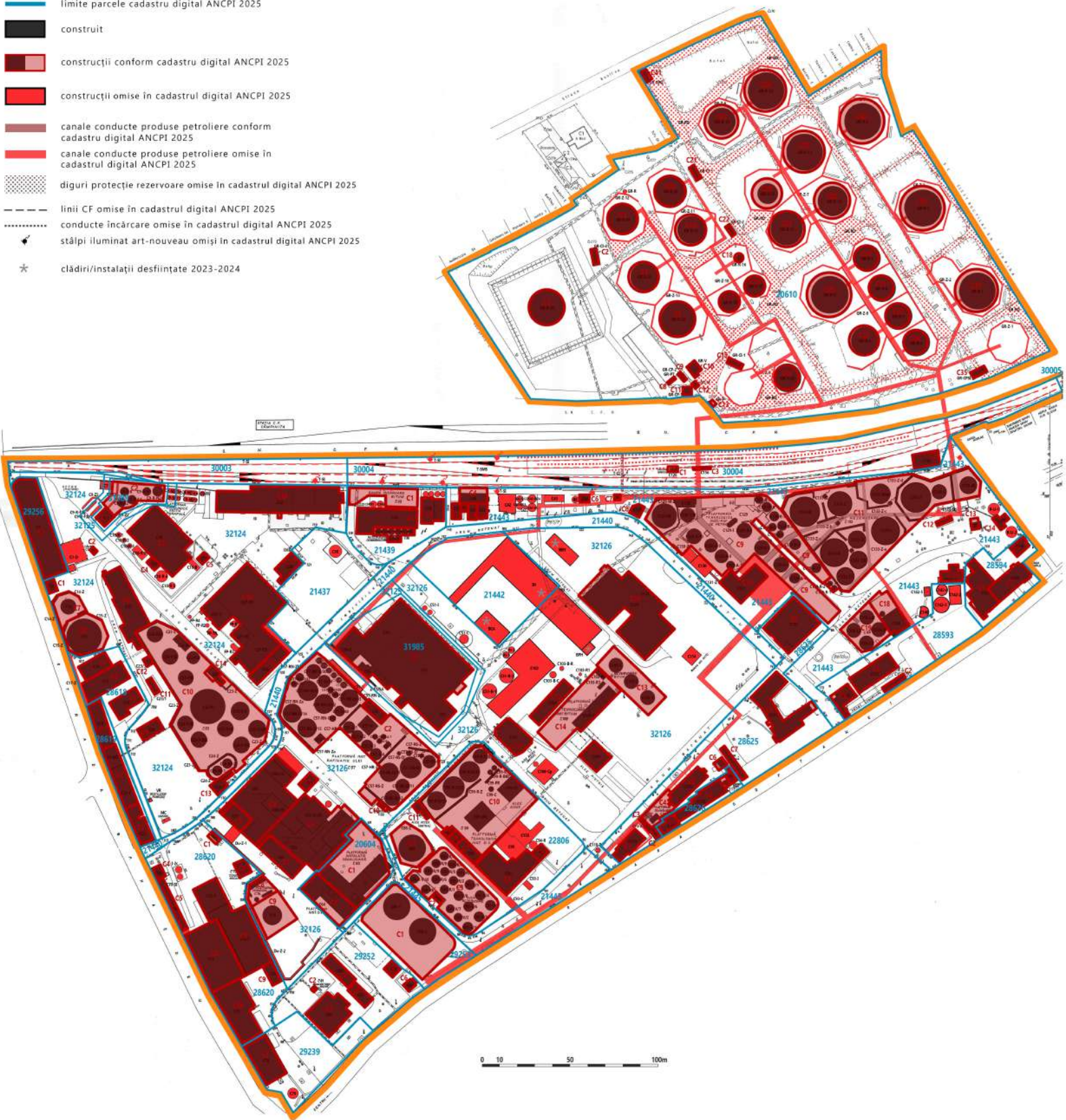
RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 4 - CONSTRUCȚII EXISTENTE / CADASTRU DIGITAL ANCPİ 2025

LEGENDA

- limită suprafață studiu
- limite parcele cadastru digital ANCPİ 2025
- construit
- construcții conform cadastru digital ANCPİ 2025
- construcții omise în cadastru digital ANCPİ 2025
- canale conducte produse petroliere conform cadastru digital ANCPİ 2025
- canale conducte produse petroliere omise în cadastru digital ANCPİ 2025
- diguri protecție rezervoare omise în cadastru digital ANCPİ 2025
- linii CF omise în cadastru digital ANCPİ 2025
- conducte încărcare omise în cadastru digital ANCPİ 2025
- stâlpi iluminat art-nouveau omiși în cadastru digital ANCPİ 2025
- clădiri/installații desființate 2023-2024

RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 5 - VECHIME CONSTRUCTII ANSAMBLU

LEGENDA

— limită suprafață studiu

Construcții

- 1897-1903
- 1904-1918
- 1919-1933
- 1934-1948
- 1949-1989
- 1990-2019

Canale conducte produse petroliere

- 1904-1918
- 1919-1933
- 1934-1948

Diguri protecție rezervoare

- 1904-1918
- 1934-1948

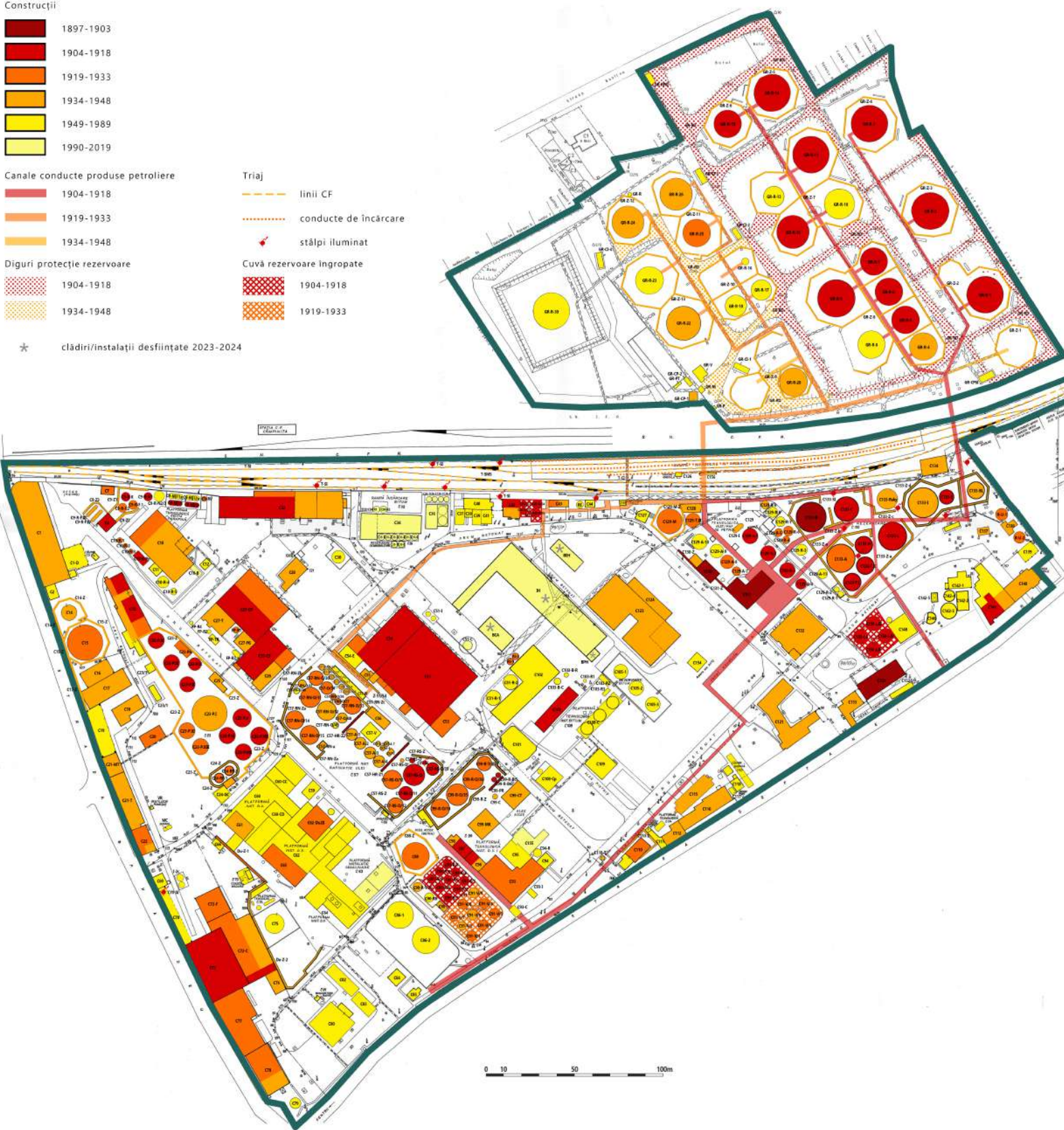
Triaș

- linii CF
- conducte de încărcare
- stâlpi iluminat

Cuvă rezervoare îngropate

- 1904-1918
- 1919-1933

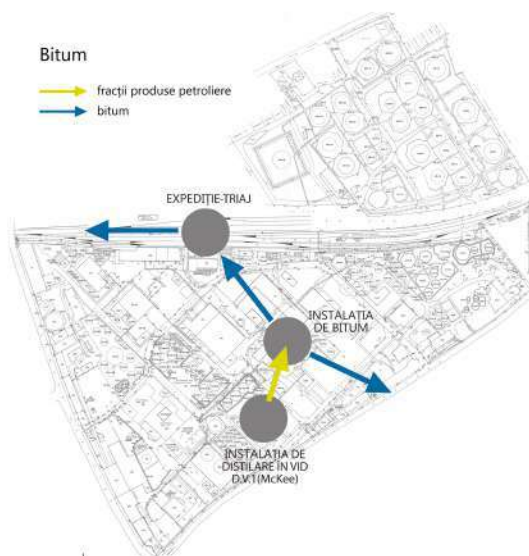
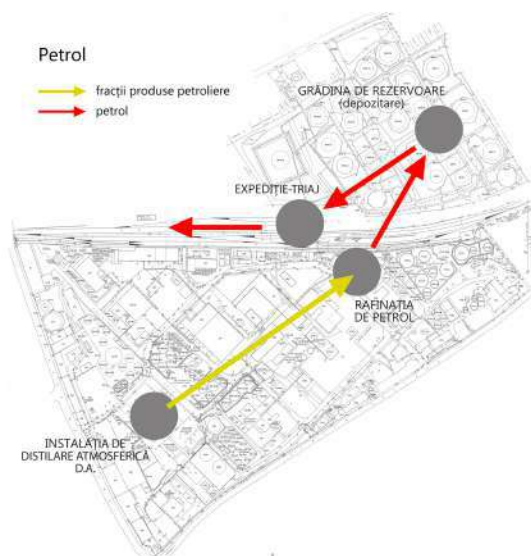
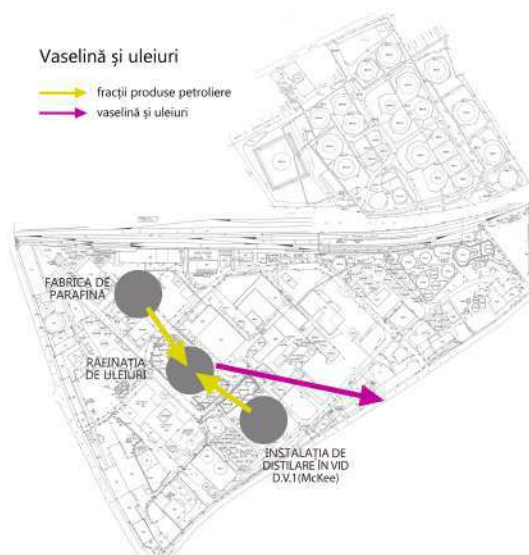
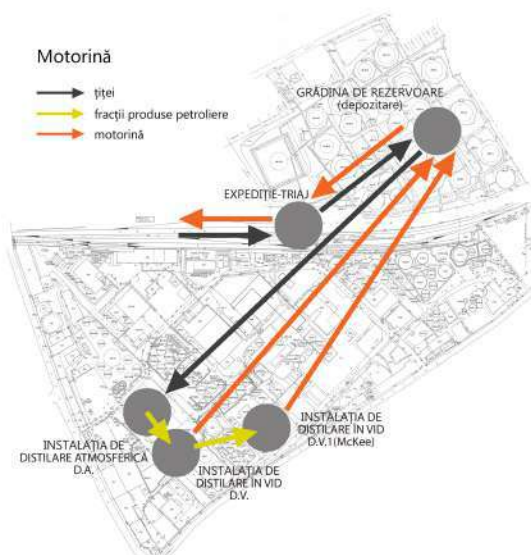
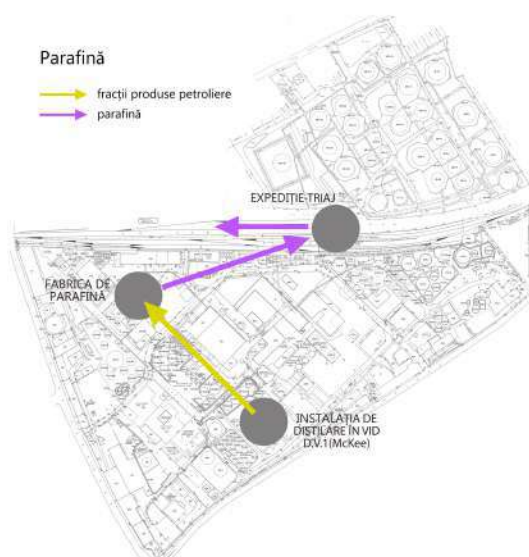
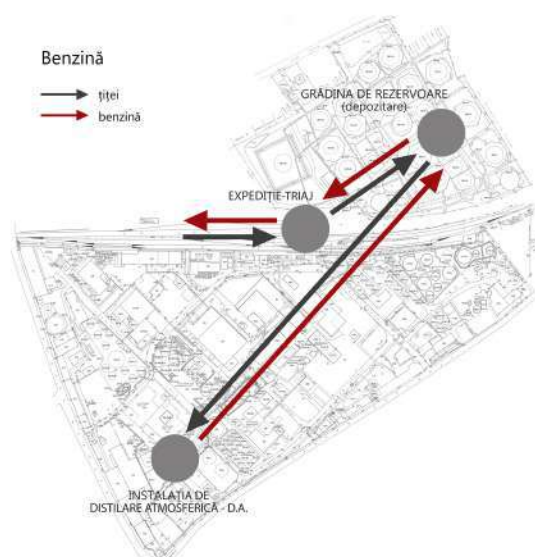
* clădiri/instalații desființate 2023-2024

RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 6 - FLUXURI TEHNOLOGICE PRODUSE FINITE

RAFINARIA STEAUA ROMANA DIN CAMPINA

STUDIU ISTORICO-ARHITECTURAL DE FUNDAMENTARE PENTRU EVALUAREA RESURSEI CULTURALE,
ÎNTOCMIT PENTRU DOSARUL DE CLASARE A OBIECTIVULUI ÎN LISTA MONUMENTELOR ISTORICE

Planșa 7 - PROPUNERI PRIVIND PROTECȚIA JURIDICĂ A CONSTRUCȚIILOR

LEGENDA

- limită suprafață studiu
- construcții propuse pentru clasare în grupa A
- construcții propuse pentru clasare în grupa B
- construcții propuse pentru acordarea prin PUG a statutului juridic de construcție cu valoare arhitecturală și istorică deosebită
- construcții care nu intrunesc criteriile pentru nicio formă de protecție juridică
- construcții inaccesibile sau care nu au putut fi evaluate
- diguri protecție rezervoare propuse pentru clasare în grupa B
- diguri protecție rezervoare pentru care nu se propune nicio formă de protecție juridică
- canale conducte produse petroliere propuse pentru acordarea prin PUG a statutului juridic de construcție cu valoare arhitecturală și istorică deosebită
- canale conducte produse petroliere pentru care nu se propune nicio formă de protecție juridică
- cua rezervoare îngropate / platformă rezervoare propuse pentru clasare în grupa A
- linii CF propuse pentru clasare în grupa B
- conduce încărcare propuse pentru clasare în grupa B
- stâlpi iluminat art-nouveau propuși pentru clasare în grupa A
- clădiri/instalații desființate 2023-2024

